

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inserati: do 9 peti vrst 1 D, od 10—15 peti vrst 1 D 50 p, večji inserati peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicani peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, pritrileno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1'25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji	V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti
12 mesecev	Din 144—	Din 144—
6	72—	72—
3	36—	36—
1	12—	12—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakazilu.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Angleški general o Jugoslaviji.

Pred tedni je potoval po balkanskih deželah angleški brigadni general C. B. Thomson. Sedaj objavlja o tem potovanju v londonskem »Observerju« vrsto člankov. Zadnjič je pisal o Makedoniji ter trdil, da žele Makedonci nezavisno makedonsko državo z glavnim mestom Solunom. Nato je sestavil članek o Jugoslaviji, ki nas more zaradi svoje aktualne politične vrednosti nekoliko več zanimati. Tudi razvidno iz njega, da bi naš resni politični krogi morali paziti na ugledne tuje, ki potujejo po naši državi in jim postrežejo z avtentičnimi navodili ter informacijami. V tem slučaju bi se ne dogodilo, da objavi angleški general, ki po svoji vzgoji in mišljenju ne more biti pristaš ekstravagančnih političnih pokretov, o naših federalistih simpatičen članek ter postavi o državni imenitje, ki pod nobenim pogojem ne odgovarja optimistični konsolidaciji, ki jo Jugoslavija kljub vsem neizgovarjam za beležuje od ujedinenja dalje. Pa čujmo, kaj piše sir Thomson!

»Sedaj, ko imamo Italijo, treba napraviti še Italijane!« S temi Cavourjevimi besedami uvaja angleški general svoje poročilo in prvi, da svedoči sestava sedanje narodne skupščine in malenkostna večina sedanje vlade o težkoči te naloge. Omenja pa pravilno, da je sedanje ogroženo stanje kr. vlade v toliko navidezno, ker bi imela v ustavni zadevi na svoji strani znatno število demokratskih desničarjev in celo srbske zemljoradnike, ki kljub svojemu konstruktivnemu in naprednemu programu nočejo odstopiti od edinstvene države. Nato povdara angleški pisec, da so skoro vsi Srbi centralisti, ki bi radi koordinirali celokupno državno življenje iz enega središča, in ki se pri tem ozirajo na izpostavljen položaj Jugoslavije. Za »črno roko« ve sir Thomson, da ima po državi toliko postojank, kakor je golfklubov na angleških otokih. Najbolj vneto zagovornike federalizma vidi na Hrvaškem in v Sloveniji, kjer žele na podlagi izkustev z deželnimi zbori, da se jim dovoli širša samouprava in da se odstranijo srbski činovniki iz nesrbskih oblastev (!). Nadalje pravi angleški general, da zahteva Radić samostojno hrvaško republiko v okviru Jugoslavije, kateri naj bi kot simbolični predstavnik načeloval kralj Aleksander. K temu dobro pripominja angleški pisec, da je ta zahteva zelo umirjena napram govorom Radićevim, v katerih je zahteval odpravo davkov in vojaščine ter uvedbo seljaške diktature. »It is unfortunate that the case for Federalism has not been stated with greater consistency and moderation, and that M. Raditch has not found it possible to plead his cause in Parliament, with the support of

a powerful Opposition composed of Croats, Slovenes, Bosniaks, and Left-Wing Democrats (!), some of whom are Serbs.« S temi besedami je angleški general zadel bistvo jugoslovenskega notranjega problema. Le obžalovati je, da se o tem ni podrobno informiral, ker bi bil sicer uvidel, da tiči glavna krivda na notranjem nesporazumu v nezmernosti federalističnih politikov, v njihovi neraznosti in meglivosti in da v težkih povojnih časih ni bilo moči izpostaviti komaj porojene države eksperimentom in pa koalicijski z elementi brez vsake državniške sposobnosti. V vsem našem notranjem sporu ne gre toliko za programe kakor za osebe in njih politično resnost. Tudi bi se bil angleški general lahko prepričal, da temelji jugoslovenski federalizem skozi in skozi na osebnih motivih, da je psihološke narave in da predstavlja reakcijo užaljenih, neizmerljivih, megalomanih strankarjev ter umišljenih diktatorjev. Ali ni bosanski muslimanski avtonomizem čisto umetna cvetka in dr. Spaho za revizijo ustave, ki je vendar zanj glasoval, v koalicijski vladi sedel in svoj avtonomistični program zvaril šele, ko je začel glodati opozicijsko nalogo. Enako je z avtonomizmom SLS. Da ni bilo slovenskih demokratov, bi radi videli, ali bi ta stranka z dr. Korosem na čelu kdaj izmislila avtonomističen program in izdala raikega dr. Kreka, ki se je točno izjavil za centralistično državo. Radićeva republikanska stranka pa je priznala samo pojav povojnega seljaškega boljševizma, ki ga je zajel spretni demagog in ga speljal v šovinistične nacionalne vode. Toliko o tej opazki Thomsonovega poročila, ki je bila očito inspirirana od demokratske strani: na nekem mestu govori celo o možnosti Radić-Davidovičeve koalicije! Angleški general dalje celo dvomi, ali bodo Hrvati izvedli federalistično politiko do kraja, ker, manj idealistični kot Srbi, zastopavljajo politične zadeve gmočnim interesom. Tudi tu gleda angleški pisec precej bistro in se dotika splošne neraznosti hrvaške opozicije, ki ni stvarna, interesna, politična in idealistična, marveč popolnoma atavistične narave. Ko omenja Slovence, navaja značilen izrek škotskega trgovca, ki mu je dejal, da so Slovenci temne čudi, temeljiti in nezanesljivi! O Dalmatincih pa pravi, da so zaljubljeni v svojo pokrajinsko scenografijo. Pašić je edina oseba, ki bi lahko prepričala srbsko generacijo, da je treba odstopiti od centralizma in se približati federalizmu. Hvali njegovo avtoriteto in njegovo staro, belo brado. O republikanizmu se angleškemu generalu ne zdi vredno govoriti v Jugoslaviji, ker ne nastopa nikjer v resni in večji obliki. Na koncu vsikla s sledečim

pesimističnim izrekom: In milijoni ostalih Petrov, Jurijev, Pavlov in Aleksandrov — sila produktivne Jugoslavije — ali postanejo državljani bogate države, ali propadejo v borbi medsebojnih intrig in zavisti? To bo odvisno od množice, v prvi vrsti pa od njih samih.

Članek angleškega generala spada v vrsto publicističnih izdelkov, ki se napravljajo na podlagi površnih razgovorov, često tudi enostranskih, in kjer se nato zabeleži nesistematična in neprebavljena materija. Le tako se dogodi, da tuji informator ne pregleda celokupnega razvoja posamezne države, da ne vidi njenih velikih linij, da ne spozna mogočnega razvoja, ki ga je storila Jugoslavija v kratkih petih letih na polju politike, ustave, gospodarstva, financ in skupnega državnega in nacionalnega življenja. Kaj naj rečemo o velikem mednarodnem boju, ki ga vodimo že peto leto z italijansko velesilo zaradi Reke, kaj o našem deležu v Mali antanti, kaj o naši

ponosni in strumni jugoslovenski armadi? Koliko je jugoslovenskih kulturnih, političnih, gospodarskih in socialnih organizacij, centraliziranih, ki označajo, da bo kmalu prišla doba enotnega nacionalnega čuta in pa zavesti, da bomo državljani mogočne države samo dotlej, dokler bomo složni. Če bi se angleški general potrudil pogledati naše življenje in razmere od blizu, bi kmalu spoznal, da so glavni činitelji te države sedanjí centralistični državniki, da vse drugo nima politične sposobnosti in političnega talenta, da bi vodilo samoupravne oblasti, kaj šele veliko državo kakor je Jugoslavija. Primer tega pesimističnega generala pa nam zopet kaže, da mora naša država organizirati pokrajinske dopisne urade, kjer bodo tuji poročevalci in potniki prejeli temeljite informacije in na ta način posredovali tujni pravilno in solidno znanje o Jugoslovenih in Jugoslaviji.

je končala svoje življenje, nova Italija ima brzo nogo in siguren korak za pobodo v bodočnost. Kakor so državljani v Milanu prisegli Mussoliniju, da so pripravljeni na vsak njegov ukaz, tako vprašam vas, državljani Perugije in Umbrije, ali tudi vi prisegate Voditelju napram dogodkom, ki utegnejo dozoriti? (Navdušeni klici: Prisegamo!)

Tako se razlega iz ust fašistovskih voditeljev obračun s starimi časi in tako se pripravljata Italija na novo bodočnost, katero jej morajo vstvariti dogodki, o katerih govore neprestano. Kje pravzaprav pa se izvrše ti dogodki, ki dajo Italiji ogromno veličino in veljavo v svetu? Na to ni odgovora. Pripravljen pa mora biti italijanski narod na morju in na kopnem. Ostala Evropa misli na obnovo in mir — Italija sanja le o boju in ekspanziji. Kar porečejo na to v Parizu in Londonu?

Napram Jugoslaviji je pokazal tudi ob tej priliki svojo bojevitost on, Giunta. Povodom fašistovske proslave je poslal v Trst brzojavko, s katero mu nalaga večno udanost domovini, spominjajoč se na koncu fašistov v Dalmaciji, ki kličejo po svobodi, katero pa bodo tudi dobili. Tako hoče on, Giunta italijansko fašistovsko bojevitost udeležiti menda pred vsem v Dalmaciji! Fašisti so namreč zelo navdušeni in polni načrtov. Tako bo in tako mora biti, kriče po Italiji od enega konca do drugega. Zgodovina pa nas uči, da se je marsikomu, ki je bil poln načrtov in je kar žareč poguma, zgodilo marsikaj baš obratno, kakor je pričakoval in hotel, ali ni mogoče, da se pripeti tako tudi italijanskemu fašizmu?!

Spomenica avtonomnih mest.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Občinski zastopi avtonomnih mest Zagreba, Ljubljane, Celja, Maribora, Subotice in še nekaterih drugih so beogradski vladi predložili daljšo spomenico, v kateri naprošajo vlado, da jim izroči načrt občinskega zakona v proučevanje ter obenem opozarjajo vlado na gotove svoboščine in avtonomije teh mest. Občinski zastopi nameravajo načrt občinskega zakona proučiti ter potem staviti vladi gotove predloge v smislu avtonomnih svoboščin gorenjih mest.

BELGIJSKE ČETE IZGNALE RENSKE SEPARATISTE.

— Aachen, 2. novembra. (Izv.) Komanda belgijskih čet je prejela ukaz, da iz mesta izžene renske separatiste. Belgijske čete so ta ukaz izvršile. Razorožile so oddelke separatistov ter jih na to ekskortirale iz mesta.

Claude Farrère — prev. Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

60

On se je razvnel.
 »Tu gre za moje samoljubje. Že dolgo časa ga teptam radi vas. Glejte, že dva meseca vam sledim kot senca. Že dva meseca sem v tej ljubezni zavrgel svoje prejšnje življenje, že dva meseca se veseli Saigon, ker sem se vjel v past... jaz, ki sem bil tako ponosni in ošabni. Pa kaj mi mar! Tu gre za moje srce, ne pa za samoljubje, za moje srce in za moje življenje, kajti če me odbijete, bom umrl!«
 Opazovala ga je radovedno in podsmehljivo.
 »Kako zgovorni ste!... Mnogo stvari razumem, ki so mi bile prej nejasne. Povejte mi, ali ne govorite gospe Malais-jevi istih besed?«
 Prebledel je. Slinga je zmagala; uganka je ostala neodgonetena. Nepremično je strmel v njene črne oči. — Ona torej noče... Zakaj noče?
 Nenadoma ga je njegov polom razkačil. Nekoč je poznal predzne besede, ki ponosne ženske tako zbodejo. Skušal se jih je domisliti in jih uporabiti.
 »Ej,« je dejal in stopil nazaj, »vi pa ste bolj poučeni kot sem mislil. Toliko bolje: ker ste začeli z odkritostjo, upam, da boste taki do konca. Samo eno besedo še, in potem odidem za vedno. Če se, koj ko odidem, ustrelim, hočem tu vedeti, zakaj,

Blagovolite mi povedati pravi vzrok vaše odklonitve.

»Ona se je spet vsedla.
 »Ničesar vam nimam za povedati.«
 »Morda ga pa uganem jaz?«
 Ponosno je vstala in poiskala zvonec.
 »Ne pokličite,« je Mévil živahno odvrnil, »kajti lahko se zgodi, da me pred vašimi boji mine vsaka obzirnost. Končajva. Vi se nečete omožiti z menoj. Ali so vaše visoke zahteve res upravičene? Saj sami veste, da ste ubožni kakor beračica. Mislite morda, da boste še kdaj naleteli na moža, kot sem jaz, ki bi vas hotel vzeti tako, kot ste, ki bi bil voljan plačati dolgeve za vašim očetom?«
 Poslušala ga je s prekrizanimi rokami. Nenadoma jo je videl, kako se je ponosno in zaničljivo zasmejala. Vse se mu je zjasnilo in obstal je kar sredi stavka.
 »O, jaz otrok! Vi ste že našli svojega norca... in zato... kdo je, kdo?«
 Ves divji je iskal in iskal, s tisto ostro jasnovidnostjo, ki jo vzbude ure nenavadne napetosti.
 Skomignila je z rameni. Ki je zadušila prvi vzgon svoje jeze, je spet postala negibna sfinga, ki je človek ne more užaliti. Skoro, da je čutila usmiljenje do njega, ki je stal pred njo ves razkačen.
 »Pojdite,« je dejala povsem preprosto in ko se še ni premaknil, je sama stopila za dva koraka

k vratom. On se je drznil položiti dlan nanjo in jo je prijel za roko. Naglo kot blisk se mu je izvila in oči so ji plapolale na bledem obrazu: »Podlež!« je zaklicala, »ha, prav sem storila, da sem vas baš odbila. Pravilno sem vas gledala in sodila. Vi ste brez poguma, brez časti. Ničvredni nesramnež! zato, zato vas ne maram, zato se pred vami zgrozim! Poglejte se v to zrcalo! Poglejte, pogledajte se vendar!«

Nehote se je ozrl v ogledalo.
 »Vaše votle oči? Vaš zelen obraz? Saj je vse vaše ponižujoče, sramotno življenje zapisano na tem obličju! Saj vidim, saj čitam, da sploh niste več človek, komaj še polomljena lutka z raztrganimi niti. In vi mi govorite o zakonu?«
 Za štiri suje hočete kupiti mene, ki sem mlada, zdrava, čista? O, da bi me, kaj ne, kmalu prepehvali v vozičku za paraličnice? Vi ste zblazneli! Devise so pač malo dražje!«
 Skušal se je osvestiti, kar divjal je od sramu.
 »Kaj dražje? Po čim so neki? Prosim cenik in ime kupovalca. Bogat mož, ubogi primojenec, ki je voljan za vse, zadovoljivi goski! Prokletu, ga že imam! To je Rochet. Ni ga v Saigonu ostudnejšega in bogatejšega. In zdaj se prav jasno spominjam: nekega večera sem ga videl pri guvernerju, kako je lizal vašo rokavico!«
 Niti zardela ni.
 »To ste videli? Tem bolje. Da, vzamem ga, če ne uročim, če se le do njega ponižam; če me

beda življenja prisili, da se — uboga beračica — kedaj prodam. Tisti pa, ki me bo kupil, bo vsaj toliko bogat kot kralj. Vi pa...«

S prstom je pokazala vrata. Iz oči so ji sikali bliski. Boječ se je umaknil.
 Umaknil se je: pri umiku je zadel ob dva stola, da sta se zvrnila. Trčnil je ob krilo duri. Zrl je v preproge in se je ni upal več pogledati. Ne da bi jo videl, je čutil, da stoji ona srepa in blede, z dvignjenimi rokami. — Strašna.

Na stopnišče je še vedno dežilo; on pa tega ni opazil in je zbežal.

XXIX.

Uro pozneje se je »Avalanche« zasidral ob »Bayardu«.
 Obiski, sporočila, pojasnila. Vendar je šlo vse prav hitro: Fierce je našel vsepovsod zaklenjene duri. Admiral Orvillierski je nadzoroval topove na sv. Jakobu; poveljnik orožarne je imel čez glavo posla in sploh ni sprejemal; v pisarni — iztrgani iz običajne otopenosti — so očitali urnost, celo živo delavnost. Se preje kot v eni uri se je Fierce-u posrečilo, da je naletel na drugega uradnika »Mobilne obrambe«, kateremu je izročil svojo topniško ladjo. Zdaj je bil prost. Ko je šel po obrežju, je videl, kako se vse giblje in žuri. Šest rusilcev so je oboroževalo: kladiva delavcev so povzročala oglušajoč ropot. Mimogrede se je temu začudil, potem pa ni več mislil na to.

Telefonska in brzojavna poročila

Reško vprašanje.

Francija hoče braniti Jugoslavijo. — Velesile zahtevajo, da se spor glede Reke predloži Društvu narodov. — Češkoslovaška in Reka.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Situacija v pogajanjih glede Reke je popolnoma neizpremenjena. Direktna pogajanja se sicer vrše med Beogradom in Rimom. Potom poslanikov Antonijevega v Rimu in Sumonta v Beogradu izmenjavata Pašić in Mussolini svoje misli. Uradno demantirajo vesti, da je Mussolini stavil nove predloge glede Reke. Iz oportunističnih razlogov zanikajo tudi informacije, da bi bil zadnji ministrski svet pod predstvom kralja odbil ustmene predloge italijanske vlade, ki jih je dala sporočiti preko poslanika Antonijevega Beogradu.

Na včerajšnji seji ministrskega sveta je Pašić kratko poročal o reškem vprašanju. Glede sestanka med Pašićem in Mussolinijem se ni ničesar definitivnega določeno.

— Paris, 2. novembra. (Izv.) »Cotidien« piše, da je predsednik Poincaré sedaj uspešno s težkimi žrtvami ohraniti mir na Balkanu. Dalje naglašajo, da je Francija oficijelno sporočila Italiji, da ne bo Francoska opustila varovati Jugoslavije pred napadi, ker je vsa pravica na strani Jugoslavije, do čim temelje italijanske zahteve na nasilju. Velesile tudi zahtevajo, da se predloži italijansko-jugoslovenski spor radi Reke v razsojo Društvu narodov. Italijo pa se ima prisiliti, da spoštuje sklepe tega razsodišča.

— London, 2. novembra. (Izvirno.) »Daily Telegraph« javlja iz diplomatice

nih krogov, da se bodo pogajanja med Beogradom in Rimom v zadevi Reke skoraj zaključila. Med reškim pristaniščem in Delto-Barošem se ima napraviti koridor. Italija želi čimprej skleniti z Jugoslavijo definitivno trgovinsko pogodbo.

— Praga, 2. novembra. (Izv.) Oficijelni organ češkoslovaške vlade »Češkoslovaška republika« priobčuje daljši članek o reškem vprašanju. V članku izjavlja: Italija ne računa več z možnostjo slobodne reške države, temveč ima v načrtu aneksijo Reke. Za češkoslovaško republiko nima Reka posebne pomena. Češkoslovaška republika se interesira za reško vprašanje samo s političnega vidika, ker v tem problemu prihajajo do izraza italijanske aspiracije na jugoslovensko obalo ob Jadrnu. Ta problem tudi kaže orijentacijo Italije na Balkanu. Češkoslovaška republika se nadeja, da bo Jugoslavija vse storila v zavarovanje svojih interesov in da ne bo oškodovana. Reka, geografsko in historično pripada Jugoslaviji.

— Milan, 2. novembra. (Izv.) Milanski listi priobčujejo iz Beograda dopise, po katerih je jugoslovenska vlada odgodila gradnjo jadranske železnice. Beogradska vlada bo skušala Zagreb in Ljubljano preko Like zvezati z dalmatinskimi pristanišči na eni strani, in na drugi strani Dalmacijo in Srbijo po progah Valjevo, Vardište, Boka Kotorska.

padli v borbi s hajduki. Tudi kredit za ostale sirote v znesku 300.000 se ima zvišati na 500.000. Živahna debata se je razvila o dispozičnem fondu notranjega ministra v znesku 5 milijonov dinarjev. Ta sekcija danes nadaljuje razpravo.

ZAKONODAJNI ODBOR.

Zakon o reorganizaciji sodišč.

Vprašanje porote.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Za včeraj ob 10. dopoldne sklicana seja zakonodajnega odbora je bila odprta. Na seji je ob 11. Predsednik odbora je objavil, da je potrebna konstitucija posamnih pododborov, nakar je sejo prekinil in jo določil za danes ob 10. dopoldne. Zakonodajni odbor ima razpravljati o dveh zakonskih načrtih. Minister pravde zahteva, da pride čim prej v razpravo zakon o reorganizaciji sodišč, ki vsebuje dva dela: splošni — sestava sodišč, in II. specialni, razni predpisi o uradovanju sodišč. Ta del določa tudi visokost dopustov sodnikom. Predsedniku vrhovnega sodišča je določen dvamesečni dopust, višjim sodnikom in predsednikom okrožnih sodišč šest tednov, sodnikom pri okrožnih sodiščih pet tednov in ostalim sodnikom 4 tedne, sodniškim pomočnikom 3 tedne. Minister pravde si je pridržal rok enega leta za izvedbo reorganizacije sodišč. V tem roku ima minister pravde pravico po lastnem predvaru premeščati sodnike iz enega kraja v drugega. V tem času ne velja stalnost sodnikov.

S posebnim zakonom se ima tudi urediti vprašanje porotnih sodišč in državnega pravdnštva.

Pred diktaturo v Nemčiji.

— Berlin, 2. novembra. (Izv.) Trije socialnodemokratski ministri v državnem kabinetu so danes podali ostavko. Odstopili so na podlagi sklepa stranke, ki ne odobrava politike dr. Stresemannovega kabineta. Na ta način je Stresemannov kabinet okrnjen in se nahaja v težkem položaju. Stresemann, če se mu ne posreči sestaviti novega kabineta, oziroma ga dopolni, namerava razgati državni zbor in uvesti diktaturo.

— Berlin, 2. novembra. (Izv.) V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da namerava dr. Stresemann še nadalje voditi državne posle. Po kratki kabinetski seji je odšel kancelar dr. Stresemann k državnemu predsedniku Ebertu.

— Berlin, 2. novembra. (Izv.) Vodilni krogi nemške težke industrije so za štiričlansko diktaturo, ki naj bi prevzela vodstvo državnih poslov, ne da bi bila odgovorna parlamentu. Padec dr. Stresemannovega kabineta in razpust državnega zbora sta neizogibna. Diktatorski direktorij naj bi tvorili med drugimi Hugo Stinnesov zaupnik generalni direktor Minos, dr. Helfferich in general von Sekt, kakor tudi en član krščansko socialnih delavskih organizacij.

— Hamburg, 2. novembra. (Izv.) Pri hišnih preiskavah proti komunizmu je policija našla mnogo obtežilnega materiala o komunistični propagandi. Komunisti so najprej nameravali izvesti delavsko generalno stavko, kateri bi sledil državni prevrat.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA PRI ZEMUNU.

Dve človeški žrtvi. — 15 oseb težko ranjenih.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Pri železniški postaji Zemunska Obora je bila včeraj ob 7.30 velika železniška nesreča, ki je zahtevala tudi človeške žrtve. Trčila sta dva potniška vlaka, osebni subotički št. 212, ki je odhajal ob 6.30 iz Beograda proti Subotici, z zagrebškim brzovlakom št. 161, ki je prihajal v Beograd. Oba vlaka sta vozila s približno hitrostjo 50 km. Lokomotivi sta se zagladi drug v drugo. Bili sta povsem poškodovani, ravno tako tudi po dva vagona na obeh straneh. Nastala je velika panika med potniki. Potniki, ki so se nahajali v prvih vozovih, so dobili težke poškodbe, dva sta bila na mestu mrtva, ker je njima pri trčenju popolnoma zmečkal prsni koš in glavo.

Na kraj katastrofe je takoj odposlala železniška uprava iz Beograda rešilno akcijo, ki je začela izklopavati nesrečne žrtve izpod razvalin. Reševanje ponesrečenec je trajalo ves dan. Mrtva sta bila dva vojaka 5. pešpolka, ki sta se vozila iz Zagreba na dopust domov. Vojaka se imenujeta Dobrosav Grujić, doma iz kolubarskega okraja, in Milan Cvetković, doma iz smečerevskega okraja. 15 oseb je bilo težko ranjenih, med drugimi polkovnik Vasilij Igorovič in pa vojak Milan Stanković, ki se je tudi vozil na dopust iz Zagreba. Težko je ranjen tudi zagrebški trgovec Aleksander Hass. Mnogo oseb, osobito diakov in diakinj, ki so se vozili v šolo v Zemun, je bilo več ali manj lahko ranjenih.

O veliki katastrofi je bilo takoj obveščeno prometno ministrstvo. Na lice mesta je prispel prometni minister dr. Velizar Janković, dalje njegov pomočnik Avramović in generalni direktor državnih železnic Ilić. Uvedena je bila takoj stroga preiskava. Ugotovljeno je, da službovalca uradnika na postaji Zemunske Obore ne zadene nikakr krivda, ker je dal za gibanje vlakov potrebna znamenja. Strojvodja subotičkega vlaka št. 212 je vozil nepravilno, ker ni pazil na znamenja »Stoj!«. Strojvodja, ki je bil takoj aretiran, se izgovarja na tedaj vladajočo gostoto meglo, tako da ni videl znamenja niti nasproti prihajajočega zagrebškega brzovlaka.

MADŽARSKA IN MALA ANTANTA.

— Praga, 2. novembra. (Izv.) »Venkov«, organ ministrskega predsednika Švehle, je priobčil daljši članek kot komentar k zadnjemu govoru madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena o razmerju Madžarske napram sosednim državam. List konstatira, da od poloma avstro-ogrsko monarhije pa do danes še nikdar noben madžarski minister ni pokazal toliko odločne volje za sporazum s sosednimi državami, kakor grof Bethlen. Če misli grof Bethlen to, kar govori, spremeni tudi v dejanja, znači govor veliko važnost za ohranitev miru v Srednji Evropi. Če bodo madžarski politiki nadaljevali pot zbližanja k Mali antanti, je sporazum mogoč.

ARETACIJA GENERALA ARZA.

— Dunaj, 3. novembra. (Izv.) Kakor znano, je romunska vlada odredila pokojnino oficirjem bivše avstro-ogrsko armade, ki so postali na podlagi opcije kot rojaki Sedmograške romunski državljani. Na prošnjo teh oficirjev je skušal intervenirati pri romunski vladi šef generalnega štaba bivše avstro-ogrsko armade, general Arz. Po poročilu dunajskih listov iz Bukarešte je romunska vlada ukazala aretirati v Brašu generala Arza. Razlog aretacije navaja romunska vlada generalovo nepokorščino romunskim oblastem.

ATENTAT NA GENADIJEVA.

— Beograd, 2. novembra. (Izv.) O atentatu na bivšega ministra dr. Genadijeva, ki je bil izvršen v Sofiji v sredo ponoči, javljajo se nekatere podrobnosti. Dr. Genadijev se je v spremstvu bivšega poslanika Gešova vračal iz kluba proti svojem domu. V ulici Šipka je neki neznan mladenič prišel njima nasproti in takoj oddal zaporedoma na dr. Genadijeva šest strelcev iz revolverja. Dr. Genadijev se je mrtve zgrudil na tla. Gešova je zadel en strel in se je onesvestil. Imel je še toliko moči, da je klical: »Na pomoč! Na mesto atentata je takoj prispel pomočnik predsednika občine Karadžov, kakor tudi več prijateljev dr. Genadijeva. Truplo dr. Genadijeva so odnesli v mestno bolnico, dr. Gešova pa so takoj preiskali zdravniki, ki upajo, da bo okrevalec od zadobljene težke rane. Vsa bolgarska javnost obsija atentat, ki ga je izvršil najbrže kak prenapet priista makedonske organizacije. Dr. Genadijev ni zadnji čas soglašal s politiko makedoncev.

Včeraj je notranji minister Rusov izjavil zastopnikom tiska, da spravlja atentat na dr. Genadijeva državo v zelo slabo luč. Uboj napravlja na inozemstvu slab vtis, ker je bil izvršen na možu, ki je v inozemstvu užival vse spoštovanje ter je bil dr. Genadijev večak v zadevah znanje politike. Brez dvoma so atentat izvršili dr. Genadijevi nasprotniki. Vlada se bo potrudila, da izsledi morilca, ki bo sojen z vso strogostjo zakona. Obsojati pa moramo dalje tak način političnega obračunavanja. To izjavo ministra notranjih zadev smatrajo dobro poučeni krogi kot opravičilo, da bi bila sedanja Cankova vlada udeležena indirektno pri atentatu.

Tudi bolgarski tisk strogo obsoja napad. Listi posvečajo pokojniku tople članke, v katerih naglašajo grobe lastnosti dr. Genadijeva kot politika in državnika. Dr. Genadijev je bil ustanovitelj nacionalne liberalne stranke, ki je danes izkazala na svoji žalosti seji globoko spoštovanje napram svojemu voditelju.

Dr. Genadijev je bil danes ob 10. dopoldne pokopan v vsem častmi.

Politične vesti.

— Poset naših parlamentarcev v Varšavi. Predsednik Ljuba Jovanović je sinoči prisostvoval seji ministrskega sveta, da se določi program potovanja naših parlamentarcev v Varšavo. Poslanci imajo oditi na Poljsko dne 20. novembra. Predsednik Ljuba Jovanović se je o tem potovanju razgovarjal tudi z zunanjim ministrom. Na konferenci načelnikov klubov se določijo točni program in število poslancev, ki jih bodo posamni klubi odposlali na Poljsko.

— Čuvajmo se Srbov?! Znani francoski publicist Charles River je priobčil pod tem naslovom v »Revue Contemporaine« članek, v katerem pravi: »Vojna je razdelila Balkan na dva dela. Z ene strani države, ki so nam pri srcu, z druge pa oni elementi, ki jih obojujemo. Med slednjimi je država, ki je že več mesecev predmet najrazličnejših obrekov in očitanih. To je Bolgarija. Srbi, imperijalisti na znotraj in na zunan, niso beati posednost svojih težko pridobljenih vladavin. Makedonija je košček, ki ga ne bo mogel prebiti njihov sicer krepak in zdrav želodec. Krivice, ki jo odobrava Pariz, ne odobravajo ob Vardaru. Z druge strani tudi Hrvati nočejo nositi jarma beogradskih politikov. Cetinje niso sigurne. Muslimanska Bosna čaka svojo uro. Slovenci so zapustili svoje iluzije. Sama Jugoslavija je Makedonija in ona bo razpadla na kosce. Pašić, hudobni duh tega dela, se boji nezadovoljnih, ki jih ustvarja njegova cinčna politika. Ta bojažen ga sili, da skuša zlomiti odpor na Hrvatskem. Preostala še Sofija. Pašić jo hoče uničiti. Rodom Bolgar ne more trpeti svoje prave domovine. Nedavno je prišel v Pariz, da naslika Bolgarijo v najbolj črni barvah. Od tedaj ne mine dan, da bi Havašova agencija ne razširjala podlih laži o dogodkih, ki se odigravajo v Bolgariji. Beograd ni zadovoljen z izpremembo državnega krmla v Bolgariji. Novo sofijsko vlado neprestano obrekuje. Proti nji in Bolgariji vobče se razširjajo fantastične vesti. V resnici pa je Bolgarija premagala komunistični puč, ki ga je inscenirala Moskva. Srbska vlada je bila opozorjena na to, ko je namreč hotela poslati v obsovrženo Bolgarijo častnike in uradnike, da bi vpostavlili red v sosedni državi. Čas je že povedati Francozom, naj se čuvajo. Srbi lažejo in se igrajo z našimi čustvi. Srbski politik zlorablja svoj položaj zaveznika in nesrečo, v katero je spravil svoj narod. Ako se ne bomo čuvali, bo srbska vlada ponovila običajno igro Pašića, ki je dejal 1913 leta: »če bo treba, bom znal zažgati vso Evropo.« Ako hočemo imeti mir, se moramo čuvati onih, ki se ne zadovoljujejo z ogromnimi teritorialnimi pridobitvami. Nespretni smo bili, ko smo jim dali te pridobitve, dasi so jih izvojevali naši pokorniki! Ni treba posebne politične modrosti za primerno oceno tega tendencioznega pamfleta, ki so ga mimogrede omenjeno, z velikim navdušenjem in brez komentiranja ponatili sofijski listi. Nič čudnega ni, če se pojavljajo podobni napadi na srbski del jugoslovanskega naroda v državah, ki so na ta ali oni način zainteresirane na tem, da mlada Jugoslavija po možnosti čim prej izgine s poveljnega zemljevida. Čudno in nerazumljivo pa je, da izhajajo tako nepremišljeni in sugerirani članki v francoskih listih in izpod peresa francoskega publicista, ki bržkone sedi v Parizu in posluša glas iz Rima, Budimpešte in pa Sofije. Moža, ki kliče danes francoski javnosti »čuvajmo se Srbov«, bi vprašali, kje je bil tedaj, ko je mala junaška Srbija kakor en mož prišla za orožje in z nešteti žrtvami pripomogla zavezniškim v prvi vrsti pa Franciji kot najbolj ogroženi, do končne zmage. Sicer pa smo prepričani, da pojde ta glas neopažen mimo francoskega naroda, ki ni in ne bo pozabil uslug in žrtv Srbije za skupno zavezništvo, zlasti pa francosko stvar.

— Ali ste, junaki, pripravljeni! Dober poznavalec italijanske duše nam piše: Naše časopisje jemlje preresno najnovejšo komedijo Mussolinija z njegovimi fašisti. Ali ne veste, da so Italijani rojeni glumači. Ko končajo pretresljive drame, se preoblečejo v klovne in igrajo burko. Tudi v Milanu je Mussolini priredil le gledališko igro. Prepričan sem celo, da je imel na predvečer s svojimi fašisti — generalno skušnjo, da jih je naučil v zboru odgovarjati na njegovo prisego, v taktu dvigati puške in bodala. To je bila drama, brezdvomno pa doživimo kmalu zopet burko.

— Novi poljski zunanji minister. Za ministra zunanjih del Poljske je imenovan poslanec Roman Dmowski. Dmowski je eden tistih redkih poljskih politikov, ki je bil še pred svetovno vojno krepko prepričan o potrebi slovanke vzajemnosti. Leta 1908. se je udeležil znanega slovankega kongresa v Pragi, na katerem je igral vidno vlogo. Že takrat je z vso vnetost zagovarjal rusko-poljski sporazum. Prepričani smo, da je Dmowski ostal zvest svojim nekdanjim načelom in uravnaval politiko Poljske tako, da pride do veljave ideja slovanke vzajemnosti. Nadejamo, da se mu posreči izgladiti vsa nesporazumljenja in nesoglasja z bratsko Čehoslovasko ter da bo smatral kot eno svojih prvih nalog, da uvede Poljsko v kolo Male antante.

— Masarykov vpliv na Poincareja glede reparacijske politike. Amsterdamsko bančno podjetje Schönberger & Komp. izjavlja v nekem svojem poročilu: Po vesteh, ki smo jih dobili z odlične strani, se spravlja pozornost vzbujajoča sprememba Poincarejeve taktike v reparacijskem vprašanju v zvezo s trdom prezidenta Masaryka, kateremu se je posrečilo, da je Poincareja prepričal o tem, da bi nadaljnje vztrajanje francoske vlade na njenem dosežanem intransigentnem stališču škodovalo ne samo deželam Male antante, ki so s Francijo tako tesno združene, marveč tudi Franciji sami.

Julijska krajina.

— Kako postopa Italija z Jugoslovani in kako Jugoslavija z Italijani v šolskem vprašanju. »Istarska Rijeka« piše, da medtem, ko se uničuje v Istri vse kulturno delo, odpirajo jugoslovanske oblasti za Italijane v Dalmaciji nove šole. Italijanov je po zadnji statistiki 17.808 (med njimi polno človev in otrok). Ako odštejemo od tega 9318 zadržanih Italijanov in 5000, ki so optirali ali se izselili, ostane v jugoslovanskih mejah samo 4490 Italijanov, za katere so se v šolskem letu 1923/24 otvorile štiri nove ljudske šole, in sicer v Splitu s tremi razredi za 108 otrok, v Korčuli za 42 otrok, v Šibeniku za 32 otrok, v Hvaru za malo število dece. V Starem gradu pa so otvorjeno šolo zaprli radi pomanjkanja otrok! Istrski list pravi na to: »Tako odvarja Jugoslavija pečnice dalmatinskih Italijanov štiri šole, dočim se Slovanom v Italiji, ki jih je pol milijona, ne dovoljuje niti ene šole v našem materinem jeziku! Naših šol ni več! ... Gospodje Latini! Storili ste strašno krivico ne samo nam, ampak tudi tistemu pol milijonu italijanskih vojakov, ki počivajo na Krasu in ki so padli v svetovni vojli. Ti junaki niso padli za to, da nas v sedaj tako zatirate. Danes, na dan mrtvih, oni jočejo, ker tega niso hoteli, niti niso umrli za to. Ves civilizirani svet se zgriža.«

— Iz političnega omahljivca — narodni izdajalec, Z ozirom na nezasišano izdajstvo, ki ga je zakrivil ob proslavi fašistovske obletnice župan Obljubek iz Kojškega na magistratu v Gorici, nam piše rodoljub, ki tega moža več desetletij dobro pozna. G. Obljubek je v Krasnem v Brdih veliki posestnik, dokaj inteligenten, a neizmerno častihlepen mož. Iz odločnega naprednjaka se je čez noč prelevil v klerikalca, da je bil kot tak izvoljen v gorški deželni zbor. Poprej je bil predsednik briške C. M. podružnice in raznih naprednih narodnih društev, potem pa je vsa ta društva bojkotal. Kot bogat mož in mnogoletni župan ima za seboj posebno revnejše Brice. Po izbruhu vojne so ga Italijani odpeljali nekam v Sicilijo, a so ga kmalu izpustili, ker jim je brezdvomno prisegel zvestobo. V njegovih varnih podzemskih kletah so se med vojno gostili italijanski oficirji. Po prevratu je junaško dvignil našo trobojnico, a pri zopetnem prihodu Italijanov je že imel pripravljeno italijansko trikoloro. Njegovega vplivu in zgledu je pripisoval, za poznaveca sicer kremenitih Bricev neverjetno dejstvo, da so se med njimi pojavili prvi janičari — slovenski fašisti. Sedaj javno proslavlja barbarstvo fašizma. Prepričan pa sem, da se skrbno skriva in hrani narodno trobojnico, češ, čez sedem let še lahko vse prav pride.

— Iz Poreča so spravili v Pulo vse urade deželnega odbora. Ob tej priliki je senator Chersich poslal na mestno prebivalstvo v slovo pozdrav, pozivljajoč meščane k vztrajanju v vdanosti do domovine. Župan dr. Danelson se je za to lepo zahvalil 72 let so bili deželni uradi v Poreču. Nato pa je podal župan in ves občinski odbor svojo demisijsko. Tako je, da bo Poreču odhod deželnega odbora škodoval, Puli pa ne bo nič koristil, ker puljsko mesto potrebuje čisto drugačne in obsežnejše skrbi s strani vlade za svoje nadaljnje življenje.

— Z Goriskega. Novi škof dr. Al Fogar je odložil svoj odhod v Trst na nedoločen čas. Prvotno se je poročalo, da nastopi svojo pastirsko službo v tržaško-koprski škofiji prve dni novembra. — Prosvetna zveza v Gorici je imela pred kratkim svoj občni zbor, katerega se je udeležilo 94 delegatov. V zvezi so 104 društva. — Iz ruskega ujetništva se je vrnil v Gorico po devetih letih tehnik Ciril Cej. Doma so mislili, da je umrl. Pisal je mnogo pisem, ali v Gorico ni dobil niti eno do letošnjega aprila, ko so dobili starši prvo obvestilo, da sin Ciril še živi. — Fašisti iz Kanala so pridli v Avče in šli k županu, ki je moral slišati občinsko sejo, pri kateri je bila izsiljena izjava, kakor so jo diktirali fašisti, da se pobija »protidržavna propaganda, katero baie razširja tamkajšnje izobraževalno društvo. Nesramno nasilstvo! Fašisti hočejo ubiti izbrabo med slovenskim ljudstvom, da bi bili nepismeni in neizobraženi Slovenci slepo orodje v italijanskih rokah.

Veliki film sezije 1923 24

Modri Natan

po istoimenski drami nemškega klasika Lessinga
od 1. — 4. novembra 1923
KINO MATICA

Gospodarstvo.

Dr. Gustav Gregorin.

PORAST DINARJA VKLJUB IZDATNEMU POVIŠANJU OBTOKA NOVČANIC.

V št. 241 »Slov. Naroda« z dne 21. oktobra t. l. sem v zaključku članka z naslovom »Vzroki inflacije obkroga naših novčanic in problem deflacije« zapisal trditve, da povišanje kontingenta novčanic za produktivne privatne kredite nikakor ne more poslabšati naše valute, nasprotno mora jo izboljšati vzporedno z napredkom našega gospodarstva.

Predno se lotim tega dokazovanja, naj konstatiram, da se je od 1. januarja do 22. oktobra t. l. obkrožilo novčanic naše »Narodne banke« zvišalo od 5039,9 na 5.874,7, torej za 834,8 milij. Din. Od teh je privatni kredit prejel le 92,7 milij. Vkljub tej znatni pomnožitvi novčanic (16%) vrednost dinarja ni padla, nasprotno, povišala se je od 5,60 švic. cent. za 100 Din na 6,60 švic. cent., potem, ko je bila sredi januarja padla celo na 3,60 švic. cent. To dejstvo potrjuje tezo, da vsako povišanje obkroga novčanic samo na sebi ne povzroči znižanja njih tečaja ter da v tem oziru ni toliko odločilna kvantiteta, kolikor kvaliteta izdanih novčanic, t. j. podlaga, na kateri so bile novčnice izdane. Pri tem pa igra glavno vlogo stanje trgovske oziroma plačilne bilance. Kako naj si razlagamo na prvi pogled nerazumljivo dejstvo, da se je zvišal obkrog novčanic od 1. januarja do 22. oktobra t. l. za celih 834,8 milij. Din, od katerih je šlo direktno v produktivne svrhe le 92,7 milij. Din in ko se dolg države pri Nar. banki ni zvišal, marveč znižal za 7,85 milij. Din? Od kod ta navidezna »inflatija«?

Stvar se razlaga tako-le:

a) Kakor omenjeno, so se prvotni krediti v omenjeni dobi zvišali za 92,7 milij. Din, namreč od 1.520,8 na 1613,5 milij. Din.

b) Račun začasne razmene se je zvišal od 312,1 na 373,1, torej za 65 milij. dinarjev. Ta račun, ki se v aktivih in pasivih tedenskih izkazov Narodne banke točno bilansira, je nastal tako, da se je država obvezala v svrhu okrepitve kovinske podlage založiti pri Narodni banki vsoto najmanj 300 milij. Din. deloma v zlatu, deloma v zdravih devizah in valutah, na katero vsoto, oziroma na katero višjo založeno vsoto, dviga istotoliko papirnatih Din. Nominalno se v aktivih in pasivih tiriatv in dolg države proti Narodni banki izravnavata. Dejansko je pa tiriatv države v zdravi valuti, recimo, da ona obstaja le iz francoskih frankov, najmanj petkrat večja nego njen dolg v papirnatih dinarjih.

c) Glasom bilance Narodne banke, zaključene 31. dec. 1922, je imela država vloženih 504,1 milij. (ostanek Blair-ovega posojila), katere vloge se je skrčila 22. okt. t. l. na 176,1 milij. Din, torej za 328 milij. Din, za katero poslednjo vsoto se je moralo torej izdati ravnotoliko novčanic.

d) Privatni žiro računi, ki so znašali 31. dec. 1922, 252,7 milij. Din, so se zmanjšali 22. oktobra t. l. za 2 milij. Din.

e) Privatni uložki so se v isti dobi skrčili od 211 na 188 milij. Din, torej za 23 milij. Din.

f) 31. dec. 1922 je bilo izkazanih v tedenskem izkazu raznih aktiv za 44,7 milij. Din, med tem ko je izkazanih 22. oktobra t. l. 296,5 milij. aktiv. To pomeni, da se je izdalo za razna pasiva, ki so odpadla in za razna aktiva, ki so prirasla, 44,7 + 296,5 = 341,2 milij. Din. Isto velja za izplačila na žiro-račune in uložke pod d) in e).

Narodna banka je torej morala izdati iz navedenih naslovov:

a) 92,7 milij. Din

b) 65,0 » »

c) 328,0 » »

d) 2,0 » »

e) 23,0 » »

f) 341,2 » »

skupaj 851,9 milij. Din

manj znižan dolg drž. 7,9 » »

844.— milij. Din

kar odgovarja približno povišanju novčanic za 834,8 milij. Din v večkrat omejeni dobi.

V prejšnjem je torej prišlo 834,8 milij. dinarjev novih novčanic, ne da bi to bilo povzročilo padca tečaja. To dokazuje, da je bila ta vsota potrebna za naše gospodarstvo oz. da je bila v njem koristno upotrebljena, tako da je tečaj dinarja celo dvignila.

Če na zgoraj razloženi način zdatno zvišan kontingent novčanic ni imel za posledico padanja tečaja dinarja ter se nasprotno vkljub temu zvišanju obkroga novčanic tečaj zdatno zboljšal, ni li to dokaz, da zvišanje obkroga novčanic samo na sebi še ne mora imeti za neizogibno posledico padca njih tečaja? Tem manj je pričakovati padca tečaja dinarja vsled nadaljnjega zvišanja obkroga novčanic, ako bodo na novo izdane novčnice služile produktivnim kratkoročnim kreditom. Kritike našega dinarja obstaja, razen kovinske podlage, iz tiriatv proti privatnikom (okoli 1600 milij.

dinarjev) in tiriatv proti državi (brez tiriatve iz naslova začasne zamene, raztolmačene pod b), okoli 4200 milij. Din). Od tega skupnega kritja (5800 milij. Din) je torej dobrega kritja na podlagi privatnih kreditov 27,5%, slabega kritja pa na podlagi državi podeljenih kreditov 72,5%. Kritje s privatnimi krediti predstavlja, če se naj tako izrazim, k r i, a kritje z državi podeljenimi krediti v o d o. Z ozirom na to razmerje med enim in drugim kritjem se lahko reče, da je skupno to kritje slabokrvno. Kri pa se da zboljšati na dva načina: s tem, da se pusti odteči vodo, ali pa s tem, da se poskrbi za dotok potrebne množine krvnih teles. Ravno tako se bi procentualno zboljšalo kritje novčanic z dotokom novčanic, izdanih na podlagi produktivnih privatnih kreditov ter se bi procentualno zmanjšalo kritje na podlagi državi podeljenih kreditov, kar bi pripomoglo k ozdravljenju naše valute, ne pa povzročilo poslabšanja iste. Še hitreje in še bolj korenito bi se seveda vršil ta zdravilni proces, ako bi se istočasno, kakor sem naglašal ponovno v prejšnjih člankih, poskrbelo, da odteče voda državnih dolgov. Nasilna, mehanična deflacija na škodo naših produktivnih pa pomenja odtok zdrave krvi glede kritja in njega zvođenje ter mora, kakor tudi že ponovno poudarjamo, škodovati produktivni, jo podražiti vsled neizmerno visoke obrestne mere vspršico pomanjkanja denarja, ali pa jo celo uničiti. Posledica temu mora biti nezmožnost konkurence naše mlade industrije z inozemsko, povečan uvoz in končno oslabiljenje začasno umetno dvignjene vrednosti dinarja.

V prihodnjem članku bom skušal dokazati, da že danes obstaja konkretna potreba zvišanja novčaničnega kontingenta Narodne banke za najmanj 1500 milij. Din, da se bo moralo najti zakonito podlago za to zvišanje. In povedal bom, kako si to zamišljam.

Prof. dr. Fran Eller:

O naši davčni reformi.

Konec.

Potemtakem sem za preosnovo, kot jo predlagal vladni načrt. Socialnopolitičnim prigorovom bi se dalo zadostiti z uvedbo eksistenčnega minimuma v tem smislu, da bi se najmanjše hišice, ako so njih lastniki neimoviti poljedelci, razredine izjemoma oprostile. Uradna evidenca teh primerov in njih pogojev bi po mojem mnenju ne bila pretežavna.

8. G. V. vidi nedostatkost mojega članka v tem, da se izjavljam samo glede prve etape, ne pa tudi, kako si predstavljam nadaljnji potek izenačevalnega dela. Mislim, da ni razlog, G. Vodopivec noben čitatelj pogreša takega pojasnila. Članek daje vendar povsem jasno perspektivo i za bodočnost. Če ukrenemo vse to, kar predlagam za prvo etapo, bi nam preostajalo samo še troje velikih nalog: končnoveljavna uredba zemljarine, uvedba edinstvene dohodnine z imovinskim davkom ali brez njega in izenačenje formalnega davčnega prava. Poslednji dve nalogi bi se dali časovno združiti. Z dejansko uvedbo dohodnine bi se ukinil »porez na ličnost«, z izenačenjem formalnega prava bi padli začasni kontingenti pri splošni pridobitvi, kontingentacija zemljarine pa bi se odpravila z definitivno ureditvijo tega davka, ki bi bržkone tvorila zadnji završni akt vse reforme, zlasti ako bi se odločili za natančno katastracijo. To so vse moje etape.

V svojem članku sem s priznanjem omenil, da je G. V. sprožil vprašanje davčne reforme v etapah. Tako sem jaz lahko pisal in sem to storil povsem iskreno. Nekoliko neukusno pa je, če G. V. sam za mano ponavlja in kakor kak torero na odru razglasa, da je on bil prvi itd. Zato ne morem sedaj zamočlati, da gredo izvestne skromne zasluge tudi še drugim ljudem. Pred vsem se ideja etap pojavlja že v vladnem načrtu glede zemljarine in glede nekaterih delov formalnega prava, ki bi se naj kodificirali še le pozneje. Zato zagovarjam se že nekaj časa tudi kontingentacija zemljarine kot prehodno pripomoček, torej kot etapo na poti k definitivni ureditvi. Na vse zadnje ni vendar nič tako izrednega, če pride komu misel na etape. Posamezne šibe se lažje lomijo, nego cel sveženj: znana resnica, ki so zanj vedeli že stari Slovani. Bila nam je tolikrat v nesrečo, naj nam bo enkrat i koristna. V to pa je treba, da svoje projekte tudi skrbno in pravilno zasnujemo.

9. Zaključno še nekaj opazk o Vodopivčevih prigovorih o s e b n e g a z n a č a j a. Ni mi prav jasno, ali jih je G. V. napisal vede ali pa samo nevede, ker ne gleda dovolj na učinek svojih besed. Mari si ni v svesti, da je očitek »premalopazljivost«, torej površnost. Čitana izmed najtežjih, ki se morejo naprčiti zoper človeka mojega poklica? Naj mi G. V. verjame, da si morda še sam delam krivico, ako trdim, da sem za proučevanje njegovih člankov porabil najmanj toliko truda, kolikor ga je on za njih spisovanje! Njegovi očitki so torej nezasluženi in nepotrební. prav isto pa velja tudi o superlativih, ki me v eni sapi ž njimi obkrožajo.

O davčnih stvareh pisati ni baš lahko, osobito ne za širše občinstvo. Snov je suhoparna, zapletena in se upira oblikovanju. Vrh vsega ni zanimanje zanj ravno veliko: več ga je vsekar v pridobitnih krogih nego v pravnihskih, ki so jim davčna vprašanja čisto deveta vas. Vprav zategadelj pa je tem večja dolžnost vsakega publicista, da se potrudí biti kolikor moči jo-

čen in prozoren, sicer ne bo za svoj predmet nikogar pridobil, ampak odbil še tisto peščico čitateljev, ki nam je zvesta. Pred vsem se naj ne spuščajo v javnost neizkorišteni projekti, ki občinstvo samo begajo, ne pa da bi mu pomagali, ko se skuša poučiti in si ustvariti samostojno sodbo.

S tem končam. Moral bi se prav za prav oprustiti, da sem bil tako obširen. Toda zdelo se mi je potrebno, poseči nekoliko globlje in obrazložiti tudi načelne podlage svojega stališča. Smatram sedaj, da sem s svoje strani zadevo dovoljno pojasnil. Zato je v političnem dnevniku ne mislim več diskutirati.

★ ★ ★

KONVENCIJA O PRIVATNIH POGODBAH.

Konvencija o privatnih pogodbah. Predsednik naše delegacije dr. O. Rybář je izročil te dni vladni referat o načrtu konvencije, ki naj bi se sklenila med našo državo in Italijo glede ureditve privatnih pogodb, sklenjenih med bivšimi avstro-ogriškimi državljani, ki spadajo sedaj pod Jugoslavijo oziroma Italijo. Italijanska delegacija je predložila svoj načrt te konvencije, po kateri naj bi se proglasile za veljavne vse privatne pogodbe, ki so bile sklenjene med strankami, nahajajočimi se sedaj z ene strani na našem, z druge pa na ozemlju kraljevine Italije. Ta konvencija bi obsegala vse one slučaje, kjer obstoječi zakoni še predvidevajo, da se morajo pogodbe razveljaviti. Zastaranje teh pogodb bi bilo prekinjeno od 1. avgusta 1914 leta do dne, ko stopi v veljavo omenjena konvencija. Strankam pa, ki bi bile radi izvršitve pogodb po tej konvenciji oškodovane bi sodišče lahko priznalo odškodnino. Ta določba bi se ne tikala pogodb, ki so navedene v dodatku čl. 255. santgermainске mirovne pogodbe.

Naša delegacija je pripomnila, da se je o tem problemu govorilo že na konferenci v Rimu, kjer pa ni prišlo do nikakega sporazuma, kajti smatralo se je, da obstoječa zakonodaja zadostuje za rešitev eventualnih sporov, ki bi nastali v zvezi z omenjenim vprašanjem. S konvencijo bi se sedanje stanje celo poslabšalo, ker se je že v vseh državah v judikaturi uveljavila praksa, da se te pogodbe v slučaju potrebe razveljavijo.

Povodom teh opomb je italijanska delegacija večkrat spreminjala svoj načrt, dokler ni končno sprejela onega načrta, ki ga je izdelala in predložila naša delegacija. Ta novi projekt daje sodiščem na izbiro, da lahko proglase razveljavljenje pogodb, ali pa zamenjajo pogoje, pod katerimi so bile poprej sklenjene, z novimi. Obstoječi pogoji se lahko zamenjajo samo v slučaju, ako bi njih izvršitev prizadela znatno škodo drugi stranki. Naša delegacija je smatrala, da se s tem načelno ne spremeni dosežena zakonodaja, nego se samo izpremeni na ta način, da ima druga stranka pravico do odškodnine.

★ ★ ★

—g. Novosadska blagovna borza 2. novembra. Na produktivni borzi notirajo: Pšenica bačka, 78-79 kg, 2%, 5 vag. 330, bačka, 80-81 kg, 1 vag. 327,50, ječmen bački, 69-70 kg, pomladni, duplikat kasa, 1 vag. 265, oves bački, duplikat kasa, 1 vag. 220, koruza stara 2 vag. 245, bačka, duplikat kasa, 1 vag. 245, za mare-april 100% kasa, 5 vag. 205, za april ladja, 15% kasa, 30 vag. 250, za april, duplikat kasa, 5 vag. 205-215, za september-januar 100% kasa, 14 vag. 205, za januar, duplikat kasa, 2 vag. 237,50, za mare-april, 10 vag. 235, fižol beli bački, 1½ vag. 540, bački, duplikat kasa, 2 vag. 537,50, moka baza »a« ponudba 525, baza »b«, ponudba 540, »c« ponudba 370. Tendencija mirna.

—g. Občni zbor ljubljanskih kmetijske podružnice se vrši jutri, v nedeljo 4. nov. ob 10. dopoldne v dvorani Kmetijske družbe, Turjaški trg št. 31. z običajno predloženim dnevnim redom, na kar opozarjamo vse člane zaradi točne udeležbe.

—g. Obkrog novčanic v Jugoslaviji znaša glasom izkaza Narodne banke z dne 22. oktobra t. l. 5.874,7 milijonov dinarjev. Zmanjšal se je za 51,1 milijonov. Kovinska podlaga se je zvišala za 5 milijonov na 457,3 milijonov dinarjev.

—g. Tuje parobrodne družbe in naš izvoz. V zadnjem času je nastala prava borba med avstrijskimi, češkoslovanskimi in madžarskimi parobrodni družbami glede prevoza naših živil. Ta konkurenca je naperjena v prvi vrsti proti naši parobrodni družbi. Med tujnimi družbami pa se celo opaža tendenca, da bi se medsebojno izpodrinile iz te kombinacije. V ta namen določajo posebno »nizke« tarife za prevoz blaga na njihovih parobrodih, samo da bi oškodovale našo družbo, ki je spet ne za letošnje sezono odredilo zelo nizke tarife. dočim zahtevajo tuje družbe neprimerne večje plačilo za prevoz. Zato se opozarjajo domače tvrdke, ki imajo opraviti z izvozom, naj bodo skrajno opreznje zlasti kadar gre za ponudbe avstrijskih in madžarskih parobrodnih podjetij.

—g. Trošarina na žanje. Debata v parlamentu o predlogu ministra finance glede zvišanja trošarine na žanje je povzročila veliko napetost v tej stroki. Cene slivovki v Bosni so poskočile v nekaj dneh za 50% In sicer vsled tega, ker producenti slivovke računajo s tem, da bodo morali od že destilirane slivovke plačati naknadno trošrino. Kakor kaže, bodo te cene slivovke vplivale tako na špirt ki se je do sedaj prodajal po tako nizkih cenah, da je večina tovarna ome- lila svojo produkcijo. Ker minister financ vztraja na temu predlogu o zvišanju trošarine je za pričakovati da bo de ta predlog sprejet in pride v veljavo že pred 15. novembrom 1923. Ker izprememba tega zakona globoko zadeva žganiarsko industrijo in trgovino, bodo prizadeti krogi gotovo uveljavili svoje pomisleke napram temu predlogu.

Zhirajte znamke

za »Jugoslovensko Matico«!

Prosveta.

Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Sobota, 3. nov.: Danes bomo tiči. Izven
Nedelja, 4. nov.: popold. ob 3. Povodni
mož, mladinska igra, igrajo otroci me-
stnega liceja; ob 8. zvečer Gospa z
mornja. Izven
Ponedeljek, 5. nov.: Azazel. Red P

OPERA.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Sobota, 3. nov.: Sevilski brivci; gostuje
ga. Wesel-Polla. Red P
Nedelja, 4. nov.: Psoglavci. Izven
Ponedeljek, 5. nov.: Zaprtio.

★ ★ ★

Umetniška šola društva »Probuda«.

Začetek šolskega leta 1923/24.

Umetniška šola društva »Probuda«. ki je ravnokar zaključila svojo uspešno razstavo z deli lanskega šolskega leta, stopi z začetkom novembra v 4. leto svojega delovanja. V šoli se bo nadaljevalo s poukom v smeri, ki se je izkazala do sedaj kot pravilna. Razven že vneljanih predmetov se uvedejo letos na novo: maloplastika in medaljerstvo, fotografija in opisna geometrija.

Vpisovanje se vrši pri tistištvu šole v postlopiu Tehn. srednje šole, soba 4. prtl. (desno) v ponedeljek, 5. t. m. od 16. do 18. in v sredo, 7. t. m. ob istem času. Novostopiv- si učenci naj po možnosti prinesejo s seboj kako delo (risbo, sliko ali kinsarsko delo).

Vsakdo se more vpisati v naslednje predmete:

a) risanje in slikanje portreta in akta, draperija in kompozicije. Trikrat na teden, vsakikrat po dve uri popoldne ali zvečer. (Poučuje akad. slikar Fr. Sterle.)
b) Mala plastika in medaljerstvo (izdelovanje malih kipov in medalij s plastelina, vliivanje v mavcu in bronu, Cizeliranje. (Poučuje prof. in akad. medalier Ant. Sever). Število tedenskih ur po dogovoru.
c) Grafika (ilustracija, plakat, ex libris; pozneje lesorez in bakropis. Samo za nadre- žene učence. Vsako sredo od 16. do 18. ure. (Prof. S. Santel.)
d) Fotografija. Predavanja in praktično delo v laboratoriju, ekskurzije v svrhu vaje, 3 ure na teden. (Poučuje g. Fr. Vesel, predsednik kluba amat. fotografov.)
e) Konstruktivna perspektiva. 2 uri na teden. (Poučuje prof. A. Sever.)
f) Anatomija. 2 uri na teden. (Poučuje akad. slikar Mirko Šubic.)
g) Arhitektonsko oblikoslovje s posebnim ozir na potrebe umetnikov in kandidatov za dr. izpit (2 uri na teden.)
h) Narodna ornamentika in kompozicije v narodnem duhu. 2 uri na teden. Poučuje akad. slikar Maksim Gaspari.
i) Opisna geometrija za slikarje in učitelje, ki se pripravljajo za srednješolski risarski izpit oz. za meščanski izpit ter za gimnazijske dijake. k nameravajo nadalje- vati svoje študije na tehnik. 4 ure na teden. Poučuje prof. R. Tejkl.
j) Zgodovina umetnosti in razvoj slovenske ljudske umetnosti. 1 uro na teden. Predava prof. D. Volavšek.

Vsak predmet je pristopen za dame in gospode vsakega stanu, kakor tudi za učen- ce srednjih šol, obrtniške vajence itd. od 12. leta naprej. Čas pouka se določi za pred- mete, pri katerih ni naveden, pri vpisovanju dogovorno z g. predavatelji. Vpisnina in enosredna ukovina se vplačajo pri vpiso- vanju. Tam se dobe tudi vse podrobne in- formacije.

Poset teoretičnih predmetov se pripo- roča še posebno damam in gospodim iz kro- gov inteligence, ki se sami sicer ne bavijo z risanjem, ki se pa zanimajo za umetniška vprašanja in za razvoj naše umetnosti, ter si žele pridobiti v sedanjem času splošne desorientacije jasnih pojmov v teh vpraša- nji.

★ ★ ★

— G. Popov kot gost v »Oneginu«. Morda je najbolj, če k vsaki izmed sed- mih slik današnjega »Oneginja« napišem par kratkih pripomb. 1. slika. Na »Krilcu« sedita Larina in stara hišna njanja Filipjevna. Hi- šica je prav lična, mikavna. Za odrom po- jeta Tatjana in Olga. Petje se sliši nekako preblizu in je tudi tako močno, da razgovora Larine in Filipjevine ni razumeti. Larina (ga. Smolenska) ima sicer dokaj krepak organ, toda ni baš prijeten, zlasti ne v višjih legah; zdi se, kakor bi bila pevka večno nekoliko prehlajena. Filipjevna (gna. Ropasova) je prav čedna v igri in petju, le glas ji po ne- potrebnem preveč vibrira. Prihajata Olga in Tatjana. Ta v se zmanjšena, globoka na- tura, ona prožna, koketna. Skakljanje pa figuri gđ. Šilijogevce kar nekam ne gre. Vidi se ji prišiljenost. Tudi pevsko je za spoznanje za orkestrum zastajala, a to le v par taktih. Inče njej, zlasti pa Tatjani (gđ. Zikovi) ni kar ničesar očitati. Zbor vaščanov je prav dober, tudi plesalki uga- jati. Nastopita Lenski (g. Burja) in Onje- gin (g. Ponov). G. Burja je v tej sliki še nekam dober, vsaj izpočetka, toda igre nima nikake. Dramatični je povsodi, tedaj ne samo v tej sliki, popolnoma primitiven. Pre- glavico mu dela tudi petje. Včasih si neho- te sam z rokami taktira. Glas je v mali okta- vi dosti prešibek, utone v orkestru, da ga sploh ne slišiš. Le dve tretjini prve okta- ve sta krepkejši. Seveda je neslišnosti glasu kriv deloma tudi resolutni orkester, ki bi se moral predrediti slabotnejemu pevcu. Več krivde pa pade ravno v tem-le slučaju na pevca, kot na dirigenta, ker Čajkovskij go- tovo ni mislil na slabotni glas gđ. Burje. Bojim se, da g. Burja nima mnogo razvoje- nožnosti. Kantilena, lirična pesem še ne- kam gre, a dramatičnih scen ne bo zmagal, ako se ne okrepi in ne naredi resne drama- tične šole. G. Popov je bil lep Onegin, a pevsko se tu ne more razviti. Kvartet je bil danes nekoliko boljši, kot običajno. Ni- sem ga pa slišal še nikdar takega, kot bi zaslužil.

2. slika. Zikova je bila umetni- ško na vrhuncu in je prejela lep sopek ter obilo pohvale. Gna. Ropasova je kot starka preveč gibka, celo burkasta. — 3. slika. Zenski zbor za odrom je dokaj šibak. Tatjana in Onegin absolutno slabo naravno. Gosp. Ponov je nekoliko not svoje partije že svo- bodno izpremenil, a ne na kvar celoti. Ves večer roče pa je bil v mojem pričakovanju zaostajal in je bil kot Figaro »v Brivcu« do- kaj višji. Vendar pa je tudi on bil deležen grozkih aplavzov, zlasti od svojih sodeže- lanov. — 4. slika. Ples tam nekje nanol za

odrom, ki ga komparzi na odru vrhutega še popolnoma zakriva. Gospodje so oblečeni prelabo. Zde se, kot obnošeni generali in bradati lakaji. Zakaj sta samo Onegin in Lenski oblečena črno? Ni vzroka, da bi se na zunanje ločila od drugih. Vsi so enako vredni gostje Larinovi. Hišna gospodinja se skriva po kotih in ni nikogar, ki bi delal honerje. Pride grdo maskirani Friquet (g. Mohorič) in ne ve, komu bi pel. Zrtvuje se mu samo Tatjana. Glasek g. Mohoriča pa se prilaga kaj dobro vlogi starega, smešnega- lantnega Francoza. V prepripi z Oneginom je tu g. Burja nemogoč. Njegova igra je ne- verjetna. In če zatrjuje, da je »vročerkven«, mu tega v celih dvorani nihče ne verjame. Zbor je zaostajal, tudi se ne zna pri tej pri- liki na odru vesti, istotako ne v predzadnji sliki, kjer prav neumestno radovedno vleče na uho, kaj se gospodar, njegova žena in Onegin menijo med seboj, mesto da bi igral. V tem oziru je g. Sevastianov premalo paz- ljiv, ali pa preveč površen. — 5. slika. Gosp. Šubelj (sekundant) ima nekam jokav glas; a ne samo danes! G. Burja je bil v svoji znameniti ariji še najboljši; višja lega je prav nežna, mehka in topla. Proti koncu pa je padel iz tonskega načina in zaželjeni, običajni vzkliki pri odprti sceni so izostali, kar je tudi vobče prav. Zimska pokrajina je bila zelo lepa, z lučjo pa smo si vedno v navskrižju. — 6. slika. V Petrogradu. Po- vabljeni gostje so bili tu veliko dostojnejši v svojem zunanjem nastopu, a so bili ven- darle mali mečanje, kakor sem to že ome- nil v 4. sliki. Ne vedo kaj bi počeli. Slavna arija kneza Gremina (g. Zathey) ni bila da- nes baš posebno sijajna, tudi sam g. Zathey jo je pel že lepše. Morda je bil nekoliko indisponiran. Od tu dalje do konca je gosp. Popov šele prav v igri in pevsko na višku. Tu in v 7. sliki se je ogrel, zrastle, razmah- nil in bila ga je radost gledati ter poslušati. Od njega se lahko mnogo nauči g. dr. Rigo. — 7. slika. Glasbeno morda še krasnejša kot druga ali tretja. Gđna. Zikova in g. Popov umetniško dovršeno zaključujeta prekrasno delo mojstra Čajkovskega. V splošnem se drži »Oneginja« na srednji višini in bi brez Zikove in Ponova bil raiši še pod njo. Ako smo se vrgli že na dragoceno gastranje, pa bi morda našli še kakoga znamenitega tenov rist za »Oneginja«, kar bi ga je dvignilo in rista je »Oneginja« na srednji višini in bi brez Zikove in Ponova bil raiši še pod njo. Ako smo se vrgli že na dragoceno gastranje, pa bi morda našli še kakoga znamenitega tenov rist za »Oneginja«, kar bi ga je dvignilo in rista je »Oneginja« na srednji višini in bi brez Zikove in Ponova bil raiši še pod njo. Ako smo se vrgli že na dragoceno gastranje, pa bi morda našli še kakoga znamenitega tenov rist za »Oneginja«, kar bi ga je dvignilo in rista je »Oneginja« na srednji višini in bi brez Zikove in Ponova bil raiši še pod njo.

— Razstava slovenskih umetnikov v Zagrebu. V umetniškem salonu Trpinac (Oktozen) sta razstavila slovenska umetni- ka R. Marčič in S. Santel svoje slike. Oba imata večje število krajskih slik s sloven- skih planin in z Jadrana. Poleg tega je raz- stavil Santel pregledno serijo grafičnih del v originalih in reprodukcijah. Razstavo Za- grebčan marljivo posedaajo. Priporočamo jo posebno Slovincem, bivajočim v Zagrebu.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani za- čne s svojimi predavanji v nedeljo, dne 4. t. m. ob 10. dop. v zbornični dvorani na univerzi. Predava g. vseučil. prof. dr. K. Oswald o temi: O potrebi nove orienta- cije. Odbor vaji najvidnejše vsakogar, ko- mur pomeni prava izobrazba temelji življe- nja, da se predavanja in tudi porazgovora udeležijo.

— Danes bomo tiči!, veseloigra v os- mih slikah z godbo in petjem, ki je doseglja pri premieri polno smeha in aplavza, se pr- vič ponovi v soboto, dne 3. tm. V glavnih vlogah nastopijo gđ. Juvanova, Wintrova, Medvedova, Rakarjeva, Gorjupova, Rogoz Kralj, Lipah, Plut, Drenovec, Škrbinšek itd. Začetek ob 8. zvečer.

— Gospa Marija Vera gostuje v nede- ljo, dne 4. tm. kot Elida v Ibsnovi igri »Go- spa z mornja«. Začetek ob 8. zvečer.

— Vebrova predavanja o dušeslovju (etiki) se začno v nedeljo 4. novembra na ljubljanski realki ob pol 10., nekoliko prej, nego je bilo prvotno javljeno, da ne bo ko- lizije z ostalimi predavanji, ki so bila pozne- je napovedana.

Književnost.

— La tragédie des Habsbourg. Dunaj, knjižnica »Rhombus« 1923. Dolgoletni po- bočnik zadnjih avstrijskih cesarjev general baron Margutti objavlja v francoskem jeziku zanimive zasnove in druge podatke o bivši Avstriji in njenih poglavarjih do raz- pada in odstavljenja habsburške dinastije.

— Jugoslavenska Njiva. Izšla je br. 9. za mesec november, za ovim sad- rajem: dr. Nikola Radojič, profesor ljub- ljanskega sveučilišta, piše povodom naj- novijih rasprava njemačkih naučenjaka »O državotvornosti Slavena i o sla- venskim državnim idealima«. Stanko Tomašič snažnom novelom »Prvi petao Velike noći« svršava niz priča iz svjetsko- ga rata na srpsko-avstrijskom frontu. Branko Mašić u studiji »Aveći zlak«, povod- mom Kosorove drame »Požar strasti«, daje analizu ove drame i našega društva. Stan- ko Frank u nastavku studije »O ženskom kriminalitetu« govori o ženi prema broju i vrsti zločina. Milan Marjanović nastavlja monografiju »VI. Nazor kao nacionalni pjesnik«. — U Pregledu A. Barac govori povodom hrv. prijevoda »Kokaine« o Pitt- gliilliju i o pitanju pornografije u literaturi. Ivan Nevistić pi

Glasbeni vestnik.

— Seviljski brivec. V današnji operni predstavi v »Sevilskem brivcu« gostuje kakor vedno v vlogi Rosine ga. Wesel-Polla, vlogo brivca pa poje baritonist g. Robert Primožič iz Zagreba kakor gost. Vse ostale vloge so v običajni zasedbi. Predstava se vrši za red F. V. nedeljo pa se poje kakor izven predstava Kovačevica opera »Poglavci«.

— Danes zvečer točno ob 8. se vrši v Unionski dvorani koncert hrvatskega »jevačkega« udruga »Lisinski« iz Zagreba. Sloves »Lisinskega« je dobro poznat in ljubljancem so njegovi koncerti v najboljšem spominu, saj je »Lisinski« brez dvoma eden najboljših pevskih zborov v naši državi. Vsako hvalisanje in slavo »Lisinskemu« so prav gotovo odveč, saj so tako njegovi sporedi kakor izvajanje v vsakem pogledu prvovrstni. Za nocojšnji koncert si je izbral »Lisinski« klasičen program, na katerem izjaja Palestrinijeve skladbe in sicer celotno »Missa Papae Marcelli« in štiri madrigale. V Ljubljano se pričelje zbor ob 6. zvečer in sicer prispe 75 pevcev in pevk pod vodstvom zborovodje »opernega« kapelnika Krešimira Baranovića. Sedežev za ta koncert je še veliko število na razpolago, zato pozivljamo vse sloje našega občinstva, ki se zanimajo za koncertno petje, da v obilnem številu prisostvujejo temu koncertu, kajti bil bi prav gotovo kulturni škandal, ako bi bil koncert slaboposečen. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni in na večer pred koncertno dvorano.

— Anton Trost igra na svojem koncertu, ki ga priredi v ponedeljek, dne 5. t. m. med drugim tudi Brahmsovo sonato v f-molu. To skladbo je igral g. Trost na enem svojih dunajskih koncertov in kritik Valter Niemann piše v svoji knjigi »Meister des Klaviers« sledeče: »In tako se je uvrstil v pestro vrsto mnogih dunajskih pianistov, o katerih se zadnje čase mnogo govori, tudi Anton Trost, ki je izvrsten igralec Brahmsa, ki se odlikuje po svoji velikopoteznosti in skrbni obdelavi, samozavestnem povdanku in poetičnem smislu. Brahmsova sonata bo ena glavnih točk ljubljanskega koncerta. Za koncert so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni in se vrši isti v dvorani Filharmonične družbe.

Turistika in sport.

V. Viček:

Plesnosportna kronika. »Academie Choregraphique Méditerranéenne Internationale« v Maršellu je nedavno priredila veliko plesno slavnost, na kateri je žel novi ples »Jimska« burna priznanja. Avtor »Jimske« je prof. Jimmy, predsednik akademije, in kompozit Dario. Ples ima popolnoma nov ritem, izvaja prvič od g. Jimmyja in g. Trahand. Sedeli iz petero figur in sicer: 1.) Dolgi poročni korak (2 časa na en korak), 2.) hitra korčevica (1 čas na 1 korak), 3.) Argentinca (časovna), 4.) Sten-korak (8 časov), 5.) Korak nazvan »Pahljača« (8 časov).

Na mednarodnem plesnem kongresu v Bruslju je bila pred plesnotekničnim jurjem izvajana cela vrsta plesnih novitet, izmed katerih so se kvalificirali: »Etude de Blues« (kot prvi, »Negrito Samba« kot drugi in »Riviera« kot tretji. V drugem kolu je odnesel prvo mesto »Boston Moudaine«.

V Pragi je plesna sezila že v polnem teku. Plesni mojstri, bratje Linhart in prof. Jirak so se pravkar vrnili iz Pariza in z ogromno reklamno nazonanjajo nastopni program letošnje sezile: »Les Blues«, »La Java«, »Tango Parisien«, »Le Boston nouveau« in »La Samba«. Prva dva prirejata reklamne produkcije v redakcijah praških dnevnikov, zadnja pa v velikih dvorani blagovne borze. Tudi ponudnanske čajanke so po prihodu novitet nanovo oživele.

Na Munaju uprav strahovito plešejo. »Java« in »Blues« sta predmet vsakdanjega razgovora in ako jih ne plešeš, si v družbi nemogoč. Tu se pleše od jutra do jutra. Tako se na primer pri Elmayerju, glavi plesnih učiteljev, poudčuje od 9. ure zjutraj do 10. zvečer nepretrgoma in z vsako uro se menja oče publiko. Program je kratak: Java Blues in Polka Argentina. Ti plesi se vsilijo zaporedoma ure in ure. Radi hitrejšega pouka ima g. Elmayer anarhiziranih 15 plesalk in ravno toliko plesalcev, ki so vsi publiku na razpolago in tako v par urah znaš garantirano zgoraj imenovane plesne. Plesna šola je luksuriorno opremljena — le škoda, da jo moraš tako hitro zapustiti in napraviti prostor novodošlecem. Naj še omenim, da mesto »Tanga Parisien« plešejo dunajčani »Polko Argentinca«, ki je pa isti ples in ista giba pod novim imenom.

Tudi ljubljanski častitelj Terzishore so že pridno na delu in naši domači plesni učitelji nimajo niti ene svobodne ure več. Letošnji »capo« plesnih učiteljev v Ljubljani je barski plesni par George in Georgette. Ki imata že toliko učenčev, da ne vesta kam z njimi. »Kar ni domače, vedno privlači.« ta za Ljubljano karakterističen izrek se tudi tu uveljavlja. Sicer na s tem ne maram nikakor omalovaževati njih plesne umetnosti, s katero ta par s pravico žanje v baru obilo priznanja. Z učinkovito reklamno nazonjanja tudi lize Sirkis, da njena plesna akademija v Tivoli ne zaostaja za svetovnim repertoarjem in tako se tudi pri njej lahko učiš Java, Blues itd. Raje ima tudi ona dovolj učenčev. Nekoliko na tihem ali tembolni učinkovito deluje na tem polju »Klub pelosovodij amaterjev v Ljubljani«, ki bo že ta teden otvoril samostojni tečaj družabnih plesnih val, ki imajo pripomoček k razvoju družabnega življenja v Ljubljani. Tečaj se bo vršil v dvorani Kazine in samo za povabilene. Tudi ta institucija nam obeta pristnost in izvirnost letošnjih novitet, katere baš sedaj proučuje nje član v inozemstvu.

— S. K. Primorje v Ljubljani priredi v soboto dne 3. novembra v dvorani Kazine: Srebrne dansante. Klubovim članom je dovoljen vstop proti izkazilu klubove legitimacije, akademikom proti akademskim, ostalim proti vabilu. Pomotoma izostala vabila naj se reklamirajo pri g. Savi Sancinu, cand. ing., Erjavčeva cesta 24.

— SK. Jadran v SK. Primorje. V nedeljo se vrši na igrišču SK. Primorje, Dunajska cesta, prijateljska nogometna tekma med navedenima kluboma. Jadran je v letošnji sezoni dosegel svojo najboljšo formo.

Primorje bode skušalo v tej tekmi nekaj mladih novih sil. Tekma bode nudila vsled tega zanimiv žilav boj. Training tekmo igra ta kot predtekmo obe rezervi ob 13.30.

Sokolstvo.

— Sokol I. in Društvo za zgradbo doma Sokola I. vabita svoje članstvo na članski sestanek v torek dne 6. t. m. ob 20. uri na Taboru. Predmet: poročilo o stavebnih ponudbah in predlogih glede oddaje betonskih in zidarskih del. Odbora.

Društvene vesti.

— Redna predavanja »Bratstva« so se pričela v sredo zvečer na državni realki. Predsednik »Bratstva« g. Brandner je povodom otvoritve naglašal potrebo prosvetnega dela med širokimi sloji naroda, narkar je predaval kot prvi prof. dr. Viktor Peterlin o zgodovini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Gospod predavatelj je tokom poldruge ure obdelal svoj snov zelo zanimivo in aktualno, ker je na podlagi zgodovinskih dejstev dokazal vzroke sedanje neenotnosti in nasprotja med Srbi, Hrvati in Slovenci, Bosanci, Makedonci in Črnogorci, ki so živeli vsak zase svoje plemensko, politično, gospodarsko, versko in kulturno življenje. Gospod predavatelj je ugotovil, da so igrala plemena in dežele veliko vlogo, ki še danes ni pozabljena, kar je tudi glavni vzrok, da ne pride do konsolidacije v naši državi. Tisoč let smo živeli ločeno drug od drugega, zato ni čuda, da se gledamo nezaprano. Naša naloga pa je, da skušamo zgodovinske zapreke premostiti mirnim potom, da zopet postanemo kar smo bili pred 1000 leti, Jugoslovenci. — Obisk predavanja je bil zelo dober. Videli smo stare in mlade, ki streme po izobrazbi. Predavanje je pokazalo, da je krenilo »Bratstvo« na pravo pot s svojim prizadevanjem, da nudi izobrazbo vsem onim, ki jim je iz raznih vzrokov bilo onemogočeno s se šolah pridobiti boljše naobrazbo. Prihodno sredo predava pisatelj Fran Erjavec o gospodarskih problemih Slovenije.

— Českoslovska obec v Ljubljani počača dne v soboto prednešku se svetelnimi obrazy. Zač. ob 8. hod. Zitre v nedelji zahajeni louthoveho divadla v restavraci Nar. domu. Hraje se »Kasperek gleda lyte Zač. ob 5. hod.

— Poziv postajnim odpravnikom drž. in bivše južne železnice. V torek 6. t. m. ob 10. uri važen sestanek v restavraciji »Novi svet« v Ljubljani. Poročata delegata, ki sta bila v Beogradu pri g. ministru saobračaja. — Odsek postajnih odpravnikov.

Izseleniško vprašanje.

Izseleniški komisariat v Zagrebu objavlja: Po vseh, dospelih iz Zedinjenih držav Amerike, se pripravljajo nov priseljeniški zakon, ki bo omejil naseljevanje v Z. d. A. v še večji meri nego dosedanj. Po novem zakonu se ne bo več vršilo komisijsko pregledovanje izselencev na Ellis Islandu, nego v zemlji izseljenca. Pri tem pregledovanju bodo sodelovali zastopniki Z. d. A. in oblasti države, kateri pripada izseljenec. Novi zakon namerava odrediti, da izvrše oblasti Z. d. A. registracijo vseh imozemcev v svrhu ugotovitve, da li so dospeli na predpisan način v Z. d. A. ali ne. Če se dokaže, da poedini izseljenec ni zadostil priseljeniškim predpisom, bo poslan v svoj kraj. Razmere v jeklarski industriji v Z. d. A. Velik del naših izselencev je zaposlen v jeklarski industriji, zlasti pri »United States Steel Corporation«. Pri tem podjetju je uvedeno dvanaesturno dnevno delo kljub protestu delavstva in javnosti. Delavci so strogo nadzirani; če govorijo s človekom, ki ni nastavljen pri tem podjetju, so na mestu odpuščen. Okoli 1304 delavcev je zaposlenih v oddelku odprtih kurilnic in to izmenoma 10 ur po dnevu in 14 ur ponoči tudi ob nedeljah. Delo je naporno in nevarno. Ves čas trepeta delavec pred neizgodo, ki mu grozi od tekočega jekla, dvigal, lokomotiv itd. Plačnice se na uro 90, 60, odnosno 50 centov. Čezurno delo se plačuje kakor redno. Kdor se brani delati ob nedeljah ali čezurno, mu je delo na 10 dni odpovedano. Za zdravje delavcev se podjetnik ne briga niti nima. Delo in spanje je delavčev življenje, ker ne preostane moči in časa ne za rodbino ne za drugo. Življenje naših izselencev v Argentinji. Kot svarilen opomin onim, ki se izseljujejo v Argentinjo, naj velja poročilo 2 naših izselencev, ki sta iskala zaslužka v tem kraju. Prvi piše, da se potrebuje dolovne moči samo pri poljedelstvu. Izseljenec, ki iščejo zaslužka drugod, padejo redno v največjo bedo. Znat se mora vobče span ski jezik; za tehnične stroke se zahteva še francosčina in angleščina. Kdor nima priporočilnega pisma na gotovo podjetje, naj ne hodi v Argentinjo. Drugi izseljenec sporoča, da je kljub pripravljenosti prevzeti vsako delo, iskal zaposlenja sedem tednov. Končno je bil sprejet v tvornici smelnih izdelkov 40 km daleč od Buenosaires. Delovni čas traja od jutra do večera. Plača majhna, izplačevanje neredno. Prvi mesec je čakal 17 dni na izplačilo zaslužka. Neki delavec istega podjetja je ostal dva meseca brez plače. Ko je zapretil, da ustavi delo, ga je dal odstraniti poslovojdno po policijskem organu s pripombo, naj vpraša čez 14 dni po plači. Izseljenec je v Argentinji ogromno. Mnogi skrbje samo za to, da se čimprej vrnejo v domovino. Tudi v Argentinji se pripravljajo nov zakon, ki hoče omejiti priseljevanje samo na poljske delavce. Izseljevanje preko Belgije v Z. d. A. Zadnji čas se dogaja, da prošijo nekatere potne liste za Belgijo, češ da imajo tam zagotovljen zaslužek. Belgijski konzulat v Zagrebu je sporočil izseljenškemu komisariatu, da je sprejel od svoje vladne nalog, naj ne vidira potnega lista ni enemu delavcu, ako nima odobrenja belgijskega ministrstva zunanjih zadev, ki pooblašča od časa do časa svoj konzulat za vidiranje potnega lista določeni osebi. Dalje je odredilo belgijsko ministrstvo zunanjih zadev, da se morajo priložiti vsakemu potnemu

listu sledeči dokumenti: 1.) Izkazilo o narodnosti, 2.) Nравstveno spričevalo, 3.) Zdravniško spričevalo, 4.) Pogodba o delu in zaslužku ter izjava, da pošlje podjetnik delavca na lastne stroške v njegovo domovino, 5.) Spričevalo o strokovni sposobnosti kvalificiranega delavca, 6.) Izjava delavca, da ne privede svoje rodbine v Belgijo. Te dokumente predloži belgijski konzulat svojemu ministrstvu, ki v zadevi odloči. Vobče pa se delavci proseči vizum za Belgijo brez nadaljnjega odklanjanja. Potovanje v Belgijo je le navidezno; glavni cilj je Amerika. Izseljenec, ki mislijo, da se more priti na ta nezakonit način v Z. d. A. se opozarjajo, da je to zmotno in da so vsi stroški zastoni.

Temeljni kamen za sokolski dom na Taboru.

Smo v potrebi! V potrebi dičita požrtvovalna ljubezen in velikodušje v dejanjih značaj in zvestobo do ideje. Ako premoreš mnogo, daruj mnogo! Ako ži-š v težkih razmerah, je tvoj skomni dar izraz velike duše socialno malega človeka. Iz drobnih prispevkov so se zgradile vse velike narodne ustanove.

Snovnost podlega smrti, narod in človeške vrline varujoča sokolska ideja živi večno. V dnevih vseh mrtvih in vseh živih se sleherni spominjaj dolžnosti, ki jo imaš do nesmrtnosti naroda in do neumrljivosti ideje razvoja in večnega izpolnjevanja v dušnem in snovnem svetu. Od naroda si prejel življenje in svoj obstoj, narodu vračaj življenje in pogoje za krepak obstoj. S svojim sodelovanjem si od naroda prejel bogastvo; del tega bogastva vrni narodu, da moreš sam postati deležen nesmrtnosti in da moreš sam živeti v znamenju večnosti!

Izkop za sokolsko zgradbo na Taboru je dovršen. Prve prihodnje dni položimo temelje. — Pričakujemo, da bo pokazala sokolska Ljubljana toplo srce in odprte roke v prid temeljnemu kamnu za sokolski dom na Taboru. S prvim pobiranjem pričemu te dni in prosimo napredno občinstvo za naklonjenost.

V Ljubljani, 2. novembra 1923.

Za finančni odbor: Za Sokola I.: Josip Turk. dr. P. Pestotnik.

Albanija, mednarodna propaganda in mi.

Te dni, ko tako odločno protestiramo zoper italijanska nasilja v zasedenem ozemlju in ko se zgražamo nad barbarskim duhom našega zapadnega sosedu, smo prejeli brošuro albanske vlade, natisnjeno v Tirani in opremljeno s prav lično zunanostjo. Brošurica naj poudči svetovno javnost o nedavnem umoru italijanske vojaške komisije na albanskogrški meji in naj odvali grško sugestijo, da je bil ta umor pripravljen z albanske strani in izvršen s pomočjo albanskih banditov. Brošurica na sebi je prav pohlevnega značaja. Priobčuje le dva albanska dokumenta zoper grške insinacije. Nas ta grško albanski prepri seveda ne more zanimati. Stoji pa dejstvo, da je mala Albanija uvidela korist mednarodne propagande in začela razpošiljati svetovnemu časopisju propagandne knjižice z gladkimi francoskimi in angleškimi uvodi, v katerih razlagajo pravičnost svojih političnih in gospodarskih teženj. Kako sramotno stojimo Jugoslovenci pred albansko vlado, pred skipetarskim narodom! Še ta nas je prehitel v zadevi, kateri bi se bili že davno morali posvetiti ter zanj organizirati veliko mednarodno propagandno mesto. In vendar, kaj so albanskogrški prepri radi slučajnega umora vojaške komisije proti reškemu problemu, proti jadranskemu vprašanju, proti splošnemu italijanskemu početju z našimi zaslužnjenimi brati onstran zapadnih meja! Kaj janinski umor napram mednarodnemu rovarstvu Italije zoper jugoslovensko valuto, kaj niena difamacijska kampanja po vodilnih evropskih listih zoper našo pošteno in realno veljavio! Kaj je končno nelizvestnost sodne preiskave proti pravičnim argumentom jugoslovenskega naroda, proti našim nespornim pravicam narodnostnega značaja, ki jih imamo do svojih primorskih in koroških sorojakov! Ko prejemamo take propagandne brošurice v roke, tedaj z bolestjo v srcu začutimo malomarnost in nazadnjaštvo naših kompetentnih krogov v vprašanju, ki je usodne važnosti za našo celokupno mednarodno politiko. Ne razumemo zunanjega ministrstva, da ne uvidi koristi, ki ga bi samo in cela država imeli, da tudi finančni minister ne izrabl publicistične in psihološke komponente mednarodnega javnega mnenja za politično, kulturno in zlasti finančno pozicijo naše države! Živo obžalujemo zahrbtno početje tistih partizanskih ministrov, ki so pred leti ukinitili ljubljanski dopisni urad, dasi bi se bil mogel tedaj razviti v našo prvo, veliko mednarodno ekspozituro propagandne akcije na severu in zapadu Evrope in ki je bil naravnost uklonjen iz kratkovidnih in poslovnih ozirov. Pozivljamo naše narodne institucije,

je, naše stranke in naša zborovanja, da z energijo zahtevajo ustanovitve mednarodne propagandne akcije ter osnovanje dopisnega urada v Ljubljani, ker bo le-ta končno mnogo več zalegel, kakor sporadično čustvena in besedna protestiranja zoper nasilja naših krivičnih sosedov. Ne dopuščajmo, da nas v mednarodni propagandi prehiteva in osramoiti analfabetska Albanija!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 3. novembra 1923.

Zbor klerikalnih zaupnikov.

V ponedeljek 5. t. m. se zbero v Ljubljani zaupniki klerikalne stranke, da volijo novega načelnika in podnačelnika ter obenem odločijo o nadaljni politiki in taktiki klerikalnega kluba v narodni skupščini.

Pred tedni se je mnogo govorilo in pisalo o tem, da nameravajo klerikalci bistveno spremeniti svojo dosedanje politiko. Zatrjevalo se je, da opuste svojo zahtevo po avtonomiji Slovenije in da se izreko za federalistično ureditev države. To bi imelo za posledico, da bi se klerikalci načelno približali Radiću ter najbrž sprejeli tudi njegovo taktiko abstinenca. Ta sprememba klerikalne politike bi seveda lahko imela dalekosežne posledice predvsem v parlamentu in v političnem življenju v obče. Toda kakor se zdi, so se klerikalci v zadnjem času premislili, da bi prešli v nove politične vode. S federalistično idejo so sicer po svojih glasilih nekaj časa prav pridno koketirali, toda v zadnjih mesecih so mahoma izostale iz njihovih listov vse federalistične novice. Krepko pa se je znova jela podčrtavati zahteva po avtonomiji. Tudi na zboru zaupnikov se o federalizmu ne bo več razpravljalo, pač pa bo dr. J. Brejc govoril o klerikalni »avtonomistični misli«. To je dokaz, da se klerikalci vendar le nočejo docela podrediti Radićevi komandi in da si hočejo držati še vedno odprta vrata na drugo stran — k radikalom. A tudi sicer so si v zadnjih tednih prav zelo odtušili Radićevsk stranko, to pa v prvi vrsti zategadelj, ker niso hoteli v abstinenco, kakor je to želelo vodstvo HRSS, pač pa so se na vse načine trudili, da bi vsaj en del radićevskih poslancev pridobili za aktivno sodelovanje v parlamentu. Klerikalci hočejo sicer še nadalje ostati v rahli zvezi z Radićem, nameravajo pa se kolikor mogoče emancipirati. Zato smujejo načrte, kako bi si okrepili in ojačili svoje pozicije v Sloveniji. Pred očmi imajo »slovenski blok«, kateremu bi radi pritegnili vse obstoječe slovenske politične stranke. Menijo, da je sedanji politični položaj za ta načrt na d vseh ugoden. Ako se jim posreči ta ideja, spraviti vse slovenske stranke pod en klobuk, so prepričani, da uveljavijo svoje postulate prej kakor, ako se še tako trdno zvežejo z Radićem. Zato bo na dnevnem redu njihovih zaupnih posvetovanj tudi razprava o tem vprašanju. Težke skrbi povzročajo klerikalcem — samostojni kmetje. Kakor znano, je Samostojna kmetijska stranka sklicala jutri, v nedeljo, v Ljubljano velik shod, na katerem se ima protestirati proti novim davkom in proti drugim obremenitvam kmetijskega prebivalstva. Za ta shod vlada po deželni veliki zanimanje in splošno se pričakuje, da bo udeležba na tem shodu izredno številna. To klerikalce silno jezi in tudi vznemirja, ker se zavedajo, da so kmetijski namenoma sklicali svoj shod v Ljubljano prav en dan pred njihovim zaupniškim sestankom. Zato hočejo tudi oni na ponedeljkovem zaupniškem zboru sprejeti celo vrsto resolucij proti novim davkom in proti nepopularnim novim zakonom. Obenem pa so svojim zaupnikom po deželi naročili, naj skrbje za čim najštevilnejšo udeležbo, da ne bodo glede številnosti pri rdeleži zaostajali za kmetijci. Končno so klerikalni voditelji dali sestaviti svoje resolucije proti davkom v tako demagoškem tonu, da upajo, da jih v tem pogledu SKS niti od daleč ne bo dosegla.

Kdo bo v tej tekmi zmagal, bomo videli jutri in v ponedeljek.

— Pesnika Prešerna sorodovina, tak je napis listini, izloženi v Schwentnerjevi knjižotnici. To je življenjsko delo monsignora Toma Zupana. O njegov demantni maši meseca marca t. l. se je v »Slov. Narodu« izrekla želja, da bi pokazal ljubljancem sad svojega nadpetdesetletnega truda in razstavil rodovnik svojega velikega sorodnika dr. Franceta Prešerna. Z orjaško marljivo svetopisemskoga očaka se je posvetil msgr. Tomo Zupan delu in dejansko delal po dnevi in pozno po noči, dopisoval na vse strani, preden je zbral od različnih krajev mu prihajajoče mnogobrojne podatke, jih napisal in narisal v posamezne skupine in v celotni okvir. — Ta rodovnik ni samo veleznanim za premostrivanje Prešernove rodovine, ampak je še v tem večji meri in morda prvi izkaz moči slovenskega življa, ki se je razvil iz Prešernove rodbine v mnoga debla in veje, v celo plemo. Pričujoči rodovnik izkazuje namreč nič več in nič manj kakor 404 rodbinske člane v sedmih kolonih. Toliko moč izkazuje slovenski živeli samo na eni rodbini. Slovence lahko zavidovali mnogi drugi narodi in zlasti bodo Francozi, katere navdaja velika skrb za bodočnost svojih rodbin, lahko z občudovanjem zrli na mali narod slovenski, Slovenski narod z

ozirom na življenjsko moč svojega življa in svoje rodbine, nadalje z ozirom na duševni svoj razmah, ki je toliko kakor brez nepismencev, lahko z zanosom in mirno treznostjo zre na svojo b d čnost. Njegova največja skrb bodi, da se ohrani v svoji dušni in telesni moči in svežosti, in to lahko rečemo, da ne more potem dolgo trajati, da bo Slovence med prvimi prosvetljenimi narodi. Za to prosvetno tolažbo smo jako hvaležni stvoritelju Prešernovega rodovnika, M. — Kraljev povratek v Beograd.

Kralj Aleksander I. in knežinja Jelena sta snoči ob 21.30 po 4dnevem bivanju v Nišu prispela v Beograd. — Sprememba na dvoru. Dosedanji dvorni maršal brigad, general D. m. j. a. n. o. v. i. odstopuje koncem tega tedna na svoje novo službeno mesto v Sarajevu kot komandant artiljerijske brigade. Novi dvorni maršal, vice-admiral P. r. i. c. a. prevzame funkcije maršala takoj, ko se vrne iz Gruza, kjer je prisostvoval kot kraljev zastopnik in komandant mornarice svečani otvoritvi vojaške akademije. Namesto dosedanjega upravitelja dvora Nenadića je imenovan za upravitelja polkovnik Velja Dimitrijević.

— Razvrstitev uradnikov v kategorije. Danes dopoldne je bilo med uradništvom veliko zanimanje za naredbo, ki določa v smislu uradniškega zakona novo razvrstitev uradništva v kategorije in skupine. Naredba so najprej objavili nekateri beogradski listi, ne do danes »Službene Novine«. Po beogradskih listih je objavil naredbo tudi neki ljubljanski jutranji list. Pripomniti je treba, da ta naredba ni popolnoma avtentična, da je še netočna, ker vsebuje nekatere točke, ki so se pozneje popravile in bo naredba šele jutri v pravi stilizaciji objavljena v »Službenih Novinah«. Opozarjamo na naše telefonsko obvestilo med »Najnovejšimi« iz Beograda.

— Kako varuje klerikalni podžupan občinske koristi! Pretekli teden je odvažalo nekaj mestnih voznikov zemljo s sokol. stavbišča na Taboru za lastne občinske namene na močvirnatem Mirju. Sokol je dal občini zemljo brezplačno. Brezplačno je Sokol kopal in nakladal. — Prvo dejanje klerikalnega župana je bilo, ko je prevzel preteklo sredo za nekaj dni županske posle, da je takoj uknil vse vožnje s Tabora. — Mestna občina raje od drugod odvaža in plačuje material po K 50.— za 1m², samo, da Sokola oškoduje, — boga občina, ki iz samega strankarskega sovraštva tako gospodari. Ubogi davkoplačevalci.

— Potujčevanje po šolah. Moj stari oče se je šolal pred več nego sto leti. Pogosto je pravil nam otrokom, da so takrat morali govoriti — otroci trdih kmetijskih staršev — med sabo izključno le nemški, kdor je spregovoril slovensko besedo, dobil je sramotilno znamenje, dolg papirnat jezik, obesen čez hrbet ter moral klečati pred šolsko tablo. Tako se je ubijala slovenskim otrokom tuja govorica v glavo, tako se je sramotila njihova materinščina! Slovenski bistroglavčki so tudi to premagali, šolali so se v tujem jeziku, ko so dorasli, so videli, da slovenščina ni imela nobene veljave v uradih, da je po mestih in trgih gospodarila tuja gospoda. Ni čuda, ako se je marsikateri izneveril svojemu rodu — mnogo večje čudo je, da vsa nasilnost, vse zaničevanje in preziranje nj v srehi premožnih niti najmanjše omajala ljubezni do slovenskega rodu in slovenskega jezika. Može, ki so bili odgojeni v takih šolah, dvignili so visoko prapor narodnosti, borili se pod najneugodnejšimi razmerami za pravice svojega rodu, počasi v vednem boju za vsako, tudi najmanjnostne šo koncesio, izvajali so mnogo pravic, ne vseh, kajti polno veljavo našega jezika, pravo gospodstvo na lastni zemlji, prinesla nam je šele naša svobodna Jugoslavija.

Te razmere, ki so vladale v slovenskih pokrajinah — s kratko izjemo francoskega gospodstva, ko se je priznalo našemu jeziku veljavo v šoli in uradu, — so se pričele boljšati šele po veliki pomladi narodov 1848, ko je vzklikla slovenska zavest tako mogočno, da je ni mogla več zatreti niti poznejša reakcija. — Na Kranjskem in Štajerskem ter v Primorju smo dobili slovenske šole, ljudske in deloma srednje — na Koroškem pa smo ostali nadalje brezpravn. Italija sedaj hoče uveljaviti, to, kar se je pred 100 leti pri nas prakticalo. A tok zgodovine se ne da zaježiti in kolo časa se ne da za stoletje nazaj zavrniti. Naj vporabljaio proti našemu jeziku v šoli in uradu tudi vsa sredstva, uspejo jim ne bo potujčiti naših roakov, kakor ni to uspelo pokoni Avstriji!

— Vojaška odklonjavnja. Z medaljo za vojaške vrline vrline so bili odklonjani: dr. Ivan Keber, san. major, Rudolf J. Salaba in Ivan A. Koprivc, kapetana, vsi v Ljubljani.

— Kako je treba pobijati draginjo! Iz Trbovlje nam pišejo: Pred dobrim tednom smo se morali kupovati govedino po 25 D za kg. teletino pa še dražje. Občina se je zganila ter napravila svojo klavnico in stojnico ter začela prodajati meso po 16 D. Tako so se udali tudi mesarji ter znižali ceno tudi na 16, nekateri pa celo na 15 D z kg. Mar so cene živini tudi naenkrat tako znatno padle? Ali pa morda sedaj mesarji prodajajo meso v lastno izgubo? Na enak način bi se dalo vprašanje draginje tudi drugod rešiti. Seve mora biti občina odločna ter ne sme tudi sama iskati dobičkov. Tudi v Ljubljani se že nekaj časa prodala na neki stojnici meso po 16 in 17 Din. A še nekaj! Obrtnikom in trgovcem se naj odmerijo davki pravično. Dokler dobivajo ti pridobitni sloji tako horendno odmerjene davke si iščejo tudi kritje v visokih cenah. Tepen pa je vedno ubogi konsument.

— Lekarna na Vrhniki. G. Ph. Mr. Stan-ko Hočvar je vzel v najem lekarno svo-je očeta G. J. R. Hočvarja na Vrhniki.

— Direktna telefonska zveza Beograd - Dunaj. Dne 31. okt. ob 11. uri se je vršil prvi poskusni pogovor na novo vpostavljeni progi Beograd-Dunaj. Poskus je zelo do- bro uspel in je bila ta nova proga takoj uvr-ščena v internacionalni telefonski promet.

— Celjske vesti. Mestno gledališ-šče. V našem gledališču se nam za prihod- ne dni obeta zopet več gostovanj. Dne 6. novembra bo gledališč večer ge. Marije Vere iz Beograda, 9. novembra gostujeta gospe Šarčević in Juvanovi iz Ljubljane v »Skoljki«, nato se vprizori »Tata« z gostova- njem g. Nučiča in g. Podgorca iz Zagre- ba. — O umetnosti Babiloncev. Egipt- čanov in Hebrejcev bo v ponedeljek 5. no- vembra ob pol 20. uri predaval na ljud- skem vseučilišču urednik g. Edv. Šimnić. Knjigovodstveni tečaj na ljudskem vseučiliš- ču pa se prične dne 7. novembra. — Iz- obraževalno društvo »Bratstvo« prične tekom prihodnjega tedna s srbohr- vatskim tečajem. Podučeval bo učitelj g. Radič. — Sokolske plesne vaje se prične jutri v nedeljo ob 20. zvečer v telovadnici. Pristojni imajo samo člani in članice.

— Na okoliškem pokopališču je pelo na Vseh svetih nagrobnicah letos tudi pevske društvo »Napreje«. — Ustanovni občni zbor skupne gostilničarske zadu- ge za kraje Celje (mesto). Celjsko okoliš- ko, Sv. Lovrenč. Svetino in Teharje se vrši v Celju 6. t. m. — Ciril. Metodova po- družnica v Gaberju priredila Martinov večer v nedeljo 4. t. m. pri Čečku. Čisti do- biček večera je namenjen za obdaritev ubožne mladine na Miklavževu.

— Mariborske vesti. Hrvat. plani- narsko društvo na Pohorju. Na praznik Vseh svetih je posetilo naše Po- horje 20 članov hrvatskega planinskega društva. Bili so naravnost navdušeni nad krasno lego, zlasti so se pohvalno izrazili o naših velikih kočah. Obedovali so v Ma- riborski koči kjer sta jih pozdravila člana S. P. D. dr. Smudler in Rotter. Odzdravil je v imenu H. P. D. gimnazijški ravnatelj Pa- sarik iz Zagreba, od koder je bila tudi ve- čina izletnikov, med katerimi se je nahajalo tudi več hrvatskih planink. Obliubili so, večjo propagando za poset našega Po- horja, katerega tudi oni smatrajo poleg priro- dne krasote tudi za važno narodno obrambo postojanke. Vreme je bilo še precej ugodno. Dočim je bila po dolinah gosta meglja, je od zgoraj do popoldne sijalo top- lo sonce. — K samomoru usluž- benke v tovarni »Volta«. Kakor izvezo od zanesljive strani, ni bil vzrok samomora te uslužbenke odpoved službe, ker ji podjetje sploh ni odgovarjalo in je še na dan samomora delala. Pač pa je prosi- la, naj se ji fiksirajo tudi posebne premije, ki se izplačujejo poleg stalne mezde za po- sebno delo. Tej prošnji podjetje ni moglo ugoditi. Prišla pa je v kljub temu še na de- lo. Njen brat, živeč na Dunaju, izpoveduje sam, da se je nesrečnica že prej domišlje- vala, da ne more živeti. Bila je vajena ve- likega sveta. V Maribor je prišla iz Hol- landske. Sedaj bi rada šla v Ameriko. Ker ni dobila dovoljenja, jo je kot zelo rah- ločutno zelo potrla. Podjetje »Volta« ne nosi na tem samomoru torej nobene kriv- de. — Živinski sejm na Stajer- skem. Kakor izvezo v Mariboru v do- glednem času še ne bo sejma, ker so se v okolici vnovič pojavili slučajni kužne bolez- ni. In to ni čudno. Živina v mariborskem okraju je bila zdrava. Slučajni sliovke so bili zanešeni od živine, ki je prišla preko Ptujja v Maribor. Umetnost bi torej bilo, da se zapro tudi sejm v ptujskem okraju. Do- čim so zapri v mariborskem okraju, se vr- še v Ptujju nemoteno naprej ter gonijo od tam živino preko zaprtih krajev v Maribor celo v klavnico. Najbrže o tem višja ve- ternarska oblast doslej ni bila še informirana.

— Brezstavnanost na cesti. Na Teznu je neka družina tako deložirana, da se nahaja njeno pohištvo v nekem jarku, neka družina biva že nekaj tednov v list- njaku, kuhat pa hodí svojo hrano od hiše do hiše. To je začel stanovanjske bede pri nastopu zime.

— Dva požara v Ljubljani. Mestni ma- gistrat nam je poslal ta-le popravek: »Z ozirom na članek v »Slov. Narodu« z dne 26. oktobra 1923 »Dva požara v Ljubljani« Vas pozivljva mestni magistrat, da priobčite v smislu § 19 tiskovnega zakona sledeči urad- ni popravek: — Ni res, da so na lice mesta takoj prihiteli prostovoljni gasilci in požar- na bramba iz Škofljice. — Res je marveč, da je bil mestni gasilski urad o požaru obveščen ob 20 uri 35 minut in so gasilci odšli na požarišče s trenjskim avtomobilom ob 20. uri 37 minut, torej dve minuti po pre- jemu obveščila; motorna brizgalna pa ob 20. uri 50 minut, to je takoj, ko je bilo do- gnano, da je požar večje vrste in ne bodo zadostale gasilne priprave trenjskega avto- mobila. — Ni res, da je stopilo prostovolj- no gasilno društvo potem, ko se odšlo po- klicno gasilstvo s požarišča, še enkrat v

akcijo, ker je požar ponovno izbruhnil in so gasilci pod spretnim vodstvom g. Josipa Turka popolnoma ugasili požar ob 23 ure 30 minut. Res je, da je požar bil popolnoma ugasen od poklicne gasilске straže pod po- veljstvom višjega nadzornika Koleča, ter je poklicno gasilstvo odšlo šele potem, ko je bilo ugotovljeno, da ne obstoja nikaka ne- varnost več. Res je, da so se tudi po od- stranitvi nevarnosti, kakor pri vsakem ve- čjem požaru, še par ur pojavljali iz notra- nosti tramovja mali plameni, za katerih sprotno uduševanje zadošča par mož z eno gasilno cevjo ali pa tudi par škafov vode. Res je, da je to povsem profilaktično stražo prevzelo prostovoljno gasilstvo, ko ni bilo več potrebe, da ostane poklicno gasilstvo s svojimi obsežnejšimi sredstvi še dalje na licu mesta. Ni res, da je poklicno gasilstvo doživelo največjo blažo, da je došlo po enourni zamudi in poleg tega napravilo pa- radni sprehod po mestu, dasiravno je pot za Gradom za polovico krajša. Res je, da je poklicno gasilstvo došlo prvo in takoj, ko je sploh bilo obveščeno. Res je nadalje, da se je prejeeto obvestilo glasilo čisto splošno, da gori na Karlovski cesti »pri Anžiču«. Ker vulgo imena uradu niso znana, je moglo po- klicno gasilstvo ubrati le eno pot, to je ono, ki pomenja krajšo razdaljo med Mestnim domom in pričetkom Karlovske ceste od mestne strani. Res je naposled, da je motorna brizgalna potem prispela po cesti za Gra- dom, ker je bilo gasilskemu uradu medtem po lastnih že na požarišču navzočih orga- nov telefonično sporočeno, ob katerem kon- cu Karlovske ceste gori. Ni pa res, da je pot za Gradom za polovico krajša, nego po- meni razloček za motorno vozilo le par sekund. Ni res, da je dobil požarni čuvaj iz Mestnega doma direktno prepoved, da bi streljal za požar in da je na intervencijo dveh stražnikov čuvaj oddal en strel, drugi pa je odgovoril. Res je, da je dobil požarni čuvaj Svetelj, ki požara sploh ni mogel opa- žiti, ker grajski hrib zakriva oni del Karlov- ske ceste, nalog od telefonista gasilске urada, naj odda en strel, katerega je po tem naročilu takoj oddal. Res je naposled, da je naročilo za strel izšlo šele, ko je bilo znano, da je požar večje vrste, kajti pri ma- lih in srednjih požarih zadostja poklicno ga- silstvo, ki se telefonično obvešča. Le če je potreba sodelovanja prostovoljnih gasilcev, ki stanujejo razstreseni po mestu, se tudi strelja.

— O Atilevem grobu v Sodražici nam pi- šejo od tam: Brezvestni hudomušnji čim- dalje bolj »svlečejo« lahkovernega posesti- ka A. da sedaj že tudi ponovi nadaljuje s kopanjem na svojem travniku, češ da je tam pokopan Atila v zlati krsti. Mož je za- bil v to iskanje že lepo premoženje ter bo sploh prišel na beraško palico, ako se nad- zorstvene oblasti ne zaneajo. Dolžnost kra- jevne inteligence bi bila, da pouči moža o brezmišelnem, zapravljivem početju.

— Na naslov državne uprave Južne že- leznice iz Rakaka nam pišejo: Lesni trevci in delavci iz okolja Rakak. Prezd po- novno vrašamo, kdaj bo železniska uprava preskrbela zadostno število tovornih va- gonov, potrebnih za transport lesa? Pred- vsem so potrebni dolgi vagoni. Na postaji leži mesec in mesec le, ker nedostaja vagonov. Lesni trevci imajo občutno ško- do, delavci ne dobe dela, a tudi država je oškodovana, zato prosimo da se že vendar enkrat napravi konec temu stalnemu po- manjkanju transportnih vagonov.

— Turneja »Stankovića« na Češko. Pevsko društvo »Stanković« iz Beograda je 30. tm. odpotovalo pod vodstvom Branislava Nušića na Češkoslovaško, kjer pri- ride več koncertov.

— Koncesija za dimnikarstvo za občino Dev. Mar. v Polju, Podgorica in Dolsko je bila podeljena Ivanu Klančarju, dimni- karskemu mojstru v Ljubljani, Gospodstva- ska cesta 13 (Kolizej).

— Pokojniški zavod za nameščence uraduje vsled preselitve ob ponedeljku dne 5. novembra t. l. naprej v svojem lastnem uradnem poslopiju na vogalu Aleksandrove in Gledališke ulice.

— Zazidanje Aleksandrove ceste. Dru- zba dr. Černe-Naglas je dobila stavbno do- voljenje za zgradbo štirinadstropne hiše ob Aleksandrovi cesti (poleg palače Kred. banke). Čas bi bil, da bi se zazidala tudi vogelna parcela.

— Zidarska dela. Pri palači »Ljubljan- ski dvor« v Kolodvorski in Pražakovi ulici je vzhodni trakt dograjen do strehe južni pa do tretjega nadstropja. Pri poslopijih »Okrožnega urada za zavarovanje delav- cev« ob Miklošičevi cesti je dograjeno ži- dovje do I. nadstropja. Poslopje (stanova- njska in uradna hiša) »Jadranske zavaroval- nice« (Rimione Adriatica di Sicurtà) v podaljšani Beethovnovi ulici je dograjeno in pokrito in bo to zimo uporabno. »Vza- jemna posojilnica« je dobila uporabno do- voljenje za svojo palačo ob Miklošičevi cesti, istotako J. Čepon za novogradeno vilo pod Rožnikom, dalje J. Kuharju za no- vo hišo. J. Smielovskemu za novo vilo in Cigoj za novo hišo. Enako uporabno do- voljenje se je podelilo M. Taborju za do- grajeno nadstropje.

— Ureditev razsvetljave in pometanja ulic se bo po sklepu magistrata gremija izvršila po novem redu. Načrt ima izdelati stavnbi urad. Potreben bi bil, pa sam »na- črt« ne bo pomagal!

— Veliki narodni kalendar »Jugoslavi- ja«. Savez dobrovoljci na Zagrebu izdaje svoj veliki narodni kalendar »Jugoslavija« za god. 1924. »Jugoslavija« je poznata na- boljša narodna knjiga, pa če li novo izdanje nadmašiti svojim sadržajem sve ostale ka- lendare. Cijena je komadu Din 30. Radi ograničenog broja primeraka oni, koji ga že- le kupiti, neka požure s narudžbom.

— Jugoslovensko-bolgarske agenture v Sofiji. Pred kratkim je bila ustanovljena v Sofiji »Jugoslovensko-bolgarska trgo- vska gentera«, ki se bo petala zgolj z uvo- zom raznovrstnega blaga iz Jugoslavije in izvozom iz Bolgarije. Poleg tega bodo spa- dali v njen delokrog razni komercialni po- slji. Agentura bo dajala tudi informacije o stanju trgovine na bolgarskem trgu.

— Smrtina toša. Danes je umrl g. Ivan Babšek, bivši trgovec v Šmarju na Do- lenjskem. Pokojnik je bil vrl narodnjak in navdušen naprednjak. V Šmarju je imel hu- de boje z ondnotnimi klerikalci. Kasneje se je preselil v Ljubljano, kjer je deloval v raznih narodnih društvih. Zapušča vdovo iz- znane narodne rodbine Ogorečeve na Škof- ljici. Pogreb bo v ponedeljek ob pol 16. iz- javne bolnice na pokopališču k Sv. Križu. Blag mu spomin! — Včeraj je umrla ga. Eli- zabeta Zorko, roj. Bartenor, soproga g. Antona Zorka, ravnatelja pom. uradov pri predsedstvu pokrajinske uprave. Pokojnica je uživala v krogu svojih znancev in prija- teljev splošno spoštovanje. Pogreb bo v ne- deljo ob pol 16. s Starega trga št. 34 na po- kopališču k Sv. Križu. Blag ji spomin!

— Tobačna tovarna v Ljubljani bo pro- dala na usni dražbi dne 6. decembra t. l. ca. 3000 kg kompostiranega tobačnega pra- hu. Pogoji dražbe so na vpogled v ekono- miji tobačne tovarne.

— Družabne plesne vaje »Kluba pleso- vodij v Ljubljani« se prično v četrtek dne 8. t. m. točno ob 20. zvečer v dvorani Kazine. Povabljeni se uljudno naprošajo, da dvigne- jo izkaznice najkasneje do 6. t. m. pri klubo- vom predsedniku g. Černetu, Wolfova ulica št. 3, ker brez izkaznic vstop ne bo dovoljen.

— Informacijski biro v Mariboru. V Mariboru je novinar Pirc otvoril bil. kon- ces. informacijski biro pod naslovom »Mar- stan«. Dočim je bil dosedaj »Mar- stan« le privatna socijalna institucija samo za stanovanjsko vrašanje, je pod strne- nim naslovom »Marstan« združenih več koncesij: za informacije, trgovsko agen- turo, posredovanje v zgradbah, stanova- njih in realitetah. Glavno važnost pa bo novo podjetje polagalo na trgovske, sploh gospodarske informacije in trgovske zve- ze z vnanjimi in inozemskimi tvrdkami ter na posredovanje zgradb za stanovanja in obratovališča.

— Analitični zavod v Zagrebu. Mini- strstvo poljedelstva prevzame vodstvo analitičnega zavoda v Zagrebu, ki je bil do sedaj v rokah pokrajinske uprave. Ta za- vod, ki je po kakovosti drugi v Evropi, je dosegel že mnogo važnih naučnih uspe- hov. Njegov odlično urejen laboratorij je vreden nad 20 milijonov din.

— Odškodnine za pošiljnice po želez- nici. Prometno ministristvo je dobilo za- danje dni iz naših gospodarskih krogov več pritožb, da pošiljnice po železnici pogosto ne pridejo na določeno mesto. Ker je do- gnano, da se blago pokrade ali poškoduje med potjo, je direkcija državnih železnic v Beogradu poslala vsem postajničnim komo okrožnico, v kateri jih opozarja, da bo za vsako škodo odgovarjal načelnik do- čine postaje, odkoder je bilo blago posla- no še nenoškodovano.

— Zvišanje železniških tarifov. Gene- ralna direkcija državnih železnic objavlja, da se bodo zvišali tarifi za direktni potniš- ki in tovorni promet med Madžarsko in kraljevino SHS s 15. novembrom na ma- džarskih železnicah za potnike 60%, za bla- go pa 20% dosedanje tarife.

— Popravek. V včerajšnjem poročilu »Vseh svetih dan« se ima glasiti odstavek: Gasilci so postavili častno stražo ponesre- čenima tovarišema Žarkiju in Levcu in ne kakor je bilo pomotoma navedeno Žarkiju. — Popravek. V poročilu o običnem zho- ru Delniške stavbinske družbe »Union« v Ljubljani dne 28. oktobra t. l. se je vrnila tiskovna mota. Besedilo bi se moralo glasiti: »Ker je prodal upravni svet stavbi- šče ob Miklošičevi in Dalmatinovi ulici za ceno 100 kron, ki je pa vredno do 2000 Km² — ne pa 200 kron.

VELIKA NESREČA NA MIKLOŠIČEVI CESTI.

Iz neznanega vzroka se je danes dopol- dne ob pol 9. na Miklošičevi cesti pri neki zgradbi podi stavbni oder, na katerem je delalo več delavcev. Pri razsulu odra so bili več ali manj težko poškodovani zidari: 26letni Matija Kitiš, 25letni Fran Šibe- nik, 60letni Gregor Rems, 40letni Ivan Janko vič in 21letni Mihael Zrimšek. Vsi poškodovanci so bili takoj z rešilnim vozom prepeljani v bolnico. O vzroku ne- sreče še poročamo.

— Božji rop. »Slovenec« je pretekli te- den priobčil to-le notico: »Zadnji nedeljo zvečer so prišli tatovi v župno cerkev na Catežu pod Zaplazo, vlomili v tabernakelj in odnesli monštranco in dva ciborija s sv. Rešnjim telesom. Tabernakelj so navrtali z navadnim svedrom, katerega so pustili na obhajalni mizi. V nedeljo popoldne ob 2. je videl neki mož dva človeka, ki sta drug za drugim prišla v cerkev, nič molila, amp- pak le velik otar ogledoval in odšla iz cerkve. Stlul seveda niti od daleč ni, kaj nameravata. Do danes še ni sledi o tato- vih...« — Ta dva moža, ki sta krstili ne- deljo ogledovala oltar, sta nam znana. Ako se kdo za stvar zanima, mu lahko damo tudi njih adresi.

— Tatvine v Ljubljani. V kavarni hotela »Union« je bila odvzetniku dr. Ivanu Lovren- čiču ukradena suknja in čepica v skupni vrednosti 3350 Din. — Kolo znamke »Sty- ria« je bilo ukradeno na Zrinjskega cesti de- lovodju Franu Skubicu iz Štepanje vasi. Ko- lo je bilo vredno 1750 Din. — Marija Dolni- čar iz Notranje gorice je izgubila ali pa ji je bila ukradena v Ljubljani listnica s 3000 D.

— Predzren tat. Poročajo nam: Prete- klo soboto v jutru so zapazili pri gospodu Vinku Jamniku v paromlinu v Meži, da manjka iz hleva 1 vol v vrednosti 34.000 K. Še isto dopoldne so zasačili vola in tata v Vuzenici, ker ga je brčkone tat hotel vtihotapiti čez mejo. Tat Štefan Gabel je ute- kel, kasneje pa so ga zasačili. Lopov je bil tako predrzen, da je odpeljal vola iz hleva, v katerem je snalo več hlapev.

— Razoroženje nacionalističnih orga- nizacij v Novem Sadu. Po nalogu minist- rstva notranjih del sta se v Novem Sadu razorožili obe nacionalistični organizaciji Orjuna in Srnao in sicer v interesu javne- ga mira.

— Tajnstven umor na Marjanu pri Splitu. Pred nekoliko dnevi je bilo na Marjanu pri Splitu najdeno truplo nekega 24 letnega mladenčca, na katerem so se po- znali sledovi borbe na življenje in smrt. Neznanec je bil očitno umorjen. Sedaj je policija ugotovila, da je umorjeni dela- vec Ante Ivičević z otoka Visa. Ivičević je bil napaden od neznancev, ki so ga oro- pali in mu odvzeli 18.000 Din gotovine. Po- licija je aretirala že več oseb, ki so na su- mu, da so sodelovali pri umoru.

— Reparski umor pri Somboru. Patru- lja orožnikov je nedaleč od Sombora našla pod slamo ležati truplo nekega človeka, katero je bilo popolnoma ogrizeno od ps- ov in na katerem so se poznali sledovi straho- vitih ran — znak, da je bil neznanec na roparski način umorjen. Pri umorjencu so bile najdene knjižice na ime Jakob Gold- schmidt rodom iz Koprivnice. Njegovo truplo je bilo prepeljano v prefekturo subotičke bolnice.

— Sejem v Gor. Radgoni. Po dolgih letih je ministristvo zopet dovolilo živinske in kramarske sejme v Gornji Radgoni. Dnevi teh sejmov so razglašeni danes v posebnem razglasu v inseratnem delu »Sl. Naroda«.

— Pogoreli Mariji Kadumčević z Po- vice je predsedstvo pokrajinske uprave do- volilo pobirati v Ljubljani in ljubljanskem okrajnem glavarstvu mile darove. Nabira lahko sama ali pa njeni sinovi. Nabiralec se mora seveda legitimirati z uradnim dovo- lilom.

— Zahvala: Vsem, ki so na ta ali oni način pomagali pri požarni nesreči v če- trtek dne 25. oktobra 1923 in kasneje po posledicah, izrekam tem potom svojo naj- srčnejšo zahvalo. V nesreči se spoznajo prijatelji, teh ni bilo malo, to me tolaži in krepi, da vsaj prebolim svojo boleš in ne- srečo. — Zlasti se zahvaljujem zav. banki »Slaviji« za kulantno cenitev škode in ta- kojšnji izplačilo zavarovane svote.

Osvald Pengov.

Pustolovka - iz Monte Carla - od 8. - 11. I. del. — V treh delih. V glavni vlogi: ELLEN RICHTER KINO TIVOLI

MODRI NATAN.

Samo še danes in jutri v nedeljo pre- daja kino Matica klasičen film »Modri Na- tan«, insceniran po romanu glasovitega kla- sika Lessinga. Film, ki je prava kulminacija filmske umetnosti, prikazuje srčite boje med zapadom in iztokom, boj križarjev proti Sa- racenom. V ospredju filma stoji zgodovin- ske osebnosti, mogočni sultan Saladin, mod- ri žid Natan in dr. Vsa interpretiranja so iz- redno dobro posrečena. Sijajni so prizori iz orijentalškega življenja in kolosalno so iz- vedeni bojni prizori pri obleganju Jeruzale- ma. Občinstvo se opozarja, da ne zamudi izvanredne prilike! Predstave se vrše danes v soboto ob 7. in 9. uri, jutri v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. Do ponedeljka do srede: Umor v noči karnevala!

— Kino Tivoli. Še danes in jutri dvoje zabavnih ameriških burk »Fatty kot dijak« in »Od pometača do sena- torja«. Oba filma vzbujata mnogo sme- ha vsled svojih pristno ameriških dvop- tipov in domislekov. Prihodnji izborni film »Tragedija strastnega ženskar- ja«. Ze naslov sam pove, da je vsebina zelo zanimiva. Postavni, za take vloge kot nalašč ustvarjeni. Emil Jannings igra vlogo robustnega in brutalnega glavnega junaka. Za tem pa nenadkriljivi film v 3 delih, po vseh kinogledališčih v inozemstvu učinkovi- tost prve vrste: »Pustolovka iz Mon- te Carla«.

— Trgovec Z. Kopitar v Planini pri Ra- keku je svojo, pred letom kupljeno trgo- vsko hišo od ge. Kušan docela prenovil ter isto izdatno povečal, kamor se sredi no- vembra iz dosedanjih lokalov preseli. Ze- leči mu v novih lokalih obilo sreče, ga cen- njenim bralcem našega lista najtopleje pri- poročamo.

— Koncert! Danes in redno vsaki dan v novo renovirani restavraciji in kavarni »Tratinke«. Koncert ciganske kapele od pol 9. do pol 1. ure ponoči. Vstop prost. — Ce- ne običajne.

— Opozorjamo, da se je tvrdka J. Maček stara, priznana solidna trgovina z obkrami, preselila v hišo Pokojniškega zavoda na Aleksandrovi cesti št. 12, kjer prodaja še nadalje po izdatno znižanih ce- nah.

— Opozorjamo, da se je Alfonz Breznik, največja tvrdka klavirjev in vseh glash. in- strumentov preselila o lastno hišo, Mestni trg 3, poleg magistrata. Oglejte si zalogo in veliko izbero tega najpospešnejšega po- detja v Jugoslaviji. (11.623)

Izpred sodišča.

— Krvava rihita v milnu. Naveličal se je mož svoje žene, zasnubil čedno mi- narjevo hčer in jo vabil, da bi mu prišla za gospodinjico. Ker pa pri nas, posebno po deželi, te mode še ne opažamo in ker je imelo dekle tudi, kot je trdil obtoženec, svojega fanta, minarja, ki pa je bil takrat ravno v zaporu, ker je nekoga »štesnil« v trebuh, ni uslišala. Prišel pa je ženin Blažekov iz Brukov, ki je bil že precej časa v Ameriki zopet k minarjevi Julki in ji, ko ga je ta zopet zavrnila, zagrozil. Kaj ne maraš mene, Ogrinca imaš. Povem ti pa, da Ogrinca še ne pozna Amerikanca. Imeli smo že tajno sejo in po amerikan- sko bomo z njim postopali. Naredi se to po noči, kar na tihem in jutraj ga ni. V miln ga bomo dali, če pa ne bo šov, bo- mo pa pri Vas krvavo rihito naredi in jutraj ga ne bo. To pa tako gotovo, ko tu stojim in bom umrl. Prišel je Blažetov pred 2 leti res iz Amerike, vendar ni tako nevaren kot zveni ta grožnja. Bil je tudi res »šest« pijan, toda preveč je govoril in zbal so se ga, dasi je bilo govorjeno to v nemnosti. Obsojen je bil na 6 tednov in bo plačal še nekaj stroškov.

— Huda gostilničarka. Carinik Alojzij Horvat je lovil 2 sumljiva možka, ki sta prišla kot tihotapca preko meje. Zlatil ju je v gostilni Albine Vidrihove na Planini. To pa je Vidrihovo tako uležilo, da je na- hrnila carinika z besedami: Kaj bo ta hu- dič tu norel in lovil ljudi po gostilnah, na mejo naj gre, kamor spada. Žena je trdila, da ni imel bluze in kape, kar pa ni držalo d ni imel bluze in kape, kar pa ni držalo in bo plačala za te prehitre in nepremiš- ljene besede 100 Din globe.

NAJNOVEJŠA POROČILA. NAREDBA O RAZVRSTITVI URADNIKOV SE NI OBJAV- LJENA.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Beogradska »Politika« in za tem »Vre- me« sta včeraj dopoldne objavila na- redbo o razvrstitvi uradnikov v kate- gorije in skupine v smislu novega, od skupščine sprejetega in sankcionirane- ga zakona o državnih uradnikih in na- meščencih. Naredba bi imela biti ob- javljena včeraj v »Službenih Novinah«. Ta objava je iz tehničnih razlogov iz- ostala, ker naredba še ni bila od mini- strskega sveta definitivno redigirana in potrjena. Pojavilo se je mnoge tehni- ne težkote radi uvrščanja uradnikov v kategorije. Ker še niso bile težkote odstranjene, je bila naredba, oziroma načrt naredbe sistirana, da se izravna- vje vse difference.

Definitivno redigirana naredba se objavi jutri v »Službenih Novinah«.

DEMARŠA ZAVEZNIKOV PRI GRŠKI VLADI.

— Atene, 3. nov. (Izv.) Po končan- protirevoluciji, ki je bila udušena od vladi- zveste vojske, je opaziti živahno gibanje med vsemi sloji grškega naroda, da se od- strani sistem monarhizma in uvede repu- blikanski režim. Poslaniki zavezniških dr- žav so danes opozorili v več ali manj od- ločnih izjavah grško vladu na eventualne nevarnosti, ki bi nastale po spremembi se- danje državne oblike.

— Beograd, 3. nov. (Izv.) Po poročilu iz Aten je danes izdal naš poslanik Živojin Balugdzki sporazumno s francoskim posla- nikom to-le uradno izjavo:

V prijateljskem razgovoru z generalom Pantalasom, ki je trajal pol ure, sem poja- snil, da v kraljevini SHS vlada velika raz- burjenost radi dogodkov na Grškem iz raz- logov medsebojnih gospodarskih interesov in skupnega zblizanja obeh držav. Mero- dajni krogli smotri situacijo z vidika skup- nih stikov. Smatralo, da sprememba držav- ne oblike na Grškem v ono formo, ki jo nekateri nameravajo dati, ne bi odgovarjala dobrim interesom grškega naroda, niti ne medsebojnemu zblizanju in prijateljstvu, spremembe pa si niti ne želijo zavezniški.

Komunike končno odločno poudarja, da si spremembe državne oblike ne žele niti zavezniške in združene države. Izjava je na grške vodilne kroge na- pravila globok utis.

— Atene, 3. nov. (Izvir.) Izjave proti- proglasitvi Grške za republiko so pri grš- ki vladi izročili zastopniki vseh zavezni- ških držav. Zelo odločno in kategorično je izjava poslanika Velike Britanije. Poslanik je med drugim omenil, da vlaga protest proti spremembi monarhistične oblike v imenu kralja Velike Britanije.

Vlada Velike Britanije gleda s skrbjo in vznemirljivostjo na razvoj dogodkov na Grškem, dogodkov, ki so rezultat gibanja, stremčega za tem, da strmoglavi dinasti- jo in proglasi republiko. Če grška vlada stori take korake, bi stanje v državi za bodočnost zelo komplicirala.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 3. okt. Prosti promet.

Včerašnja čvrsta tendenca, kateri je bil povod slabotno taksiranje dinarja preko Dunaja, se je tekem današnjega prostega prometa zopet preokrenila. Pojavilo se je dovolj blaga, za katero pa ni bilo nobene zahteve. Za prihodnje dneve ni pričakovati kake večje spre- membe v tečajih.

V prostem prometu notirajo: Devize: Curih 15.42, Pariz 5.015, London 388, Dunaj 0.1225, Praga 2.55, Trst 385.50, Newyork 87. — Beograd, 3. nov. V prostem prometu notirajo: Pariza 253.50, Milan 387, London 387, Pariz 505, Čeneva novce 1532, blago 1542, Newyork 86.25, Tendencia labilna. Blaga dovolj.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 3. nov. (Izv.) Današnja pred- borza: Beograd 6.575, Amsterdam 218.25, Newyork 5.63, London 25.10, Pariz 32.45, Milan 25.—, Praga 16.45, Budimpešta 0.0305, Bukarešta 2.70, Sofija 5.25, Varšava 0.0003, Dunaj 0.007925, avstr. žig. krone 0.00795. — Curih, 3. nov. Amsterdam 218.25, London 25.10, Pariz 32.25, Milan 25, Praga 16.45, Bukarešta 2.70, Beograd 6.575, Sofija 5.25. — Trst, 3. nov. Predborza: Beograd 65.50—26.08, Dunaj 0.0313—0.0315, Praga 25.50—66, Pariz 129.5—130, London 100—100.25, Newyork 22.35—22.50, Curih 396—398.

VREMENSKA NAPOVED.

Kultura in priroda.

(Po Dionu Hrisostomu.)

V zgodovini kulture pogosto opažamo zanimiv pojav: kadar doseže velik razvoj in intenzivnost, se gotovo krogi človeške družbe razočarajo v njo. Veliki misleci in opazovalci življenja se vprašujejo: kaj je doprinesel napredek kulture za osebo srečo ljudi? Pri tem pa vidijo, da so kulturne dobrine dostopne samo nemnogim, dočim jih ljudske mase ne uživajo. Z druge strani niso vedno srečni niti oni, ki imajo vse predpogoje veseliti se nad vsem kar jim nudi kultura. Iz tega sledi, da je kultura izvor socialne bede in nevednosti in da torej sploh ni potrebna. Ako hoče biti človek srečen, se mora vrniti k prirodi, k naravnemu življenju prvobitnih narodov. To krizo v oceni kulture najdemo že v stari Grški h konca peloponeške vojne. Kot nasprotniki vsake kulture nastopajo filozofiniki, ki so že tedaj uveljavljali svoje principe v življenju in si prizadevali, da bi z vzgledom dokazali, kako je mogoče živeti izven umetno ustvarjenih kulturnih razmer. Etiko teh cinikov so usvojili tudi Atenci. Ko je rimska kultura dosegla najvišjo stopnjo svojega razvoja, se je nenadoma pojavila proti njej reakcija in naravno, cinizem je znova pridobil velik pomen in je povzročilo zelo vplival na vse filozofske šole 1. stoletja po Kr.

Ideja cinizma filozofije najdemo tudi v novemštem času. V Franciji je v prosvetljenem XVIII. stol. Rousseau zaklical človeštvo, naj se vrne v prvotno od civilizacije nepokvarjeno stanje. Isti način mišljenja opažamo tudi pri Tolstoju. Veliko sorodnost z idejami Rousseauja in Tolstojja najdemo tudi pri grškem pisatelju iz 1. stol. po Kr. Dionu Hrisostomu, rodom iz mesta Prusa v Vititiji. On je bil spočetka retor, pozneje se je pridružil cinikom in postal vnet zagovornik njihove filozofije. V siromašni

obleki z vrečo na hrbtu in popotno palico v roki je prepotoval rimsko cesarstvo, da si ogleda in izuči ljudi. Posetil je tudi deželo Getov (po nekaterih virih današnja Bolgarija), kjer je zbral podatke o življenju in običajih tega trakijskega plemena in se mudil tudi v južno-ruski grški koloniji Olbiji ob izlivu Dnepra.

V prvobitnem stanju pravi Dion, ko še niso poznali ognja, so živeli ljudje zelo srečno. Različne zvijače kulture, nebroj iznajdb in drugih pojavov civilizacije pa je samo poslabšalo njihov položaj in jih pahnilo v nesrečo, kajti ljudje niso uporabljali svojega znanja za moralno izpopolnjevanje, nego zato, da zadovolje svojim nizkotnim instinktom. Kultura je pokvarila človeka moralno in fizično, kar je najboljše razvidno iz življenja bogatih. Življenje bednih je bolj naravno in zato so tudi bolj srečni kakor bogati. Ljudje, ki živijo v kulturnih razmerah, so izpostavljeni neprestanim mukam in težnjam. Boje se da bi ne ostali brez sredstev za življenje in muči jih skrb, kako bi zapustili svojim otrokom čim več denarja.

Na drugem mestu govori Dion o škodljivih pogojih za življenje v velikih mestih. Mestni prebivalec, oddaljen od prirode, ne pozna resnično zdravega dela, dasi je vedno zaposlen v svoji stroki. Ker ne proizvaja ničesar, kar je potrebno za življenje, je prisiljen kupovati vse najpotrebnejše in sicer iz drugih ali tretjih rok. Poleg tega mnogi zapuščajo svoj naravni poklic — poljedelstvo, živinorejo in lov — in prihajajo v mesta, da se lote dela in stroke, ki služi v uteho in zadoščenje nizkotnih instinktov in nepotrebnih izmišljenih bogatih meščanov. Tako se zbira v velikih mestih mnogo ljudi, rodovitna zemlja pa ostane brez delavnih rok. Da se odstrani ta nenormalen pojav, mora mestno prebivalstvo oditi na deželo in se poprijeti koristnega dela. Kot kontrast pokvarjenega mestnega prebivalstva slika Dion prepro-

sto življenje dveh pastirjev, ki živita s svojo družino srečno v gorah Evbeja daleč od vsake kulture, v naročju matere narave. Pogosto opozarja Dion tudi na to, da barbari živijo veliko bolj dostojno in blagorodno, kakor pa kulturni Grki in Rimljani. V zgodovinskem spisu o Getih predpostavlja čiste običaje tega primitivnega naroda moralni propadlosti kulturnih narodov.

Kultura, ki daje človeku sredstva, da zadosti svojim instinktom in strastem, ubija njegovo čustvo in vest. Kulturni človek je poln lažljivih pojmovanj in samoprevar. Ljudje, pravi Dion, ne vidijo pravega, resničnega naravnega zakona in se ne ravnaajo po njem. Kakor da bi se vnel pri polnem sijaju sonca kup slame, zapuščajo božansko svetlobo in drve za dimom, ki jim kaže ničevne iskre ognja. Naravni zakon je v vas, nesrečnejši, izgubljeni. Držite se hijeroglifov, zapovedi v kamnu izdolbenih postav in brezpomembnih črk. Še danes ste prekršili zapovedi Zevsa. Skrbite samo zato, da ne prekršite predpisov tega ali onega človeka. Zastepljeni od strasti živote, ne da bi se zamislili nad lastnim življenjem. Večno tičite v nepotrebnih opravilih, večno begate sem in tja, ne da bi imeli pred seboj opredeljen cilj v življenju.

Robstvu, v katerem živi kulturno človeštvo, zoperstavlja Dion resnično svobodo, ki zavisi od zunanje položaja in slučajnih okoliščin v človeškem življenju. Resnično svoboda je oni, ki je premagal svoje strasti, se odrekel predsodkom in kulturni in iz nje izviračim pogubnim navadam in lažljivemu pojmovanju, ki je nedotakljiv za strele usode, vedno pripravljen, da ga zadene. Da doseže to svobodo, mora človek spoznati sebe, poslušati glas razuma in svoje narave. Tedaj bo spoznal nemišelnost človeških stremiljenj in se zavedel, da so razmere, ki jih je ustvarila kultura, protinaravne. Samo tedaj, ko se bo človek osvobodil od vpliva kulture, ko se bo strelzil, bo mogel posvetiti vse svoje

sile temu, kar mu je potrebno, in ustvariti zakon pravice, ki je zakon prirode in edini vodič skozi življenje. Tedaj bo dosegel duševno harmonijo, ki ni daleč od blaženstva nesmrtnih bogov.

Razne stvari.

• Dobila sta stavo. V zemlji čudežev, v Ameriki, dogajajo se vse tudi najbolj čudne stvari. V nekem klubu se je govorilo, koliko časa more človek zdržati na konju, ne da bi šel s sedla. Nekdo je trdil, da more jahati tako dolgo, dokler more zdržati konj. Drugi ni verjel in dešlo je do stave. Jahač je ostal na konju trideset ur. Ko je konj padel od utrujenosti. O tej stvari so seveda pisale novine in vsod se je govorilo o tem. Tedaj je došla izjava drugega jahača, ki je trdil, da more ostati na sedlu trideset ur, ne da bi zadel. In zopet je prišlo do stave. Konj je bil priveržen k laslim, ko se je jahač vzel nani. Konj je stal v blevu, jel pil, spal pokoncu a jahač je sedel ves čas z odprtimi očmi. Trideset ur je sedel mirno na konju, ne da bi zadel in dobil je stavo.

• Osemurni delavnik za konje. Echo de Paris poroča: Veterinarsko glasilo konstitira, da se je zdravstveno stanje konj znatno zboljšalo povsodi tam, kjer je uveden osemurni delavnik. Zlasti je izboljšala kolika to je bolezen, ki je unorepila mnogo konj in se je doslej največ napočeno pripisovala uživanju razne zelene krme. Zdravna opazovanja pa so pokazala, da je bila kolika pogostoma posledica prevelikega napora konj, zlasti pri onih, ki vozijo težka bremena. Vlečenje tovora vpliva na čreva in vsled tega so se razvile različne bolezni, predvsem pa kolika. Echo de Paris zaključuje svoje tozadavno poročilo: „Doživeli bomo še to, da se v stvar vmešajo društva za varstvo živali, ki bodo zahtevala od poslanske zbornice

zakonito varstvo za konjski osmuraj delavnik.

• Prastare človeške kosti. Blizu Krasnojarskega na Ruskem so našli pri kopanju na človeške kosti iz prve dobe. Več kakor 150 kamenitih izdelkov (orodje in orožje) kakor tudi ostanke velikega mamuta so spravili iz glinastih tal. Kopanje se je vršilo po naročilu Vzhodnega zemljepisnega društva.

• Kriza milijonarjev. Med neštete druge moramo pristi danes še prizo milijonarjev, ki se je pojavila v Ameriki. Besedo „milijonar“ je treba v tem slučaju razumeti na poseben način. Ne gre za osebo, ki imajo 1 milijon frankov ali dolarjev premoženja, kajti to v ameriškem žargonu še ne pomeni biti milijonar. Ameriški milijonarji so oni, da kopačevalci, ki plačujejo državi letno po 1 milijon dohodninskega davka. Ti srečni zemljani imajo okrog 50 milijonov letnih dohodkov. Z drugimi besedami, to so milijardarji. Njih število je znašalo 1914 leta 60, 1915 leta 120 in 1916 leta 206. V teh letih se Amerika še ni udeležila svetovne vojne in je samo prodajala svoj blago zlasti vojaško opremo in orožje. V 1917 letu je bilo v Ameriki samo še 141 milijonarjev. Leto pozneje jih je bilo 67 in 1921 leta končno samo še 21 t. j. 75 % manj kakor 1914 leta. Ne glede na to, pa so se dohodninski davki zvišali v primeru s 1916. letom za 10 milijard. Mnogi smatrajo, da je vzrok temu zastoj v trgovini in industriji z druge strani da je še bolj važno in merodajno dejstvo, da je v vojnem času Amerika „plačala denarje dočim je sedaj nasilen gospodarski sedem smrti“.

Spominjajte se

Družbe sv. Cirila in Metoda“!

Pisemski papir v kasetah in mapah

priporoča

NARODNA KNJIGARNA

Ceno češko posteljno perje!

1 kg sivega skubljenega perja K 25.—; polbelega K 30.—; belega K 40.—; boljšega K 50.—; kakor puh mehkega K 60.— do K 80.—; najboljša vrsta K 100.—. Razpošilja poštnine prosto po povzetju. Vzorci brezplačno. Dovoljena je zamenjava ali vzetje nazaj.

Benedikt Sachsel, Lobes pri Pliznji (Čehoslovaška).

„MARSTAN“

Informacijski-trgovsko-agenturni-gradbeni-stanovanjski-realistni biro. Maribor (časno Rotovski trg 1). Naslov: „Marstan“ informacijski biro, Maribor.

Zajamčeno popravljeno

LOKOMOBILI

WOLF-LANZ

10—20, 15—25, 20—32,

26—42, 30—49, 40—65,

55—82, 70—100, 85—120,

100—150, 135—175, 14—

195, 200—300, 300—400,

400—600 HP

dograjeni leta 1913—1921.

Enoletno tovarniško jam-

stvo. Prvorazredno, gene-

ralno popravljeno. Strokovno

preizkušeno. Kurjava z vsa-

kim gorivom.

Oglejte si naše stalno

skladišče 20 lokomobil

Braća Fischer

d. d.

Zagreb, Pantovčak 5.

Jetika!

Zdravnik dr. Pečnik zdravi bolne na pljučih v CELJU, Can-karjeva ulica 11, II. nadst., vsak petek, tudi v tetrtek. — Citate njegove 3 knjige o jetiki. 7927

Teod. Korn, Ljubljana

Poljsanska cesta št. 3.

Krovec, stavbi, galanterijski in okrasni

klepar. Instalacije vedovodov.

Naprava strelvodov. Kopališče in kletne naprave

Izdelovanje posod iz pločevine za

firnež, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (skale)

za konzerve.

Maistarska slovenska

pleskarska in ličarska

delavnica

Ivan Brčić, Dunajska c. 19,

se priporoča. Izvršitev točna cene

zmerne. 2530

Iščem suh in svetel prostor za

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar.

MALI OGLASI

Cene oglasov do 20
besed Din 5.— vsaka
nadljudna beseda 50
para, s davčino vred

Službe

Poslovodjo,
dobrega, sprejem.
Auto-Florjanci. 11.592

Trg. pomočnik
se sprejme pri tvrdki F.
Terdina v Ljubljani.
Pismene ponudbe je vpo-
slati na trdiko. 11.722

Vijolinist
želi poučevati vijolino.
Cene po dogovoru. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.710

Uradnica
išče službo za popoldan-
ske ure. — Naslov pove
uprava »Slovenskega Na-
roda«. 11.646

Mesto hišnika
išče zakonski par brez
otrok. — Ponudbe pod
»Hišnik/11.680« na upra-
vo »Slov. Naroda«. 11.680

Prodajalka
v elektrotehnični stroki
dobro izveščana se takoj
sprejme. — Ponudbe pod
»A. Z. 7300/11.677« na
upravo »Slov. Naroda«. 11.677

Trg. pomočnik
mešane stroke išče služ-
bo. Gre tudi na deželo.
Ponudbe pod »Trgovski
pomočnik/11.721« na upr.
»Slov. Naroda«. 11.721

1500 Din mesečno
lahko zaslužite, ako ste
agilni, ne da bi opustili
vašo stalno službo. — Po-
jasnila daje »Clamora»,
agentura, Selenburgova
ulica 5/L. 11.683

Sprejme se nekaj
tovarniških delavk
Prednost imajo take, ki
se razumejo malo na šiv-
vanje. — »Tribuna«, F. B.
L., Karlovska cesta št. 4,
Ljubljana. 11.719

Poučujem klavir,
komorno glasbo (an-
sambl) in korepetirani
(pesem, opera itd.) Oba-
čati se pismenim potom
na kapelnika Pauer, opera
11.691

Poučujem
glasbeno teorijo:
harmonijo, kompozicijo,
zgodovino glasb itd. —
Obratovati se pismenim po-
tom na kapelnika Pauer,
opera. 11.690

Učenca
s potrebno šolsko na-
obrazbo sprejemem v trgo-
vino mešanega blaga. —
Ponudbe na: E. Resman,
trgovca, Ljubljana VII.
Jernejeva c. 57. 11.705

**Iščem čevljar-
skega pomočnika,**
starejšega, za stalno na-
meščanje z vso oskrbo,
ter vajenca Nastop
takoj. — Matija Buko-
vec, čevljar, Cvetkovič,
Jastrebarsko, Hrvatsko.
11.578

Popoldanske
službe išče
slovenske in nemške ste-
nografije in stroje pisja
zmožna starejša gosno-
dična. Izurjena je tudi v
knjižničarstvu in kore-
spondeniji. — Ponudbe
pod »Vztrajna/11.689« na
upravo »Slov. Naroda«. 11.689

Išče se perfektna
kuharka
za Beograd proti dobri
plači. — Kje se je pred-
staviti, pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.637

**Kavarniška kuha-
rica se sprejme.**
Droban krompir se
kupi. Več železnih peči
se prodaja. — Ponudbe na
upravo hotela »Slone«, v
Ljubljani. 11.644

Trg. pomočnica
galanterijske, manufak-
turne stroke, z znanjem
treh jezikov, stara 24 let,
išče službo; najraje na
deželi. — Ponudbe pod
»Pomočnica 11.593« na
upravo »Slov. Naroda«. 11.593

Uradnik
z bančno prakso išče me-
sta v kakem denarnem
zavodu, industrijskem ali
trgovskem podjetju.
Ponudbe na upravo »Slov.
Naroda« pod »Vesten
11.670«. 11.670

Iščem začetnico
(kontoristino)
pridno, popolnoma večšo
slovenskega in nemškega
jezika v govoru in pisavi.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 11.736

Strojnik,
popolnoma več obrato-
vanja s stroji visoke na-
petosti, se sprejme takoj.
— Vešči z obratovanjem
dieselmotorja imajo pred-
nost. Starišter iz izpod 35
let. Družinsko stanovanje
in kos vrta brezplačno.
Elektrarna v Kranju, Pa-
vel Mavr & drug. 11.633

Elektrotehničar
v Zastorju ob Savi
razpisuje mesto elektro-
monterja, večšega samo-
stojnega obratovanja vseh
v stroko spadajočih po-
stov. (Nizka napetost —
skand. tok 220/380). —
Prošnje z vsemi priloga-
mi do 15. novembra t.l.
11.617

Izvrstna moč
s popolnim znanjem slo-
venskega, srbohrvatskega,
nemškega, francoskega in
laškega jezika, absolutno
perfektna nemška in slo-
venska stenografija in
stroje pisja, izvrstna knji-
govodkinja ter korespon-
dentka za vse zgoraj
navedene jezike, z več-
letno prakso, želi preme-
niti svoje dosedanje me-
sto. Ponudbe pod »Prvo-
vrstna/11.696« na upravo
»Slov. Naroda«. 11.696

Prodaj
prodam za 25.000 Din. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.630

Otroški voziček,
lep, bel, napredaj — Go-
spokas ulica 3/I (Novak).
11.672

Prodaj:
5 velikih krasnih hram-
nih sodov, razno trans-
portno vinsko posodo,
kompletno vinsko sesal-
ko, sodarsko orodje, ko-
leselj, stroj za mletve
rastlin. — Ogleda se: Au-
gustina, Spodnja Šiška, Sv.
Jernejeva cesta 231. 11.605

Indian Big Chief
s priklopnim vozom pro-
da trdka Kenda, Ljub-
ljana. 10.818

Blagajna
(Wertheim št. 3) je na
prodaj. — P. Kirbisch,
Kongresni trg 8. 11.666

Nov damski
zimski plašč,
temnomoder, se ugodno
prodaja. — Gledališka uli-
ca 4/III. 11.704

Več vrat in oken
se ceno prodaja. Istotako
male kadi in sodi. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.642

Črni raglan,
dobro ohranjen, in mo-
derni siva obleka vsled
odpovedanja napredaj. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.708

Mlin za sladkor,
melanger (3 Granitwal-
zenmaschine) in drugi
stroji so napredaj pri:
P. Kirbisch, Kongresni
trg 8. 11.667

Napredaj razna
vinska nosoda
in 5 velikih hramnih
sodov, dokler traja za-
loga. — Avguštin, Sp.
Šiška, St. Jernejeva c. 231

Masivne spalnice
črešnjeva politirana, hra-
stova, orhova itd., naj-
ceneje napredaj pri stal-
ni zalogi pohištva Ivan
Nast, Vižmarje 76 pri
Ljubljani. 11.714

**Prodaja se foto-
grafični aparat**
komplet (Englische Reis-
se Kamera). — Velikost
21 X 27. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 11.685

Pozor!
Različni predmeti, kakor
postelje, omare, mize,
stoli, okvirji, slike, okna,
vrata itd. se prodajajo
vsaki dan. — Poizve se
v brivnici, Frančiškanska
ulica. 11.695

Kompletno opravo
dobro ohranjeno, iz hra-
stovega in črešnjevega le-
sa za spicerijsko trgov-
ino, prodaj po ugodni ce-
ni. — Naslov: Josip Rus,
St. Vid, pošta Lukovica
pri Domžalah. 11.610

Zofa, štiri fotelje,
mizo, kompletne zaprt
umivalnik, nočno omari-
co in drugo, vse prav do-
bro ohranjeno, poceni
napredaj. — Naslov pove
uprava »Slovenskega
Naroda«. 11.678

Kupim
večjo množino
živega srebra

Kupim — Ponudbe na:
I. Augustina, tovarna za
loženje kovin, Spodnja
Šiška, Sv. Jernejeva cesta
št. 231. 11.606

Kostanjev les
za tanin, vsako množino,
kupujem stalno. Samo
obvezne ponudbe z na-
vedbo cene za franco va-
gon nakladalnih postaj je
poslati na: Rudolf Zoré
& Komp., Ljubljana. 11.706

Polhove kože
in vseh drugih divjačin
kupi skozi celo leto
trgovina z usnjem D.
Zdravč, Ljubljana, Flo-
rijanska ulica. 11.697

Kupi se ca. 350 kg
16 m² bakrene žice
(že rabljene). — Ponud-
be je vpsolati na: Poštni
predal št. 74 v Celju. 11.654

Plahta za voz,
rabljena, pa v popolno-
ma dobrem stanju, se
kupi. — Ponudbe se pro-
si pod »Dobra plahta
11.727« na upravo »Slov.
Naroda«. 11.727

**Kupim Bieder-
meier-spalnico,**
obednico, salon, ev. po-
samezne komade in re-
naisančno obednico, mi-
zo in stole, a vse starin-
sko. — Ponudbe na upra-
vo »Slov. Naroda« pod
»A/11.598«. 11.598

Stanovanja
V mesečno sobo
(lepo) sprejemem 2 boljši
gospodini. — Poizve se:
Vrhovčeva ulica 11, pri-
tličje, desno. 11.730

Akademik
išče sobo, po možnosti
z električno razsvetljavo
in posebnim vodom. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.669

Meblovana ali
prazna soba
se odda s 1. decembrom.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 11.738

Stanovanje
v ugodnem kopalšču in
zdravišči dobi zastojni-
k. — Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 11.675

Dve prazni sobi
v novi hiši v Ljubljani se
oddaste s 15. novembrom.
— Ponudbe pod »Mir in
snaga/11.693« na upravo
»Slov. Naroda«. 11.693

**Prazno ali oprem-
ljeno udobno sobo**
išče zakonski par brez
otrok v centru za ta-
koj. — Ponudbe na upra-
vo »Slov. Naroda« pod
»Carinik/11.731«. 11.731

Oddam dve
meblovani sobi
(event. s souprabo ku-
hinje) za dobo osmih me-
secev najraje dotičnemu,
ki plača vso najemnino
naprej. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 11.707

Oddam takoj dve
meblovani sobi
z eno posteljo v mestu;
električna razsvetljava,
pod pogojem, da se plača
najemnina za celo leto
naprej. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 11.692

Zamenjam
stanovanje,
obstoječe iz dveh velikih,
lepih zračnih sob, kuh-
nje, sobe za služkinje in
drugi pritlikli v mestu
na prometnem kraju. —
Ponudbe pod »November
11.647« na upravo »Slov.
Naroda«. 11.647

Na stanovanje
in hrano
se sprejmeta dva bolj
priprosta gospoda (kot
sostanovca). — Plačata
mesečno po 625 Din. —
Sv. Jakoba trg 5. 11.687

Dve ali tri
prazne sobe
na periferiji Ljubljane se
oddajo v najem s 15. no-
vembrom. — Naslov in
pogoje pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.703

Odda se lepa
zračna soba
z električno razsvetljavo
v sredini mesta, proti na-
jemini za eno leto na-
prej. Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 11.603

Stanovanje
dobi, kdor kupi hišo in
dve parceli v Mostah, pet
minut od tramvaja. Soln-
čna lega. Cena 125.000 di-
narjev. — Vprašanja na:
Hinko Privšek, Miklošič-
eva 18/L. 11.700

Neoremičnine
Prodaj 2 parceli
v izmeri 1500 m² na Slo-
venski cesti (blizu Go-
spokaske ceste) v Sp.
Šiški. 11.631

LAHKE POGOJI
Parcela
pod Tivolijem se prodaja.
— Ponudbe pod »Lepa
lega/11.587« na upravo
»Slov. Naroda«. 11.587

Dobro idoča
gostilna
v mestu ali na deželi se
sprejme v najem. — Po-
nudbe na upravo »Slov.
Naroda«. 11.626

Nova vila
v Ljubljani, z vsem kom-
fortom, takoj prosta, se
prodaja. — Več se izve
vsak delavnik od 1. do 2.
na Askerčevi cesti št. 15
(nasproti lekarne Bohine).
11.590

Kovačnica
za sekire in poljsko oro-
dje, z dvema ognjiščema
in vsem potrebnim oro-
djem in vodno močjo, na
zelo prometnem kraju,
se odda v najem. Istotako
se prodaja enonadstropna
hiša z malim vrtom. —
Poizve se pri: A. Pokorn,
Škofja Loka-Studenec. 11.716

Prodaja se takoj
dvonadst. vila
z velikim sadnim vrtom,
primerno za kako podjet-
je, blizu kolodvora v Cel-
lju. Iz vile krasen razgled
po mestu in okolici. Sta-
novanje takoj na razpo-
lago. — Poizve se pri:
Perlič, Selo 38, občina
Moste. 11.565

**Prodaja se lepo vi-
nogradno posestvo**
v Halozah, okoli 4 orale
vinograde, s pravečnimi
trtami, traminem, rilingi
itd., smrekov in bukov
les, sadonosniki, z gospo-
sko hišo in novozgrajeno
viničarico, velika klet s
posodo, se radi oddalje-
nosti z inventarjem vred
takoj prodaja. — Pismene
ponudbe pod »Vinograd«
Sv. Trojica v Slovenskih
goricah. 11.732

Hiša je naprodaj
v sredini St. Vida ob drž.
cesti, pripravna za vsako
obrt ali trgovino. — Po-
izve se v St. Vidu št. 2
nad Ljubljano. 11.668

Amerikanci pozor!
Prodaja se enonadstropna
hiša, pripravna za vsako
obrt, na lepem kraju v
Škofji Loki. — Poizve se
pri A. Pokorn, Škofja Lo-
ka-Studenec. 11.717

Vila na Bledu
z velikim vrtom se radi
izselitve prodaja za nizko
ceno. Radi s 1. novem-
brom v veljavo stopivših
taks je prodaja nujna. —
Ponudbe pod »Izselitev
11.589« na upravo »Slov.
Naroda«. 11.589

Prodaja se velika
trgovska hiša
s prostim lokalom in sta-
novanjem v prijaznem
kraju na deželi za imli-
jon 400 tisoč kron ter
manjšo posestev za 500
tisoč kron. — Poizve se:
Sv. Jakoba trg 5. 11.686

Hiša s posestvom!
Prodaja se hiša, obstoječa
iz več sob in pritliklin,
kakor tudi gospodarsko
poslopje. Dalje 3 njeve
in 4 parcele gozda po ču-
dovito nizki ceni. — Na-
tačna pojasnila daje:
Franc Repanšek, Domžale,
Gorenjsko. 11.361

**Prodajam novo eno-
družinsko hišo**
za 100.000 Din, oziroma
se dobi lahko tudi samo
stavbna parcela. Ravno-
tam napredaj umivalnik
z marmornato ploščo, tri
omare za obleke in dve
postelji z modroci. Pošle,
Štožice 40 pri Ljubljani.
11.679

Hišo ali skladišče
(srednjeveliko) v Ljub-
ljani ali bližnji okolici
kupim ali vzajem v na-
jem. V poštev pridejo
objekti, kojih prostori
merijo vsaj 400 m² in ki
bi se dali porabiti kot
obratovališča. — Detalj-
ne ponudbe naj se na-
slovijo pod šifro »Fabri-
kacija/11.684« na upravo
»Slovenskega Naroda«. 11.684

Lokal
Iščem se klavnica
in mesnica. — Naslov
pove uprava »Slovenskega
Naroda«. 11.725

Velika delavnica
se odda v najem. — P.
Kirbisch, Kongresni trg
št. 8. 11.665

Iščem se manjši
trgovski lokal
na prometni cesti za fe-
bruar. — Ponudbe pod
»Lokal 1924/11.596« na
upravo »Slov. Naroda«. 11.596

Lokal!
Iščem 1 ali 2 velika lo-
kala za delavnico v Ljub-
ljani ali okolici; event.
tudi v Kranju. — Ponud-
be na upravo »Slov. Na-
roda« pod Lokal 2/11.709.
11.709

Večji lokal in
posebna soba
se odda v novi hiši, de-
set minut iz Ljubljane
proti plačilu najemnine
za eno leto naprej. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.734

MALI OGLAS
lahko izračunite sami in
pošljite iznos v gotovini
ali v znakah v pisnu, z
besedilom vred

Dopisovanje

Ženitev!
Bogati gospodje iz ino-
zemstva in bogati gos-
podje nemške narodno-
sti želijo srečno možitev.
Damam, tudi brez pre-
moženja, daje disk. nem-
ška pojasnila: Deutsche
Auskunft, Stabrey, Berlin
se 48. — Poština za od-
govor 10 Din. 11.651

Angel ljubezni!
Mladenci, star 25 let,
z dobro službo in 250.000
Din gotovine, želi dopi-
sovanja s Slovenko, sta-
ro od 16 do 25 let v svr-
ho ženitve. Prednost ima-
jo one, ki so izurjene v
trgovski stroki. — Po-
nudbe pod »Angel ljubez-
ni/11.715« na upravo »Slov.
Naroda«. 11.715

Razno
Rezanje drv
z motorno žago. — Lud-
vik Ilersič, na Friskovcu,
Vojska ulica. 11.140

Oslabele živce
in revmatizem hodim na
dom elektrizirani masi-
rat. — Ponudbe na upra-
vo »Slov. Naroda« pod
»Rumatizem/11.681«. 11.681

Trapistovski sir Ia,
»Grojca« sir ter čajno
maslo nudi po najnižji
ceni Mlekarna in sirarna
Karlo Laznički, Dešano-
vac. 11.491

Razglas.
Trgovska hiša v
Mariboru, na prav do-
brem mestu, se prodaja. —
Več pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.064

Zamenja se
elektromotor
1½ HP za elektromotor
od 3 do 5 HP, event. se
tudi kupi. »Tribuna« F. B.
L., Karlovska cesta št. 4,
Ljubljana. 11.718

Otroški vozički,
dvokolesa, mali motorji,
šivalni stroji, pnevmati-
ka po znižani ceni. »Tri-
buna« F. B. L., Karlov-
ska cesta št. 4, Ljubljana.
11.720

Šivalne stroje
z 12letnim jamstvom, ter
izgotovljene obleke, ka-
kor tudi obleke po meri,
kupite najceneje in solid-
no pri L. Rebolju v Kra-
nju. 11.724

Sportne čenice
in klobuke
(lepe) nudi poceni; speci-
elno delo, solidne cene.
Iste prevzame tudi v delo
Anton Zavodnik, indu-
strija čepic v Kranjski
gori. 11.486

Solventnim
filatelistom
pošiljam boljše znamke
na izbiro. Sporočite drža-
vo, za katere se zanima-
te. Dobre reference ali
depot pogoj. — Oswald.
Meza. 11.459

Otroški vozički
več vrst, dvokolesa raz-
nih modelov, najnovejši
pomozni motorčki ameri-
kanskega tipa »Evans«.
Velika zaloga pnevmati-
ke in delov po najnižji
ceni. Sprejemajo se tudi
vsa popravila, emajlir-
anje in ponikljanje. —
»Tribuna«, F. B. L., to-
varna dvokoles in otro-
ških vozičkov, Ljubljana,
Karlovska cesta 4. 10.112

Na hrano
v sredini mesta se sprej-
mejo štirje bojši gospod-
je. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 11.671

Kvačkam
zelo poceni volnene in
svilene jumperje, otro-
ške obleke itd. — Na-
slov: Rožna ulica 39, I.
nadstropje. 11.517

Najfinjša jabolka
(namizna) voščenke v za-
bojih okoli 60 kg oddaja
na zaboje a 3.75 Din za
kilogram z zabojem vred
Fran Pogačnik, Ljubljana,
Dunajska cesta 36. 11.629

Javna dražba.
V torek dne 6. no-
vembra ob dveh popo-
dne se vrši prodaja sta-
rega pohištva na Dunaj-
ski cesti št. 9, II. nad-
stropje. Kupci vabljivi.
11.711

Vsakovrstne
čevlje, čaršave,
sportne čepice, bombaz-
ni in volno za pletenje vseh
barv nudi vedno naj-
ceneje. — Razpošiljanje
»Konkurencija«, Ljubljana,
na Zgornja Šiška. 8159

Telovadci -
sporniki!
Prinoroda se tvornica
telovadnega in sportskega
orodja J. ORAZEM, Rib-
nica, Dolenjska.
Oprema kompletnih telo-
vadnic in letnih telovad-
nišč. — Stabilno in pre-
nosljivo orodje. 10.362

Iščem družabnika,
ki bi imel veselje do no-
ve stavbe, kjer bi bila
potem trgovina mešanega
blaga, deželni pridelkov,
cementa, lesa itd. na ja-
ko prometnem kraju na
deželi. Obrti preskrbljeni.
Kapitala vsaj nekaj. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 11.733

Lesni trgovci!
Založil sem praktične
skovine za prevzemanje
različnega lesa, brez ka-
terih ne more biti noben
lesni trgovec. Tiskovine
so v obliki knjig s kopir-
nim dvojnikom. — Naro-
če se pri tvrdki Rudolf
Zoré & Komp., Ljubljana,
na Gledališka ulica 7/II.
— Sprejem provizijske-
ga potnika za prodajo teh
knjig. 11.73

★
Gleichenberški
Ema in Konstantin orelec
proti
GRIPI IN KATARJU

Krojaški modni atelje za gospode

Izdeluje se samo boljše delo

ANDREJ ZNIDAR, LJUBLJANA,
Rebro št. 11 (vhod iz Starega trga).

Stroji za obdelavo vseh vrst lesa,

za žage, gaterije (Vollgatter) enostavni in univerzalni stroji, za mizarske stroje, komb. s krožno in trakovno žago (Band- u. Kreissäge), stroj za struženje in uravnavanje lesa (Abricht und Dickenholmaschine), stroj za vrtnanje (Bohrmaschine), za skoblanje (Fräsen), krožne žage (Kreissäge). Razpošilja v prvovrstni izvršbi, po najnižjih cenah in najpovoljnejših plačilnih pogojih

Welker - Werke, Wien X, Luxenburgstr. 12.

Naznanilo.

Podpisnemu podeljena je bila koncesija za dimnikarsko obrt pri kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani z dne 22. X. 1923. za občine Moste, Devica Marija v Polju, Podgorica, Dol in Dolsko ter se si. občinstvu teh krajev najopoleje priporoča.

Za solidno in točno obratovanje jamči z vpludnim spoštovanjem

Ivan Klančar

dimnikarski mojster v Ljubljani
Gospodarska cesta 13. (Kolizej vrata 36).

Največje veselje

napravite
svojim dragim z nakupom
prvovrstnega pisalnega stroja
ki ga dobite
na obroke pri

THE REX Co.,
Ljubljana

Gradišče 10. Telefon 268.

UNITED STATES LINES

V NEW YORK

Iz Southampton - Cherbourg

Leviathan

30. oktobra, 20. novembra, 15. decembra
iz BREMENA čez Southampton in Cherbourg v NEW YORK

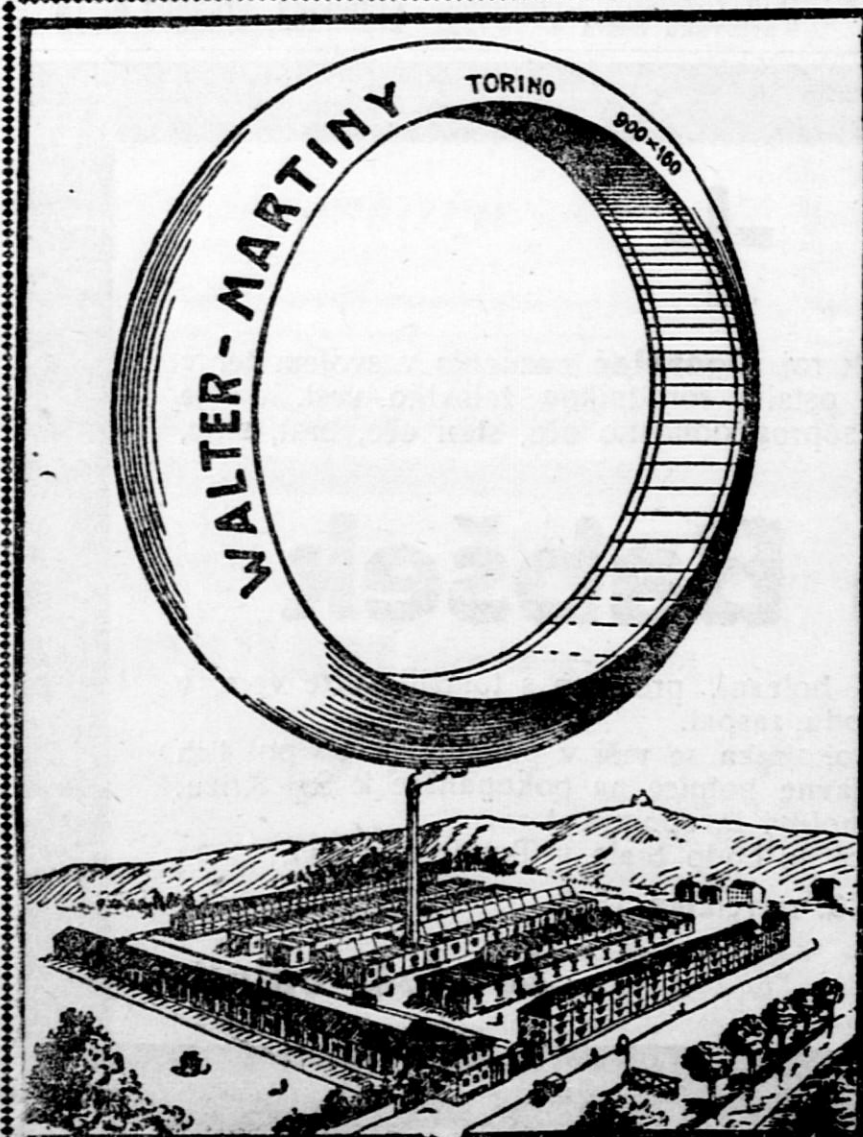
George Washington

24. oktobra	7. novembra	29. decembra
President Roosevelt	14. novembra	12. decembra
President Harding	21. novembra	16. januarja
President Fillmore	1. decembra	9. januarja
America	22. decembra	
President Arthur		

Odhod iz Southamptona in Cherbourga en dan pozneje. Več iz spodnjih naslovov.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo: Beograd, Palata Beogradske /adruge, preko puta „Hotel Bristol“. — Zagreb, Srednji Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga, Mihanovičeva ulica 2, preko puta kolodvora. — Ljubljana, Brodarstvo Zvejenjenih Ameriških Držav, Dunajska cesta 29. — Satejevo, Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga za Bosnu i Hercegovinu, Aleksandrova ulica 52. — Sušak, Banka za Pomorstvo.

Svarilo!

Ne kupujte kamgana, sakno in drugo modno blago, predno si ne ogledate najdoorčenejših čeških in angleških izdelkov pri

LENASI & GERKMAN, LJUBLJANA.

P. n. š. vilje gospodinje opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji

Gritzner v vseh opremah

Pouk v vezenju ter krpanju perila in nogavic (šitofanje) brezplačno EDINO le pri:

Josip Petelinc Ljubljana Sv. Petra nasip.

Prodaja čevljev

po
nizki ceni
pri
„Sorenjki“

Pogačarjev trg št. 3.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani — Marijin trg št. 8
registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema vloge na knjižice in plača čistih

7%

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi vloge v tekočem računu obrestovanje po dogovoru. — Podeljuje kratkoročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

IVAN MASTNAK

trgovina z manufakturo in konfekcijo
CELJE, Kralja Petra cesta 15

Priporoča cenjenim odjemalcem svojo veliko zalogo češkega in angleškega blaga, debelo sukno za površnike, vsakovrstnega sukna za moške in obleke, barhand, cefir, belo platno, vse krojaške potrebščine.

Velika zaloga gotovih površnikov (Raglan, Schliefer, Schutzer), gumnih plaščev, lepih modernih oblik za gospode in dečke po zelo nizkih cenah.

„Svetla“

Telefon št. 588

d. d. LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2

HILSERJEVA UL 5

PODRUZNICE:

DUNAJSKA C. 20

MESTNI TRG 25

Maribor

Zagreb

Beograd

Tovarniška zaloga polnogumastih obrobov, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago

stiskalnica za montiranje polnogumastih obrobov.

Velika zaloga elektro-materijala

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba.

Cene brez konkurence.

Klavirije
ugledne in
popravlje
solidno
in točno

ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše Ljubljana Tržaška c. 45

Damski modni salon

TEODOR KUNC

Ljubljana, Beethovnova ulica 9

izdeluje kostume, plašče in toalete. 9931

Alkadont

zobna pasta, ustna voda, zobni prašek.

Dobi se povsod. — Glavna zaloga drog. **A. KANC**, Ljubljana.

Krznar in izdelovatelj čepic

Eligij Eber

Ljubljana, Kongresni trg št. 7.

V zalogi imam vsakovrstne kofe: kum, alaska itd., bon, mule, vrtniki. Moderniziram doma-
nske plašče. Prevzamam vsakovrstna popravila

Strešno lepenko

Lesni cement

dobavlja v vsaki množini najceneje

Jos. R. PUK, Ljubljana
Gradaška ul. 22. Tel. 513

Peter Semko

I. jugoslovanska barvarila, krznarstvo in strojarstvo
Ljubljana, Križevniška ulica 7.

Barva lističe kože, katere izdeluje v najmodernejši garnituri. Prevzema tudi vsa popravila v moderniziranju.

Najboljši premog,

drva in oglje

kupite najceneje pri

Družbi ILIRIJA

LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8.

Telefon 220. 2243

Cele opreme

za neveste, in entlanje

izdeluje točno in solidno novo-
otvorjena izdelovalnica

P. Jančigaj,

Ljubljana, Resljeva cesta 29/1 levo

Oblast. avt. civ. inž.

A. ŠTEBI

tehn. pisarna, Ljubljana,

Dunajska cesta 1a (v palači

Ljubljanske Kreditne banke).

Projektira električne centrale, po-
svetuje obline in privatnike ter

daje strokovna mnenja.

11359

Pri niski ceni!

IGN. ŽARGI, Ljubljana

Sv. Petra cesta 3.

Nudi cenjenim odjemalcem veliko izbiro potrebnih za krojače in šivilje. Krasna izbira volnenih površnih jopic, jumperjev, ovijack, ro-kavic, nogavic itd. Trikotaje vseh vrst. Moško, damsko in otročje perilo. Zaloga raznih kravat, posebno samoveznic po primerno najnižjih cenah.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Otvoritev trgovine z usnjem

Naznanjamo, da smo otvorili

trgovino z usnjem na debelo in nakup vseh vrst surovih kož.

Priporočamo se cenj. naklonjenosti ter zagotavljamo najsolidnejšo postrežbo.

S spoštovanjem

Maschke & Komp.

Ljubljana, cesta na juž. železnico, za vojašnico
v ulici Milica, nasproti švedleru Benzingera.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d.
prodajalna

Ljubljana, Poljanska c. 13

Dogazlo skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boka
v vseh barvah, posebej boka
in rjave barve.

SOLIDNO DELO! NIZKANE CENE!

Novosti v damskih klobukih

klobučevine in v vseh modnih barvah.

Najnižje cene!

Največja izbira!

modni salon

Stuchly-Maške

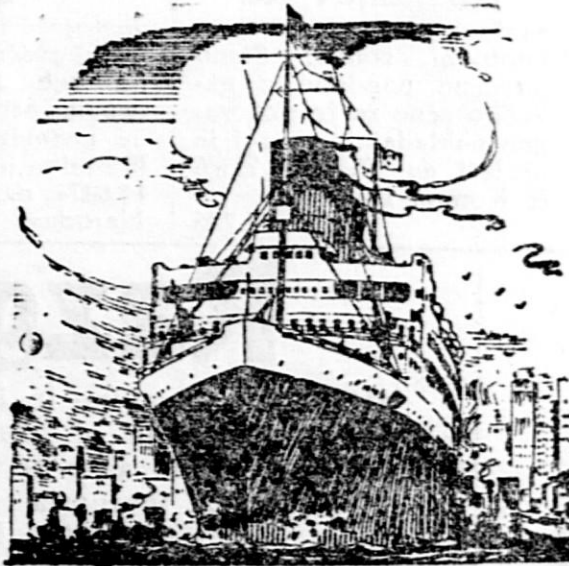
Ljubljana, Zidovska ulica 3

Jugosl. importno in eksportno podjetje

ING. RUDOLF PECLIN.

Stroji za vsako industrijo, lesno in kovinsko; poljedeljski stroji in orodje; lokomobile in mo-
torji; vseh vrst stiskalnice; veletirgovina železa za stavbene in konstrukcijske svrhe. — To-
varna poljedeljskih strojev, livarna za železo in kovine **F. FARIC** iz deluje vse predmete iz litega
železa v vsaki množini in velikosti točno po modelih, armature iz medij in kovin za vsako potrebo.

Tel. Inter. 82. **MARIBOR, Trubarjeva ul. 4.** Tel. Inter. 82.

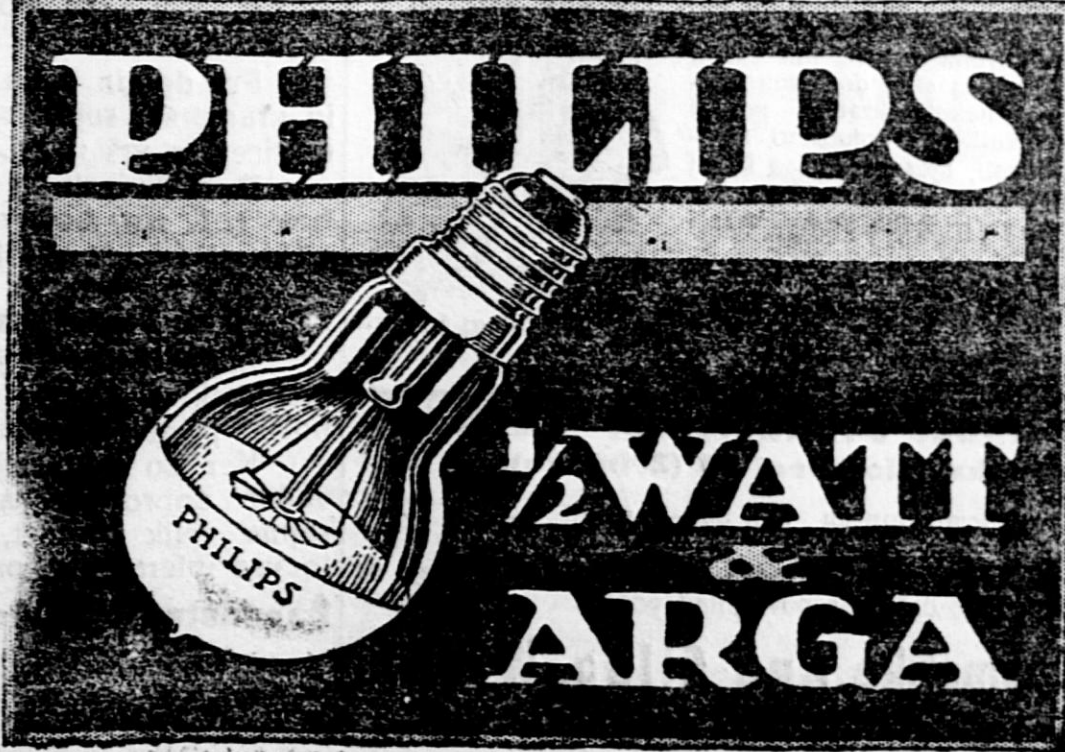
CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE, FRANCOŠKA LINIJA

HAVRE - NEWYORK

— krajša vožnja v Ameriko — Havre — New York
samo 6 dni.

Glavno zastopstvo Slavenska banka d. d., Zagreb
Vozne listke in tozadovna polasnila
daje zastopnik

IVAN KRAKER, LJUBLJANA
KOLDOVSKA ULICA STEV. 41

Arkadij Averčenko:

Sentimentalen roman.

Mladenč se je zaljubil v neko dekle. Pri značih jo je videl, se ž njo seznanil in se je vanjo zaljubil.

Stara reč.
Pa tudi dekle se je zaljubilo vanj. Taka naključja so prav navadna. Šla sta v kino in v opero. Zaljubljen sta bila drug v drugega vedno bolj, in sicer po isti stopnji, kakor sta posejala kinematografe, opere, cirkuse in gledališča z lutkami.

Mladenču je šinila v glavo originalna misel: odkriti dekletu ljubezen in mu ponuditi roko in srce.

Bil je navihaneč in je dobro vedel, da je pri tem prva stvar pasti na kolena. Potem pač nobeno dekle ne odreče.

Toda kje naj izvede ta telovadni nastop?

V operi? V cirkusu? V gledališču je svetlo in polno ljudi. Povsod je tako nabito, da še jabolko nima kam pasti, ne pa da bi se mladenč padel na kolena.

V kinu? Tam je nasprotno, temno; pa tudi to je slabo. Dekle si lahko misli, da je izgubil klobuk in da ga sedaj išče, plazje se v tem po kolenih. Pri takih stvareh zadostuje trenutno netočno razumevanje — in vse gre po vodi.

Mladenč je tudi že mislil povabiti dekle k sebi na dom, toda ona je bila zelo boječa in ne bi šla nikdar na tako vabo.

Hipoma pa mu je šinilo v glavo:
»K njej poidem!«
»Ali bi vas smel obiskati, Marija Petrovna?« je vprašal nekoč s sladkim glasom.

»Mm... prosim. Ampak pri meni je tesno.«

Mladenč je primerjal ta pomislek s pregovorom:

»V tesnobi se ne pomeni v stiski.«
»No, dobro, pridite!«
»Prav gotovo pridem. Bova malo posedela in sanjala. Vi mi boste kaj zaigrali.«

»Na čem?«
»Kaj nimate nobenega instrumenta?«
»Imamo. Za odpiranje sardin.«
»Da,« je žalostno priznal mladenč.
»S tistim ne boste igrali. No, vse eno pridem!«

Pritisnil je s prstom na prazen obroček — zadnji ostanek bivšega zvonca — sunil z nogo v vrata in zakašljaj; — z eno besedo, napravil je vse, kar store ljudje našega veka pare in elektrike, da jim odpro vrata.

»Kaj želite?« ga je vprašal neznan gospod z zaspanim glasom.

»Ali bi lahko govoril z Marijo Petrovno?«

»S katero? Tu stanujejo štiri.«
»V sobi številka 3.«
»V sobi številka 3 ste dve.«
»Jaz bi rad tisto, ki je rdečkasta, oblečena je v živo suknjico.«
»Lahko. Čemu pa pridete ob takem času, ko ljudje spijo?«

»Oprostite,« je odvrnil mladenč, »saj je šele sedem zvečer.«
»To ni izgovor. Pri nas imamo tri vrste ljudi, ki spe. Vedno kdo spi. Vstopite vendar!«

Tako prijazno povabljen, je vstopil mladenč v naznačeno sobo in je kar obstal. Pred njegovimi očmi se je razprostirala večja družba, obstoječa iz gospodov in dam; v kotu na kovčegu pa so bile sanje njegovih mladih dni.

»Kaj je to?«, je plašno vprašal in prestopil čez človeka, ki je ležal sredi sobe na kozlu, pokrit tudi s kozluhom. »Ali imate soirée? Morda je vaš god? Nehvaležnica! Mar niste skrivali pred menoj?«

»Kakšno soirée-jo? To so najemniki.«

»Kje pa je vaša soba?«
»Tukaj.«
»Kaj pa delajo ti tukaj?«
»Stanujejo tu.«
»V vaši sobi?«
»To je težko razsoditi, v čigavi sobi je kdo, ali so oni v moji, ali jaz v njihovi. Vsedite se na tla!«

Mladenč se je spustil na tla in jo je ljubosumno vprašal:

»Kje pa spite?«
»Na tleh kovčegih.«
»Toda... tu so možiki?«
»Saj se obrnejo v stran.«
»Marija Petrovna! Jaz sem hotel z vami resno govoriti...«

»Kaj je novega na fronti, mladenč?« je vprašal gospod, ki je gledal izpod kozluha.

»Ne vem. Jaz sem sedaj hotel govoriti z Marijo Petrovno o neki važni zadevi...«

»Bomo poslušali,« se je odzval stari, ki je polnil cigaretno stročnico.

»Jaz imam rad resne zadeve.«

»No, ampak to... to je intimna stvar!« je vzkliznil mladenč v obupu.

(Saj v tej družbi vendar ni mogel planiti pred njo na kolena.)

»Kaj še — intimna stvar! Tukaj smo si vsi domači. Pa oprostite — z levo nogo ste stopili na moj del poda. Če bi bili moj gost, bi bilo drugače.«

»Poslušajte, ... Marija Petrovna,« ji je zašepetal na ušesa mladenč in potegnil nogo k sebi. »Jaz vam moram...«

»V družbi se ne spodobi šepetati,« je rekla stara devica in namršnila ustnice.

»Marija Petrovna!« je kriknil mladenč, žareč kot baklja, v neumorni ljubezenski vročici...

»Marija Petrovna! Dasi nisem iz bogate rodbine...«

»Ali ima vaša rodbina posebno sobo?« je radovedno vprašal stari gospod.

Mladenč je skočil na noge... Previdno je stekel med najemniki skozi sobo, preskočil ležečega na tleh in prišel tako v zalet ter padel na kolena:

»Marija Petrovna,« je drdral: »Jaz vas ljubim, upam, da vi tudi, prosim vas za roko, ne odrecite, prosim, osrečite me, če ne, si končam življenje!«

Starec in gospod pod kozluhom sta zavpila:

»Ne priznavamo! Ne priznavamo! Saj poznamo take reči!«

»Oprostite!« — je rekel oblastno mladenč, ko je vstal. »Kaj pomeni take reči?«

»Skozi vas vidim! Na tak lep način se mislite stisniti v našo sobo kot sedmi! Jaz ne odobravam te poroke!«
»Gospoda!« je rekla proseča Marija Petrovna, ki je zlezla s kovčega in sklenila roke proti najemnikom. »Midva bova čisto tiho stanovala v tem-le kotičku. Jaz ga bom položila za ta kovčeg — še videl ga ne bo nihče. Oh, dobri ljudje! Dovolite to poroko!«

»Hudiča!« je rjul najemnik izpod kozluha. »Že zdaj se je spet pripeljal z nogami v področje Stepana Ivanoviča! Potem pa, ko bo za kovčegom, bo zlezal z glavo v moj oddelek. Mi ne damo blagoslova!«

»Vendar,« je odvrnil začuden mladenč. »Odkod vam pride misel, da bom stanoval tukaj? Jaz imam svojo sobo in bom tudi Marijo Petrovno vzal s seboj.«

Od veselja se je dvignilo divje vpitje iz vseh grl:

»Mili, dobri gospod! Obilo sreče! Gospoda, hitro jo blagoslovimo! dokler se še ne premislite! Dajte, da vas poljubim, burleži! Ah, kako priazen par! Veste, kar danes svatbo napravite, kaj?«

Navdušenje je bilo nepopisno: stari, rec je vrnil pravkar nabasno stročnico mladenču v usta. Stara devica ga je s silo vlekla za roko z očitim namenom, da bi s tem prestopkom izzvala stiskanje rok; človek na tleh pod kozluhom je prijazno drezal mladenč po petnici; v kotu pri nevestinih kovčegih sta pa dva najemnika rjula in piskala kot razdražena panterja ter kovala nove načrte na račun Marije Petrovne.

Ko se je pa srečni mladenč, pijan od veselja, vračal po stopnicah, ga je dohitel stari, ki je polnil cigarete:

»Poslušajte,« je zašepetal zasopel. »Ali ste zapazili drugo dekle? Čeprav ni več mlada, vendar je izvrstno dekle — garantiram vam. Strašno dobrega srca! Ali ne bi vi mogoče imeli za njo primernega prijatelja? Ona bo osrečila svojega ljubimca, mi pa se bomo iznebili te stare kolkje. Da bi jo satan odnesel!«

Gledališka umetnost v Rusiji.

Iz Rusije prispeli igralci opisujejo razmere, ki vladajo sedaj v ruski gledališki umetnosti. Težko si je misliti, pravijo, nezno življenje igralških krogov pod sovjetskim režimom, dasi predstavljajo v primeri z drugimi častno, favorizirano izjemo. Da navedemo samo nekaj primerov. V moskovskem gledališču Korša so vpriporili »Smrt Dantona«. V glavnih vlogah so nastopili Petrovski, Toporkov in drugi znameniti igralci. Sovjeti so opozorili upravo, naj rezervira 400 sedežev za sovjetske delegate, ki se pripeljejo v gledališče ob 8. zvečer. Minila je določena ura, ob 9. je gledališko vodstvo postalo nervozno, občinstvo je zahtevalo, naj se igra prične, napovedanih gostov pa ni bilo od nikoder. Administracija je mislila, da jih sploh ne bo in začela predstavo. Končali so dve dejanji in naenkrat se je oglasil telefon: »Gremo.« Ravnatelj odgovarja, da bo predstava kmalu končana. Kako ste se drznili začeti brez nas? Prekinite igro in kadar pridemo, začnite znova, se je glasil dogovor. Kaj pa z občinstvom?, vprašuje ravnatelj v zadregi. Po telefonu se čuje odgovor: Kdor je nezadovoljen, vrnite mu denar za vstopnice, za nas po morate igrati od začetka. In so igrali. V loži je sedela ta čas igralka Sadovskaja, ki je dejala: Če bi videla vse to v sanjah, bi se mi zdelo, da haluciniram.

Pogosto igrajo takozvane komunalne igre, tendenciozne drame ali komedije z

gotovim političnim in agitacijskim ozadjem. Tudi na tak obletnici revolucije so vpriporili tako komunalno predstavo in sicer specialno za soviete in njihovo reprezentanco. Pri repriji je bilo gledališče malodane prazno. Občinstvo se ni zanimalo za igro. Ponovili so še enkrat, potem so razglasili, da je vstop brezplačen in povabili milico, češ da bo po predstavi za nameček še prosta zabava. Milica je prišla, ogledala si je prvo in drugo dejanje, potem pa je sklicala v garderobi shod in poslala k administraciji delegate za zahtevo, da naj predstavo prekinemo in igra kaj zabavnega, vselega. Administracija je v zadregi vprašala za svet politično oblast. Oglasil se je komisar pri telefonu: Ali so prve slike videli? Da, videli, je odgovoril ravnatelj. No, pa jim privoščite za nameček še kaj zabavnega, se je glasil komisarjev odgovor.

Pojem o umetnosti je zelo primitiven — gledališče vodijo ravnatelji, po katerih se ravna tudi repertoar, seveda ne vedno posrečeno. Tako n. pr. vodi Aleksandrovska gledališča starokopitni Jurjev in nadarjeni igralci nimajo tu ničesar opraviti. Umetec, kakor Korčagina - Aleksandrovska, Potockaja itd. sede brez dela. Nedavno je uprava reducirala oseboje in vrgla vse prilicne igralce na cesto. Ozirala se ni pri tem na družinske, ne na socialne razmere tako, da je sedaj obsojena n. pr. znamenita igralka Potockaja na največje pomanjkanje. Poleg tega so ji komunisti pobrali vse dragocenosti, držali jo dvakrat v ječi in jo na vse mogoče načine žalili. Zanimiva je usoda, ki je zadela bivšega predsednika gledaliških igralcev v Moskvi Molčanova. Ko so prišli boljševiki, je prosil, da bi mu dovolili v njegovi hiši prirediti muzej, kar se je tudi zgodilo. Živel je v njem tako dolgo, damu je zmanjkalo hrane in drv, potem pa so ga poslali v zavetišče starih igralcev, kjer je kmalu v bedi in pomanjkanju umrl. S težko muko se je posrečilo tovarišem pregovoriti soviete, da so jim dovolili pokopati ga v rodbinski rakvi, ki si jo je bil sam pridobil v letih svoje gledališke slave.

Težko gmočno življenje in moralna depresivnost je spravila v grob že mnogo znamenitih igralcev. Umrl je Aleksandrovska, Sadovskaja, Vasiljeva in dr. Stara igralka Vasiljeva je umrla na odru pred svojim 50-letnim jubilejem. Igrali so Gončarov »Brezno«. Na generalni repeticiji, v prizoru z Marinko, ki jo je igrala Vedenskaja, se je Vasiljeva v vlogi babuške naslonila nanjo in umrla.

Gledališka umetnost je v celoti modernizirana, boljševizirana in služi večinoma propagandističnim političnim ciljem. Mnogo iger je posnetih po francoski revoluciji. Vendar pa je treba priznati, da so spravili boljševiki gledališče tudi tja, kjer ga prej ni bilo — v zakotna mesta in celo nekatero vasi. In z denarjem ne štedijo, kadar gre za nov gledališki oder. Vse za komunistično agitacijo in oporo socialni revoluciji. Če tudi pod krinko umetnosti. To je njihov princip.

Dr. Fran Derganca:

Misticizem.

Odtomek iz »Filozofskega Slovarja« v »Popotniku«.

Misticizem*) ali mistika (grš. myo = zaprem oči ali usta, mystikos = skrivnost) je tisti filozofski nazor, ki trdi, da iz vira vse spoznanje iz posebnega položaja človeške zavesti. V mističnem položaju zavesti je človeški duh baje sposoben, spoznati zadnjo resnico brez posredovanja izkustva, razuma ali vere, enako kakor bešeči človek neposredno spoznava z zunanjim vidom telesnih oči. V tem mističnem, spanju podobnem položaju se odpre medij, zato sposobnemu in izveščanemu človeku, notranji ali drugi vid (intuicija), podobno gledanje sanj v splošnem položaju. Z notranjim mističnim vidom zagleda človek vse skrivnosti podzavestne duše in neznane prirode, vse tajne predmete in odnose verskega ali filozofskega, znanstvenega ali umetnostnega značaja.

*) Tudi naši časopisi so se začeli baviti z okultizmom in obujati zanimanje občinstva za okultne fenomene. Ker pa je vrazvednost nekaka dedna človeška bolezen, utegne nekritično razpravljanje o problemu zlo povečati in s kulturno samo ponižati. Zato prinašamo danes kritičen članek izpod peresa našega zdravnika filozofa dr. Fr. Derganca, ki že četrto leto sestavlja v »Popotniku« slovenski »Filozofski slovar«. Kakor se vidi iz primere s podobnimi nemškimi deli (Kirchner = Michaelis, Eisler, Mauthner), so taki slovarji bolj ali manj popolne kompilacije različnih nazorov o istem predmetu, potrebne za orientacijo samostojno mislečega človeka. Pri sestavljanju svojega slovarja se je postavil dr. Fr. Derganc na edino pravilno vedoslovno stališče noturizma (ignovo, sed novo), ki pred vsem opozarja na znanost o naši neznanosti, torej nato, česar se ne vemo: polagoma se razvija in raste drevo našega spoznavanja, polagoma v napornem skupnem delu vseh strokovnjakov. Naša resnica je le delna in nepopolna. Nasprotno pa zavaja infantilni dogmatizem v zmotno prepričanje, da je resnica v celem obsegu že znana in že dogmetično dognana za vse čase, da je človeški razum že v današnjem študiju razvoja sposoben, spoznati zadnje in najvišje skrivnosti, češ znati je treba problem samo dialektično razložiti. Tak infantilni dogmatizem ovira napredek znanosti in filozofije, ker ubija z dialektično iluzijo veselje do filozofije sploh še duši naplamenitejši človeški nagon vedoželjnosti.

Misticizem se je razvil iz dualizma, iz nazora, da bivata samo dve zadnji samostojni substanci, duh in telo; da ima duh sposobnost, ločiti se začasno ali za vedno iz telesa in živeti lastno, višje duhovno življenje neposrednega gledanja istine.

Po naslednjem zakonu razvoja je prirodno, da se je najstarejši filozofski nazor misticizma najprej pojavil tam, kjer je filozofija v človeštvu najprej samostojno nastopila, torej v Indiji. Indijska filozofija (bramanizma (stari testament) in budizma (novi testament) je prva izdelala metodo mističnega spoznavanja in jo spravila v poseben metafizičen in spoznavnokritično zasnovan sistem, pristopen po principu dvojne resnice esoterizma in eksoterizma, po principu dvojnega pomena predmetov (vzročnega in simboličnega) samo filozofom, ki so svojo tajno modrost (vedanta, upanišad, tajnoslovje) skrbno prikrivali neizobraženemu ljudstvu in ga še nadalje pili iz duhovno hrano izmišljenih, mitoloških bajk dualizma ali pojmovnega simbolizma, dasi je njih esoterična filozofija že izdavnega premagala primitivni dualizem in se pretvorila v monistični idealizem (spiritualizem, pansihizem) sledeče vsebine: biva samo ena in sicer dušna substanta, nazorni razum ali razumna fantazija, imenovana »brama« (braman) ter istovetna vesolstvu in človeški duši (atman), ki plapolta in suklja v svetlošču človeškega telesa, kakor plamenček, odtrgan iz centralnega ognja. Božanstveni makrokosmos brame prebiva v mikroskopsku človeka, malega boga, in se mu razodeva v luči razumne duše (atman). Zajedno pa vidimo, da se ta banalni panteizem še ni razvil preko primitivnega samo v neskončnost povečanega in razširjenega »lično-osebnega« antropomorfizma do kritičnega stališča, ki pušča z višjim pojmovanjem božanstvo v nepristopnem misteriju in smatra razum samo za človeško sredstvo, potem ko je se božanstvo razodeva.

Indijski filozofi so zgodaj opazili: 1. da deluje človeška zavest v različnih položajih (bešeči, speti, sanjajoči, čustveno razburjeni, hipnotični in nrtični položaji) in da se po izrednih svojstvih odlikuje mistični položaj notranjega vida: 2. da je sposobnost mističnega vida rečka kakor vse izjeme človeške lastnosti. Kdor jo ima prirojeno (medij, asket, fakir), jo mora s posebno duhovno vajo razviti in izveščati, kakor postane muzikaličen človek samo po mnogobrojni naporni vaji virtuoza.

Tekom stoletnega izkustva je organizovala indijska filozofija za mistično spoznavanje posebno šolo in metodo, imenovano »joga« (asketizem). Učenec in izvrševalec joge se imenuje »jogin« (asket). Bistvo indijske duhovne vaje obstaja in napreduje v koncentraciji duha po natančnih predpisih in v poslednjih stopnjah, po Budi v štirih. Duhovna vaja se vrše v samotnih, posebno opremljenih hišah (samostanih) pod vodstvom starega, izkušenega voditelja (psihagoga). Mesece in leta jih ponavlja učenec, veld neprestanega, ritmičnega ponavljanja obredov, obrabe in predstave predstave so zabavne psihoske manipulacije, namenjene duhu, da pšenca napadeni mišljenju, a s tem strel v rokah organizacije. Štiri, nepravilnega, ritmičnega ponavljanja obredov Boda se na smrti pusti.

Vse je brez trdnosti, učenec, berite se brez presanka (ponavljajte). Ker zabavajo duhovno vajo nadpovprečne intencije, so misli med seboj razločile med ljudsko maso, ampak so ostale vedno samo vzgojne metode, prilagajane in vodilne.

»Potrebno bi bilo tudi pri nas pomisliti na »jogo« in trdnost trdnosti, da so baje tudi katoliški presadili svoje duhovne vaje (evangelizacija) iz indijske joge, da je bil Janez Lofola, ustanovitelj jezuitskega reda, član mistične sekte »Almihir« (Razsvetljeni-budisti) in da je prevzel njihove duhovne vaje. Drugi zopet menijo, da so duhovne vaje Janez L. samo prejelat lajce »Exercitium« vltat »Exercitium«, ki je izšel L. 1500. v »Exercitium« Don Garcia Cisneros.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLOVSKO
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR

Zabavajte novost našo domačo
KOLINSKO CIKOLJO
izvrstni pridelatek za kavo. :

Inserirajte
v Slov. Narodu.

Pazite na obilne pene

ki jih daje Zlatorog-milo! Prati perilo z Zlatorog-milom je veselje, ker odstrani brez truda vsako nesnago. Kdor želi imeti lepo perilo, naj torej vzame samo Zlatorog!

Rešimo sokolski Tabor!

Brzo-brzo
na vlak v Celje v veletrgovino
R. Stermecki, kjer kupite lelos

sukno

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rjavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da nakup poskusi kupiti v veletrg. R. STERMECKI, Celje. Trgovci engros-cene.

L' UNION

francoska zavaroval. družba v Parizu, osnovana 1828

Skupna glavnica znaša 400 milijonov frankov. — Prevzema vse vrste požarna in življenska zavarovanja. — Pojasnila dajejo brezplačno vsi krajevni zastopniki in

generalno zastopstvo za Slovenijo Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 33.

Agilne zastopnike sprejemamo pod ugodnimi pogoji.

Oglasni del!**Anončnega in reklamnega zavoda****APOLLO****Ljubljana, Stari trg štev. 19.****Oglasni del!**

Sprejema naročila za vse tu- in inozemske časopise po predpisanih tarifnih cenah. Kolodv. in prometnih prostorih. Pri večkratnih naročilih omenjenih reklam primeren

Lastna izdaja najmoder. in najuspeš. parmanentnih reklam, katere uvrščuje na popust. Točna in solidna postrežba. Konkurenčne cene. Proračuni brezplačno.

Ljubljana, palača Ljublj. kred. banke.**STEGU in DRUGI****Vič — Glince štev. 5.**

kom. družba za strojno in električno industrijo. Dobavlja elektr. material, elektr. motorje itd. vseh vrst stroje, transmisije, specialno podjetje za stroje lesne industrije. Konc. podjetje za elektrotehniko: naprava elektr. central visoke in nizke napetosti za luč in moč, izvrševanje vseh elektr. instalacij.

Konces. podjetje za: parne in vročevodne kurilne naprave, vodovodne instalacije, popravilo in postavitve parnih kotlov. Lastna delavnica za elektrotehniko, stavbo in strojno ključavničarstvo, mehaniko.

**Pisalne stroje
na obroke****The Rex Co.**

Telefon 268. Ljubljana Gradišče 10.

VILJEM SEQUARDT,

Ljubljana, Selenburgova 4 (na dvorišču).

delavnica za precizno mehaniko.

Geodetični instrumenti, hidrometrični aparati, planimetri, pantografi, logarit. računalci, merilni trakovi, nivel, letve in trasirke, prisma in druga precizna merila.

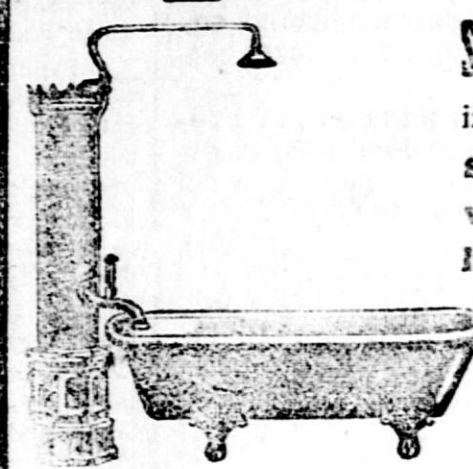
Precizna risalna orodja.

Popravilo promptno in solidno.

„KORANIT“zajemčeno pravi asbestni štrli za kritje streh. KORANIT ne premoči, ne odzobe, se ne lomi in ne tupa, je popolnoma siguren proti ognju, toči in viharju, tehta na 1 m² samo 12 kg, je neomejeno trepen, je boljši kot vsi eterniti, je najboljša in najcenejša streha ker ne potrebuje nikdar popravila.

Fran Hočevar

Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Jugometalija

Splošna kovinska industrija

izdeluje vse vrste klesar-

ska, kotlarska, vodo-

vedno-instalacijska de-

la. Prevzame najrazličnejše

predmete za pocinkanje

pocinkanje in autogenič-

no varjenje!

Točna in hitra postrežba!

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18.

POZOR!

Lesno strugarstvo!

Rok Cakš, strojarski mojster

Ljubljana, Zg. Šiška št. 18.

izdeluje vsa v to stroko spada-

joča dela najsolidneje in najceneje.

Mihael Peternel

Ljubljana, Celovška 89.

Eksport luksuznih čevljev

lastnoročnega izdelka.

Na drobno! Na debelo!

KonfekcijaSpecijalna damska in modna krojačnica
Najmodernejši kroji po meri. Lastna zaloga angleškega in češkega blaga.
Cene povsem konkurenčne.**BRATA BRUNSKOLE**

LJUBLJANA

Zidovska ulica štev. 5.

Zenitna ponudba.

Slovenec najlepše moške dobe, stanujoč v slovenski metropoli Amerike, želi korespondence v surho ženitve z gospico nepokvarjene nravi v starosti 19 do 24 let z meščansko izobrazbo in trgovsko naobrazbo. Ozira se le na ponudbe s priloženo sliko. Pisma naj se naslovijo pod šifro „Idealna ljubezen“ na upravo lista.

V rediljo, dne 11. novembra ob treh popoldne bosta prodajala Knez in Zupančič iz Ljubljane na

**prostovoljni javni dražbi
pet zemljiških parcel**

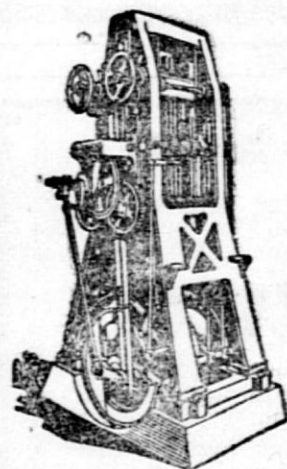
nad bivšo Treotovo opekarno na Brdu pri Viču, kat. občina Zg. Šiška. 3 Parcele vsebujejo

priznana dobro pečarsko ilovico, na kar se posebno opozarja. 11444

I Svicarska firma v Avstriji!

F. Oberhänsli & Comp., tvornica strojev in železnic

Bregenz am Bodensee (Vorarlberg).

Moderni stroji za žage —
Polnojarmeniki na valje —
Jarmeniki za tavolo (Spaltgatter) —
Horizontalni jarmeniki — Počezni stroji za debela — Robilniki — Nihalne žage — Brusilniki — Stance za žagne zobe i. t. d.

Opremljanje kompletnih žag s transmisijami. Točna dobava.

Cisto zastonj

ne, ampak po izredno nizkih cenah dobite

vse vrste sukna, hlačevin, žameta, barhenta, flanel, klova, platna trikotaje, jonic, pletov, ogrinjalk, nogavic, prvovrstnih nahrbtnikov v vseh velikostih (domaći izdelki) in najrazličnejše drugo blago

v novootvorjeni trgovini

„DANICA“

MAJZELJ & RAJSELJ

Ljubljana, Turjaški trg štev. 1. (bivša „Preskrbovalnica“)

Samo dobro, solidno blago. — Postrežba točna.

Cene konkurenčne.

Isotam se otvori v kratkem oddelku za usnje vseh vrst.

Vsak si naj ogleda. — Nikdo ni prisiljen kupiti.

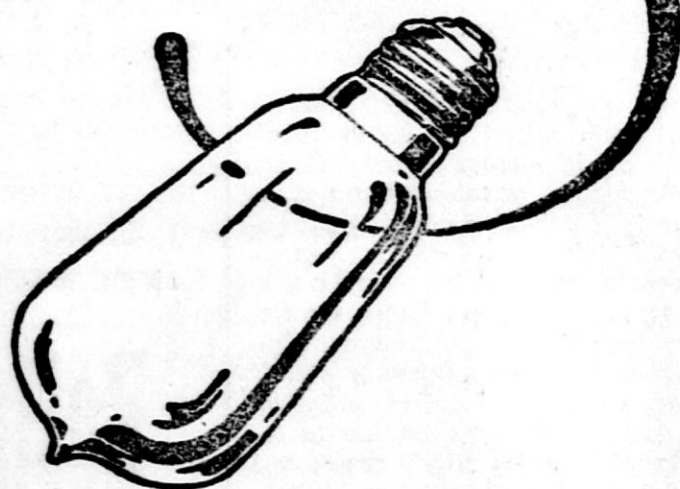
Na drobno!

Na debelo!

Kupimo vsako množino

konjakovih - steklenic

po najvišjih cenah!

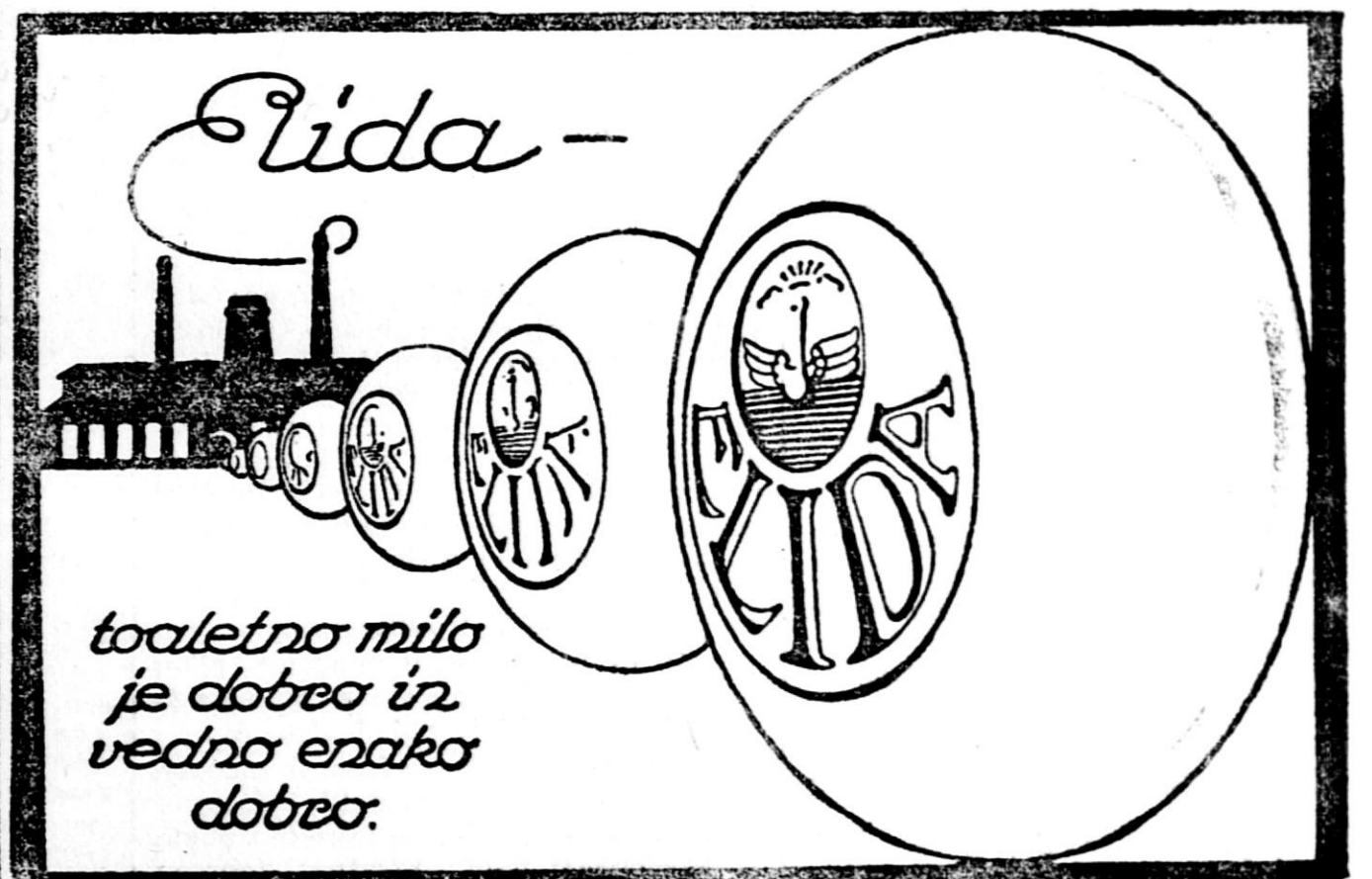
„ALKO“ veletrgovina žganja d. z o. z.
Ljubljana (Kolizej).**Verfex**

Stanovitno, nepremočljivo sredstvo za pokrivanje streh in izoliranje proti vlagi, že desetletja poznano in preizkušeno

RUBEROID
Cisto brez ka-trana, zato li-čenje za vzdrža-vanje nepotrebno. Vzorce in proračune pošiljamo brezplačno.
Hrvatska industr. ka-trana d. d. Zagreb, Trenkova ul. br. 16. — Tel. br. 3-64.**SRPSKA TOVARNA PREPROG**

LAZAR DUNJERSKI A. D. VELIKI BEČKEREK,

priporoča svoje najmodernejše urejeno domače podjetje za izdelovanje vsake vrste Turne, Zvezet, Gloria, Tapestri, Bukle, Kidderminster, Holender, Juta, Manila in Moket preprog, kakor tudi svoje splošno znane specialitete z roko izdelanih Smirnskih preprog, književ v vseh barvah in vzorcih po danih velikostih. Zastopstvo in zaloga za Slovenijo A. DULAR, LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 36.

TVORNIKA SVINČENIH PROIZVODOV

J. B. ULRICH D. D.

GENERALNA POSLOVNICA IN SKLADIŠČE

ZAGREB, JELACIJEV TRG 25. TEL. 13-46

Svinčeni proizvodi: svinčene cevi, svinčene plošče, (orig. Winiwarter), plombe, svinec v skladih, šipkah i. t. d.**Pločevine:** črne in pocinkane (orig. G. Winiwarter) in angleške pločevine.**Stanoli:** v raznovrstnih barvah in načrtih.**Cevi:** plinove, črne in pocinkane, parne cevi, železne flanze cevi. Deli za spajanje, cevi (fitingi) iz litega kovanega železa.**Kopalnice** i. t. d.

10631

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavica Din 25.000.000—

Skupne rezerve nad Din 20.000.000—

CENTRALA:

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA

PODRUZNICE:

Brezice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trest.

Brzojavni naslov: BANKA LJUBLJANA

Telefon štev. 261, 413, 502, 503 in 504.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.